



**EUROOPA SOTSIAALUURINGU 2004
EESTI RAPORT**

TALLINN 2005

Eesti Tervise- ja Käitumisteaduste Tippkeskus

**EUROOPA SOTSIAALUURINGU 2004
EESTI RAPORT**

TALLINN 2005

Toimetajad:
Mare Ainsaar
Dagmar Kutsar
Maarike Harro

Keeletoimetaja:
Maris Saar

Tehniline toimetaja:
Julia Aru

SISUKORD

1. Uurimusest ja metoodikast. <i>Mare Ainsaar, Kaja Sõstra</i>	5
2. Rahulolu ja üldised hoiakud. <i>Mare Ainsaar</i>	8
3. Sotsiaalne ja poliitiline usaldus ning poliitiline aktiivsus. <i>Raivo Vetik</i>	19
4. Töö ja toimetulek. <i>Ülle Marksoo</i>	45
5. Perekond. <i>Kairi Kasearu</i>	72
6. Sotsiaalsed kontaktid ja toetus. <i>Kairi Kasearu</i>	79
7. Hoiakud meeste ja naiste töö ja töötamise suhtes. <i>Anu Laas</i>	89
8. Turvalisus. <i>Julia Aru</i>	100
9. Haridus. <i>Kairi Talves, Hans Dsis</i>	102
10. Hoiakud immigratsiooni suhtes. <i>Mare Ainsaar</i>	106
11. Tervis. <i>Taavi Lai</i>	113
12. Tervishoid. <i>Taavi Lai</i>	117
13. Religioon. <i>Alar Kilp</i>	124
14. Eestlaste ja eestivenelaste väärtused teiste Euroopa rahvastega võrreldes. <i>Anu Realo, Markku Verkasalo</i>	131

1. UURIMUSEST JA METOODIKAST

Mare Ainsaar¹, Kaja Sõstra²

UURIMUSEST

Esmakordselt viidi Euroopas uuring läbi 2002. ja teist korda 2004. aastal. Järgmise laine välitööd toimuvad 2006. aastal. **Eesti liitus uuringuga 2004. aastal ja käesolev raport on esimene lühike ülevaade selle uurimuse tulemustest.** Kuna on tegemist esimese selle uuringu ülevaatega Eestis, siis sissejuhatuses peatume ka Euroopa sotsiaaluuringu ülesehitusel ja põhimõtetel.

Euroopa Sotsiaaluuring on suurim projektipõhine sotsioloogiline võrdlusuuring Euroopas. Euroopa sotsiaaluuringu üldine eesmärk on kaardistada ja seletada muutusi Euroopa poliitilistes, majanduslikes struktuurides, inimeste hoiakutes, uskumustes ning väga mitmekesise rahvastiku käitumises. Samas ei ole vähem oluline uuringu sotsiaalteaduslik metodoloogiline tähtsus: nimelt on eesmärgiks seatud kõrgekvaliteediliste võrdlusuuringute metodoloogia arendamine. Nii suure hulga rahvaste, kultuuride, arusaamade, harjumuste ning meetodite mitmekesisuses on absoluutse võrreldavuse saavutamine tõsine metodoloogiline väljakutse. 2004. aastal osales uuringus kokku ligikaudu 20 riiki. Omajagu eesrindlikuks tuleb pidada ka asjaolu, et kõik uuringu projekti käigus toodetud andmed, metodoloogilised jm dokumendid on üldsusele interneti vahendusel kättesaadavad ja kasutatavad³. Seega võib oodata, et lisaks konkreetset uuringuga seotud tööruhmadele ning analüütikutele, saab sellest uuringust kasu kõige laiem üldsus: õppurid, poliitika analüütikud jt. Sellise ühise võrreldava infobaasi olemasolu nii paljude riikide kohta aitab motiveerida ka rahvusvahelist koostööd ning annab iga riigi rahvuslikule uurimusele lisaväärtuse teiste riikide võrreldavate uuringute näol.

Projekti juhib mitu rahvusvahelist tööruhma. Nendest olulisemad on teaduslik juhtkomitee (Eestit esindab seal Tartu Ülikooli professor Dagmar Kutsar), valimi tööruhm, tõlke tööruhm, metodoloogiline ja uuringu kvaliteedi tööruhm. Kogu uuringu üldkoordinaator on Roger Jowell Londoni Linna Ülikoolist. Projekti juhtorganite tööd rahastab Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Teadusfond, kuid iga riigi uuringu läbiviimine on täielikult osavõtva riigi finantseerida. Eesti 2004. aasta uuringut rahastas Eesti Tervise- ja Käitumisteaduste Tippkeskus, mis moodustas ka rahvusliku uuringu nõukogu ning kust oli pärit ka Eesti uuringu koordinaator (Mare Ainsaar). Teine tähtis organisatsioon on kahtlemata küsitlust läbiviiv firma. Eesti 2004. aasta uuring teostati Eesti Statistikaameti küsitlajavõrgustiku ning muu personali kaasabil.

Eestis viidi uuring läbi ajavahemikul 2004. a november kuni 2005. a jaanuar. Uuringus oli kokku ligi 400 küsimust.

¹ Mare Ainsaar on Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonna teadur. Ta on kaitsnud magistrikraadi Tartu Ülikoolis geograafia erialal ja doktoritöö sotsiaalpoliitikas Turu Ülikoolis. Teaduslike uurimistööde teemadeks on olnud peamiselt Eesti siseränne ja viimasel kuuel aastal ka sündimuskäitumine ja võrdlev perepoliitika. Mitmete rahvusvaheliste võrdlusuuringute, sh. Euroopa Sotsiaaluuringu koordinaator Eestis.

² Kaja Sõstra on Statistikaameti meetoodika osakonna juhataja ja Tartu Ülikooli matemaatilise statistika instituudi doktorant. Lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli automaatikateaduskonna. Täiendanud ennast Euroopa statistikute täienduskursustel Southamptonis (Suurbritannia), Libourne'is (Prantsusmaa), Budapestis (Ungari) ja Tööturustatistika büroo (Bureau Labor Statistics) kursustel Washingtonis (USA).

³ Täpsemalt vaata www.europeansocialsurvey.org

METOODIKA

Andmete rahvusvahelise võrreldavuse saavutamiseks on juhtkomitee määranud kindlaks täpsed protseduurilised reeglid metodoloogia osas. Nendest olulisemad on:

- topelttõlke nõue küsimuste sarnase interpretatsiooni tagamiseks kõigis keeltes
- soovitatavalt täielik juhuvalim 15 ja vanema tavaleibkondades elava elanikkonna hulgas
- kriteerium, et vähemalt 70% valimis olnud inimestest täidavad küsimustiku ja sellega seoses küsitlemise ajastatuse kriteeriumid
- asenduste keelamine valimis
- kõigis riikides silmast-silma intervjuude vorm uuringu läbiviimiseks
- küsitlejate piiratud koormuse nõue jm.

Eesti ankeet valmistati nii eesti kui vene keeles ette Tartu Ülikoolis ning viimistleti Statistikaametis. Eestis viis uuringut läbi 61 Statistikaameti küsitajat, kes kogusid **1989 intervjuud**. Täidetud ankeedid sisestati Statistikaametis. Sisestamise käigus kodeeriti isiku ja partneri tegevusala (EMTAK) ning ametiala (ISCO-88). Andmesisestusprogramm sisaldas ka esmaseid loogilisi kontrole. Kui ankeedi sisestamisel ilmnisid vastuolud, võeti ühendust vea teinud küsitlajaga, kes täpsustas olukorda. Pärast küsitluste lõppu ja kõigi andmete sisestamist konverteeriti *Blaise*'i andmefailid SAS formaati ning kontrolliti keerulisemaid seoseid, mida ei olnud võimalik *Blaise*'is teha. Vastuolude ilmnemisel pöörduti täpsustamiseks taas küsitleja poole. Seejärel valmistati ette andmefailid rahvusvahelisele töögrupile üleandmiseks.

VALIM

Euroopa Sotsiaaluuringu valimisse kuuluvad riigis elavad 15aastased ja vanemad inimesed tavaleibkondadest. Eestis oli eesmärk saada vastused 2000 inimeselt. Loendiks valiti rahvastikuregister. Valim koostati süstemaatilise valiku teel. Eelnevalt jäeti loendist välja puuduliku aadressiga ja suletud kirjed. Isikud sorteeriti soo ja vanuse järgi. Esialgse valimi suuruseks oli 2867 isikut. Pärast saadud valimi esmast kontrolli jäeti välja 18 hooldekodus ja ühiselamus elavat isikut. Esialgsest valimist väljalangemise põhjuseks oli 123 juhul loendi viga (kolinud välismaale, surnud, elas institutsioonis, eluruum puudus või asustamata). Ka mittevastamise põhjuseid oli mitmeid: intervjuust keeldumine mitmesugustel põhjustel (285 isikut), inimese elukoht oli vahetunud ja uut aadressi ei saadud (241 isikut), isik elas ajutiselt mujal või polnud mitmekordse külastuse jooksul kättesaadav (197 isikut), muud põhjused (32 isikut). Rahvusvahelise meetodika alusel arvutatud vastamismäär on

$$\frac{\text{vastanute arv}}{\text{valimi suurus} - \text{loendi viga}} = \frac{1989}{2867 - 123} = 72,5\%$$

KAALUD

Rahvastikuregistri ebatäpsuste ja vastamiskao esinemise tõttu tuli Eesti andmestikku korrigeerida kaaludega. Piirkondlikult oli kadu kõige suurem Tallinnas ja väikseim Hiiumaal. Kadu oli erinev ka vastajate soo ja vanuse järgi: suurem 25–34-aastaste meeste ja vähim 45-aastaste ja vanemate naiste seas.

Korrigeerimiseks valiti kalibreerimine soo, 5-aastaste vanuserühmade; elukoha maakonna ning linnalisuse järgi. Sellega korrigeeriti vastasmäära suured vanuselised ja piirkondlikud erinevused. Loendi probleemide ning suure kao tõttu mõnes piirkonnas ja vanuserühmas olid leitud kaalud suhteliselt erinevad. Minimaalne kaal oli 340,1; maksimaalne 789,7 ja keskmine kaal 565,9.

RAPORT

Raportis käsitletakse kõiki olulisemaid uuringu teemasid. Raporti ülesanne on anda esialgne ülevaade Eesti kohta tervikuna ning mõningate erinevuste kohta olulisemate sotsiaalsete rühmade lõikes: mehed ja naised, vanusrühmad, majanduslik aktiivsus, elukoht, leibkonna tüüp, vastaja kodune keel, haridus. Kuna selle raporti eesmärk on anda pigem üldine ülevaade, siis sügavamad põhjusanalüüsid jäävad järgmiste teaduslike artiklite teemaks.

Raport koosneb tabelitest ja lühikestest kommentaarides peamiste tulemuste kohta. Tabelites on välja toodud rühmade **protsentuaalne jaotus kaalutud andmete põhjal** ja tabeli kõige alumises reas selle rühma **arvukus kaalumata valimis**. Tähelepanu tuleks pöörata ka sellele, et mõnes tabelis on andmete põhjalikuma esitamise eesmärgil jäetud välja sisuliselt mitte vastanute (ei oska öelda, puuduv vastus, keeldumine) rida. Tabelites on esitatud aniuult need tulemused, kus oli võimalik analüüsida vähemalt 100 respondendi vastuseid.

Tabelites kasutatakse järgmisi tähistusi:

- ... ei ole piisavalt vastajaid andmete esitamiseks
- ei ole rakendatav

Kõigi analüüsitud küsimuste kohta on tabelite osas esitatud jaotused vähemalt vastaja soo, vanuse ja koduse keele järgi. Vajadusel ning autorite soovil on tihti lisatud ka analüüsi teisi taustatunnuseid. Kõige keerulisem neist on sissetulekute näitaja ja siin kasutatakse kvartiili mõistet.

Sissetulekute kvartiili näitaja on arvutatud järgmiselt: leibkonna tavaline netosissetulek kõigist allikatest on jagatud leibkonna liikmete arvuga. Leibkonnad on järjestatud leibkonnaliikme keskmise kuunetosissetuleku järgi kasvavasse ritta ja jagatud nelja võrdsesse gruppi ehk kvartiili (tuluneljandikku). Esimese kvartiili moodustab neljandik leibkondadest kõige väiksema sissetulekuga ja IV kvartiili – neljandik leibkondadest kõige suurema sissetulekuga.

Uuringu raporti koostamise meeskond tänab Dagmar Kutsarit uuringu n.ö Eestisse toomise eest, Maarike Harrot idee eest uuringu tulemuste kohta raport koostada ning Julia Arut TAIst raporti tabelite kiire ja konstruktiivse vormistamise eest.

2. RAHULOLU JA ÜLDISED HOIAKUD

Mare Ainsaar⁴

On arvatud, et üldised rahulolu küsimused iseloomustavad kõige kokkuvõtlikumalt inimeste heaolu subjektiivset taset. Uurimise käigus küsiti inimestelt nii eluga rahulolu kui ka õnnelikkuse kohta. Selgus, et Eesti inimesed on üldiselt oma eluga rahul ja õnnelikud. 51% inimestest märkis, et nad on keskmisest õnnelikumad ning 44%, et on keskmisest rahulolevamad. Ennast õnnetuks pidavaid ja rahulolematuid inimesi oli vastavalt 10 ja 15%.

Kõige **õnnelikumad** on noored, naised, eestlased ja jõukad inimesed. Õnnetunde vähenemine on nii meeste kui naiste puhul seotud vanuse suurenemise ja sissetulekute vähenemisega. Leibkonna koosseisu järgi on ootuspäraselt kõige õnnelikumad lastega leibkonnas elavad inimesed ning õnnetumad üksi elavad inimesed. Uuringu järgi on kõige heatujulisemad, rahulikud ning **rõõmsameelsemad** õppivad noored ning kuni 24-aastased noored neiu. Seevastu kõige vähem heatujulisi on üle 65-aastaste üksi elavate naiste hulgas.

Kuigi rahulolu ja õnn ei pruugi käia käsikäes, näitavad uuringu tulemused, et **rahulolu hinnangud** jaotuvad sarnaselt õnnelikkuse hinnangutega ühiskonnas. Kõige rohkem on oma eluga rahul noored 15–24-aastased inimesed ja vähem 40aastased ja vanemad. Üldiselt on naised oma eluga mõnevõrra rahulolevamad kui mehed. Mitte-eestlaste seas on rahulolematust suurem, õpilased on oma eluga keskmiselt rohkem rahul kui juba töötavad inimesed, üksi elavad inimesed on kõige rahulolematumad ning sissetuleku poolest kõige vaesematest inimestest on oma eluga rahul ainult vähem kui 1/3 vastanutest.

Rohkem kui õnnelikkusega on rahulolu eluga seotud **Eesti majanduslikule olukorrale antud hinnanguga**. Üldiselt on eestimaalased siiski Eesti majanduslikku arengut hinnates pigem negatiivsel kui positiivsel seisukohal: 32% ei ole Eesti majandusliku olukorraga rahul, 46% on enam-vähem rahul ja 22% on täiesti rahul. Kõrgemaid hinnanguid maa majanduslikule olukorrale annavad ootuspäraselt kõige jõukamad ning nooremad inimesed (kuni 39aastased vastajad). Seevastu kõige negatiivsemalt on meelestatud majanduslikult mitteaktiivsed mehed ning mitte-eestlased.

Riik on tervik ning palju majanduslikust heaolust jaotatakse ümber maksude kaudu. Kui 87% Eesti elanikest väidab, et **riigi kodanik ei tohiks maksudest kõrvale hoida**, on noored mehed, mitte-eestlastest mehed, madalama hariduse ning kehvema sissetulekuga mehed palju ebalevalisemal seisukohal selles suhtes.

74% eestimaalastest on nõus, et **valitsus peaks rakendama abinõusid, mis vähendavad erinevusi inimeste sissetulekute tasemetes**. 12% ei nõustu sellega ja 14,5 % on neutraalsel seisukohal. Selles küsimuses puuduvad suured arusaamade erinevused vastajate vahel. Mehed on siiski mõnevõrra vähem erinevuste vähendamise poolt kui naised. Teistest erinevad ka kõige suurema sissetulekuga inimesed, kellest umbes 14% arvab, et selline valitsuse tegevus pole vajalik ning töötavad, 25–39-aastased, lastega, majanduslikult edukad mehed.

Üldist suhtumist ühiskonna solidaarsusse väljendab ka **hoiak teiste ühiskonnaliikmete aitamise** oma vabast ajast. Kuigi tervikuna kinnitasid uuringu tulemused eestimaalaste valmisolekut (59% oli nõus ja 8% vastu) selliseks käitumiseks, siis mõningased erinevused

⁴ Mare Ainsaar on Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonna teadur. Ta on kaitsnud magistrikaadi Tartu Ülikoolis geograafia erialal ja doktoritöö sotsiaalpoliitikas Turu Ülikoolis. Teaduslike uurimistööde teemadeks on olnud peamiselt Eesti siseränne ja viimasel kuuel aastal ka sündimuskäitumine ja võrdlev perepoliitika. Mitmete rahvusvaheliste võrdlusuuringute, sh. Euroopa Sotsiaaluuringu koordinaator Eestis.

ühiskonna rühmade vahel siiski ilmneseid. Kõige vähem solidaarsust ilmutasid 25–39-aastased ning põhi- ja keskharidusega mehed.

Samas usuvad Eesti inimesed, et igapähele tuleb ise oma huvide eest seista. 47% nõustus väitega et ühiskond funktsioneeriks paremini kui **igapähele hoolitseks enda eest ise**. Teistest sagedamini nõustusid sellega üle 65-aastased, maal elavad, eesti keelt kodus rääkivad naised. 27% oli pigem selle väite vastu. Sagedamini oli selle vastaseid kõrgharidusega, Tallinnas elavate, õppurite, mitte-eestlastlaste ja noorte naiste seas.

TABEL 2-1A. Rahulolu eluga soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 2-1A. Satisfaction with life by sex, age and home language (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Kõik		Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei ole rahul/ Not satisfied (0-3)	15.2	17.6	13.2	6.0	4.3	14.3	8.2	24.6	18.1	21.2	16.1	15.5	10.2	21.6	18.7
Enam vähem/ More or less (4-6)	40.7	41.6	40.0	34.0	25.6	36.9	31.3	44.0	45.2	54.0	49.6	40.6	37.4	43.5	44.8
Rahul/ Satisfied (7-10)	44.1	40.8	46.8	60.0	70.1	48.8	60.5	31.4	36.7	24.8	34.3	43.9	52.4	34.9	36.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1985	817	1 168	162	176	185	229	321	452	149	311	556	792	261	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-1B. Rahulolu eluga majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABLE 2-1B. Satisfaction with life by economic activity, household type and income quartile (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Leibkonna tüüp/ Type of household				Sissetuleku kvartiil/ Income quartile										
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		I kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile						
			M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N					
Ei ole rahul/ Not satisfied (0-3)	3.7	13.9	12.9	30.6	16.5	27.0	16.9	15.3	11.0	16.9	13.7	27.5	19.8	20.7	16.2	12.6	10.0	10.9	3.8
Enam vähem/ More or less (4-6)	25.6	40.3	40.1	49.4	44.7	39.6	47.9	36.0	34.6	47.5	41.9	46.1	47.0	47.2	44.2	47.2	44.2	27.5	29.6
Rahul/ Satisfied (7-10)	70.7	45.8	47.0	19.9	38.7	33.4	35.2	48.7	54.3	35.6	44.4	26.3	33.2	32.1	39.6	40.2	45.8	61.7	66.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	550	261	497	115	242	319	463	383	463	182	220	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-2A. Õnnelikkus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 2-2A. Feeling happy by sex, age and home language (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language											
	Kõik vastajad/ All respondents		Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Õnnetu/ Not happy (0-3)	10.1	9.0	11.4	9.0	3.3	3.6	8.8	3.8	16.6	8.9	13.9	17.8	10.9	7.8	12.4	11.2	42.1	33.0	44.7	38.6
Enam vähem õnnelik/ More or less happy (4-6)	38.6	35.0	43.0	35.0	35.5	18.3	35.7	21.4	47.4	42.5	54.7	46.9	47.0	59.1	42.9	50.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Õnnelik/ Happy (7-10)	51.3	56.0	45.6	56.0	61.2	78.1	55.5	74.9	36.0	48.7	31.4	35.3	47.0	59.1	42.9	50.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1978	1164	814	1164	160	174	185	229	321	451	148	310	554	789	260	375				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-2B. Õnnelikkus majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 2-2B. Feeling happy by economic activity, household type and income quartile (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Leibkonna tüüp/ Type of household						Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Õnnetu/ Not happy (0-3)	3.2	9.1	5.1	18.8	16.0	29.2	19.5	8.2	4.3	9.0	8.9	15.5	15.4	13.4	11.7	10.9	6.5	10.1	3.3	
Enam vähem õnnelik/ More or less happy (4-6)	21.6	40.3	35.7	55.4	39.0	43.2	42.4	37.0	31.0	48.5	35.6	49.4	38.5	52.3	42.0	39.8	34.7	30.2	23.1	
Õnnelik/ Happy (7-10)	75.2	50.6	59.2	25.7	45.0	27.6	38.1	54.8	64.7	42.5	55.5	35.1	46.1	34.4	46.3	49.3	58.8	59.8	73.7	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	217	456	550	261	494	115	241	316	460	383	463	183	220	187	349	111	191	159	188	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-3A. Rahulolu Eesti praeguse majandusliku olukorraga soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 2-3A. Satisfaction with present state of economy in country by sex, age and home language (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language											
		Mees/ Male		Naine/ Female		15-24			25-39			40-64			65+			Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other	
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ei ole rahul/ Not satisfied (0-3)	31.9	32.7	31.2	22.6	14.5	29.2	24.9	38.3	39.0	38.3	36.6	28.5	28.2	41.1	37.1						
Enam vähem/ More or less (4-6)	46.4	44.2	48.1	48.6	59.4	41.8	49.0	43.2	44.2	45.6	45.6	46.1	49.6	40.6	45.1						
Rahul/ Satisfied (7-10)	21.7	23.1	20.7	28.8	26.1	29.0	26.1	18.5	16.8	16.1	17.7	25.4	22.2	18.4	17.8						
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0						
Vastanute arv/ Sample size (n)	1913	792	1 121	154	172	184	229	313	443	141	277	545	775	247	346						

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-3B. Rahulolu Eesti praeguse majandusliku olukorraga majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABLE 2-3B. Satisfaction with present state of economy in country by economic activity, household type and income quartile (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity		Leibkonna tüüp/ Type of household						Sissetuleku kvartiil/ Income quartile										
	Töötav/ Employed		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
Ei ole rahul/ Not satisfied (0-3)	14.7	30.7	32.3	42.8	35.7	39.6	39.8	31.1	28.8	32.2	29.8	44.4	42.8	36.4	34.7	32.3	31.6	20.4	21.6
Enam vähem/ More or less (4-6)	55.6	42.7	46.6	45.0	46.7	41.5	46.3	40.9	46.7	48.1	50.6	40.4	39.9	43.4	49.9	49.1	47.3	40.7	48.1
Rahul/ Satisfied (7-10)	29.7	26.6	21.1	12.3	17.6	18.8	13.9	28.1	24.5	19.7	19.7	15.2	17.2	20.2	15.4	18.5	21.1	38.9	30.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	212	450	539	249	463	110	225	305	454	377	442	176	212	180	330	110	184	158	183

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-4A. Nõustumine väitega, et valitsus peaks vähendama erinevusi sissetulekute tasemetes soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 2-4A. Agreement with statement that government should reduce differences in income levels by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex				Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	73.7	71.6	75.4	63.2	62.1	65.2	68.7	76.1	79.2	82.9	84.5	71.9	74.8	71.1	76.6	
Ei ole arvamust/ Neither nor	14.5	15.1	13.9	25.8	23.7	19.4	16.7	10.0	11.0	6.3	9.2	14.7	14.6	16.0	12.7	
Ei ole nõus või ei ole täiesti nõus/ Disagree or strongly disagree	11.9	13.3	10.7	11.0	14.1	15.4	14.6	13.8	9.8	10.8	6.3	13.4	10.7	12.9	10.7	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-4B. Nõustumine väitega, et valitsus peaks vähendama erinevusi majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 2-4B. Agreement with statement that government should reduce differences in income levels by economic activity, household type and income quartile (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Leibkonna tüüp/ Type of household				Sissetuleku kvartil/ Income quartile										
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		I kvartil/ quartile	II kvartil/ quartile	III kvartil/ quartile	IV kvartil/ quartile							
			M ^a	N ^a	M	N	M	N					M	N	M	N			
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	59.6	68.4	73.0	83.5	82.5	75.8	78.4	66.1	71.9	75.5	77.7	84.6	83.2	81.0	81.6	73.0	81.0	59.5	62.7
Ei ole arvamust/ Neither nor	27.1	16.5	14.6	6.4	9.9	10.8	14.1	18.5	15.4	13.2	12.2	8.8	10.4	5.8	11.9	18.1	11.6	22.3	23.0
Ei ole nõus või ei ole täiesti nõus/ Disagree or strongly disagree	13.3	15.1	12.3	10.0	7.6	13.4	7.5	15.4	12.7	11.2	10.1	6.6	6.4	13.2	6.4	8.8	7.4	18.2	14.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	552	262	498	115	242	319	464	384	465	183	222	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-5A. Nõustumine väitega, et kodanikud võiksid kasutada osa oma vabast ajast teisi aitamiseks soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 2-5A. Agreement with statement that citizens should spend some free time helping others by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Naine/ Male Female		15-24		25-39		40-64		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	58.5	56.5	60.2	52.6	66.0	51.7	59.6	60.1	57.0	61.5	61.8	56.6	59.1	56.4	62.2
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	29.6	31.3	28.2	35.5	24.3	33.4	30.9	28.3	31.6	29.6	22.8	30.2	30.2	33.5	24.5
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	7.9	8.7	7.3	8.3	6.2	11.6	6.5	8.1	7.4	5.5	8.5	9.6	7.4	6.9	7.1
Ei tea/ Don't know	4.0	3.5	4.4	3.5	3.6	3.3	3.0	3.5	4.0	3.5	6.9	3.6	3.3	3.2	6.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-5B. Nõustumine väitega, et kodanikud võiksid kasutada osa oma vabast ajast teisi aitamiseks majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 2-5B. Agreement with statement that citizens should spend some free time helping others by economic activity, household type and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Leibkonna tüüp/ Type of household						Elukoht/ Place of residence					
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	63.4	54.3	57.9	62.0	60.0	57.1	62.4	56.7	59.1	56.2	60.2	55.7	57.1	55.2	61.7	58.8	61.7	
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	26.5	32.9	30.7	27.8	26.7	31.2	24.5	29.8	30.3	32.8	27.7	32.8	31.1	34.7	29.0	26.3	23.2	
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	7.2	9.4	7.2	6.5	8.1	7.4	9.6	10.4	6.8	7.5	6.7	7.1	7.9	7.6	5.3	11.2	9.4	
Ei tea/ Don't know	2.9	3.3	4.2	3.7	5.2	4.3	3.5	3.1	3.8	3.6	5.4	4.4	3.9	2.6	4.0	3.8	5.7	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	551	262	498	115	242	319	463	384	465	186	302	329	505	303	363	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-5C. Nõustumine väitega, et kodanikud võiksid kasutada osa oma vabast ajast teisi aitamiseks hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 2-5C. Agreement with statement that citizens should spend some free time helping others by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/Education						Sissetuleku kvartii/ Income quartile							
	Põhi- ja keskhariduse vahel/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	57.4	62.0	51.0	58.5	69.6	61.0	63.4	59.2	51.8	57.8	51.4	60.3	56.8	60.3
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	31.1	22.7	33.8	29.3	25.2	30.7	26.6	28.4	30.0	30.6	38.6	27.8	34.2	31.8
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	7.7	6.9	11.2	7.9	3.6	6.8	6.6	5.9	13.2	8.7	7.7	9.0	6.7	5.6
Ei tea/ Don't know	3.9	8.4	4.0	4.4	1.6	1.5	3.4	6.5	5.0	2.9	2.3	2.9	2.3	2.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	435	499	170	363	183	221	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 2-6A. Nõustumine väitega, et ühiskond funktsioneeriks paremini kui igäüks hoolitseks enda eest ise soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 2-6A. Agreement with statement that society would be better off if everyone looked after themselves by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language							
	Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	47.2	46.2	48.1	46.9	35.8	48.4	46.7	44.1	49.8	46.7	54.9	50.7	53.4	37.5	38.5	
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	22.0	21.6	22.3	22.8	27.1	21.1	20.8	21.8	23.5	20.5	18.6	20.7	22.4	23.5	22.2	
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	27.5	29.0	26.2	27.7	33.6	27.7	30.4	30.8	24.6	28.0	20.1	25.8	21.5	34.9	34.8	
Ei tea/ Don't know	3.3	3.2	3.4	2.5	3.6	2.7	2.1	3.3	2.1	4.7	6.4	2.8	2.7	4.1	4.5	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1 170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377	

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 2-6B. Nõustumine väitega, et ühiskond funktsioneeriks paremini kui igatiüks hoolitseks enda eest ise majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 2-6B. Agreement with statement that society would be better off if everyone looked after themselves by economic activity, household type and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/Economic activity						Leibkonna tüüp/Type of household						Elukoht/Place of residence					
	Töötav/ Employed		Muu/Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	41.1	47.3	49.8	43.8	49.2	47.0	50.2	45.5	44.0	46.6	51.5	39.8	42.5	46.5	50.1	50.6	52.4	
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	25.3	19.8	21.4	25.5	21.7	24.5	23.0	22.3	22.7	20.1	21.4	13.3	18.9	23.6	24.5	25.6	23.4	
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/Disagree or strongly disagree	31.2	29.5	27.6	27.0	23.2	22.8	23.0	29.3	31.3	30.6	22.4	41.5	35.1	28.5	23.4	20.1	19.1	
Ei tea/Don't know	2.4	3.4	1.2	3.7	5.9	5.8	3.8	2.9	2.0	2.7	4.6	5.4	3.5	1.4	2.1	3.7	5.1	
Kokku/Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	551	262	498	115	242	319	463	384	465	186	302	329	505	303	363	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-6C. Nõustumine väitega, et ühiskond funktsioneeriks paremini kui igatiüks hoolitseks enda eest ise hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 2-6C. Agreement with statement society would be better off if everyone looked after themselves by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education						Sissetuleku kvartil/ Income quartile							
	Põhiharidus või alla selte/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahe/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ strongly agree	47.0	46.9	45.2	48.4	47.9	48.5	36.3	45.0	49.1	52.7	52.8	54.9	45.6	42.0
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	23.3	24.6	22.2	23.3	18.2	19.3	26.6	26.9	20.4	21.1	17.8	17.6	20.3	25.0
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	25.8	22.4	29.9	25.0	30.2	30.6	34.5	24.0	28.3	23.1	25.2	25.1	30.8	30.8
Ei tea/Don't know	3.9	6.2	2.7	3.2	3.8	1.5	2.5	4.1	2.2	3.1	4.2	2.5	3.3	2.2
Kokku/Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	435	499	170	363	183	221	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-7A. Nõustumine väitega, et inimesed ei tohiks kõrvale hoida maksudest soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 2-7A. Agreement with statement that citizens should not cheat on taxes by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex						Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other					
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	86.8	89.2	80.8	84.7	80.6	87.1	86.1	90.7	88.0	91.7	87.3	92.1	77.2	83.9				
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	7.7	5.3	14.1	6.7	13.3	6.9	9.4	5.5	3.2	2.6	7.8	4.5	15.7	6.8				
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	3.1	3.4	2.5	5.4	5.0	4.6	2.6	1.5	4.3	1.5	2.6	1.3	5.0	5.5				
Ei tea/ Don't know	2.5	2.7	2.6	3.2	1.1	1.4	2.0	2.3	4.5	4.2	2.3	2.1	2.2	3.8				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	1 170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-7B. Nõustumine väitega, et inimesed ei tohiks kõrvale hoida maksudest majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 2-7B. Agreement with statement that citizens should not cheat on taxes by economic activity, household type and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Leibkonna tüüp/ Type of household				Elukoht/ Place of residence								
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Maa/ Rural areas						
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N					
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	84.7	84.9	89.9	81.0	89.6	81.3	91.4	84.0	86.0	84.4	91.5	86.5	91.6	82.3	86.8	83.5	89.8
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	9.7	9.6	5.9	11.7	4.0	8.5	3.9	11.2	7.3	10.5	3.9	8.6	2.4	12.8	8.4	9.3	4.5
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	3.7	3.5	2.5	3.9	2.6	5.2	1.4	3.5	4.4	2.8	1.8	2.3	2.7	3.3	3.6	4.5	1.7
Ei tea/ Don't know	1.9	2.0	1.7	3.4	3.8	5.0	3.3	1.3	2.3	2.3	2.8	2.7	3.3	1.6	1.3	2.7	4.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	551	262	498	115	242	319	463	384	465	186	302	329	505	303	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 2-7C. Nõustumine väitega, et inimesed ei tohiks kõrvale hoida maksudest hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 2-7C. Agreement with statement that citizens should not cheat on taxes by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education						Sissetuleku kvartil/ Income quartile									
	Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less			Põhi- ja keskhariiduse vahel/ Between basic and higher education			Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	%	M	N	%	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree or strongly agree	81.8	85.0	81.3	89.5	92.5	91.8	75.3	85.1	87.7	91.2	87.2	93.1	89.8	93.2		
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	11.5	4.9	11.8	6.5	6.2	4.2	17.2	7.7	8.3	4.0	9.1	5.4	6.1	2.0		
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	2.9	4.2	4.8	2.4	0.7	2.3	4.0	4.2	2.9	2.6	3.2	0.7	2.2	3.0		
Ei tea/ Don't know	3.8	5.9	2.2	1.6	0.6	1.7	3.6	3.0	1.1	2.3	0.6	0.9	1.9	1.9		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	435	499	170	363	183	221	188	350	112	192	159	188		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

3. SOTSIAALNE JA POLIITILINE USALDUS NING POLIITILINE AKTIIVSUS

Raivo Vetik⁵

Alljärgnev on lühike kokkuvõte inimeste usaldusest teiste ühiskonna liikmete ja poliitiliste institutsioonide vastu ning poliitilise aktiivsuse kohta.

Umbes viiendik eestimaalastest usub, et enamikku inimestest ei saa usaldada, ligi neljandik usub, et võib usaldada ning **pooled leiavad, et mõnda inimest saab usalda**, mõnda mitte. Olulised erinevused esinevad vanuse, hariduse ning sissetulekute lõikes. Naiste sotsiaalne usaldus on mõnevõrra kõrgem kui meeste oma. Haridustaseme tõus suurendab sotsiaalset usaldust märkimisväärselt – näiteks kui põhiharidusega naistest usaldab enamikku inimesi 23%, siis kõrgharidusega naiste puhul 38% vastanutest. Samasugune vahekord on ka sissetulekute puhul – mida kõrgem sissetulek, seda suurem sotsiaalne usaldus.

Arvamus, kas inimesed püüaksid mind ära kasutada või käituksid ausalt. Tegemist on teise tüüpilisusega, millega tavaliselt mõõdetakse sotsiaalset usaldust, kusjuures vastuste proportsioonid ja diferentseerivad tegurid on küllaltki sarnased eelmisele küsimusele. Kõige väiksem sotsiaalne usaldus iseloomustab selle küsimuse põhjal 25–39-aastaseid mehi, kellest 28% usub, et enamik inimesi püüab neid ära kasutada. Eestlaste ja mitte-eestlaste võrdluses võib öelda, et esimesed on mõnevõrra usaldavamad.

Tervikuna on **usaldus poliitiliste institutsioonide vastu** Eestis väga madal. Eriti kehtib see poliitikute ja erakondade kohta, keda usaldab vaid kümmekond protsenti vastanutest. Mõnevõrra kõrgem on usaldus Riigikogu ja Eesti õigussüsteemi suhtes, mida usaldab vastavalt ligikaudu neljandik ja kolmandik vastanutest. Oluliselt kõrgem on inimeste usaldus aga Eesti politsei vastu, keda usaldab üle poolte vastanutest. Küllalt kriitilised on eestimaalased ka rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes – Euroopa Parlamenti usaldab vaid umbes neljandik ning ÜRO-d umbes kolmandik vastanutest.

Olulisemad poliitilist usaldust mõjutavad tegurid on vanus, haridus ja sissetulek. Tegemist on üldisema tendentsiga, mis iseloomustab mitte ainult Eestit, vaid suuremat osa kaasaja demokraatlikke riike. Eesti puhul võib veel lisada, et naised on mõnevõrra usaldavamad kui mehed ning eestlased mõnevõrra usaldavamad kui mitte-eestlased. Rolli mängib ka inimese elukoht – maal elavad inimesed on mõnevõrra usaldavamad kui linnades ja eriti Tallinnas elavad inimesed. Lõpuks tuleb lisada, et töötavad inimesed on usaldavamad kui mittetöötavad.

Tervikuna on **poliitikast kas väga või üsna huvitatud peaaegu 37% vastanutest**. Mehed on mõnevõrra huvitatumad kui naised. Eestlased on mõnevõrra huvitatumad kui mitte-eestlased. Väga tugevaks poliitikast huvitatuse mõjuriks on inimese haridus. Näiteks kui põhiharidusega meestest on poliitikast huvitatud napp veerand, siis kõrgharidusega meestest pea kaks kolmandikku.

Peaaegu 37% vastanutest tunnistab, et poliitika on keeruline ning tal on tunne et ta ei saa toimuvast päriselt aru.

Olulisteks mõjuriteks on sugu, elukoht, haridus ning sissetulekud. Naisi iseloomustab selline tunne tunduvalt enam (43%) kui mehi (29%), tallinlasi tunduvalt vähem (28%) kui teiste linnade elanikke (37%) või maaelanikke (42%). Hariduse ja ka sissetulekute kasvades poliitikast arusaamine paraneb. Kui näiteks põhihariduse puhul peab poliitikat keeruliseks ja

⁵ Raivo Vetik on Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudi direktor aastast 1998, Tallinna Ülikooli võrdleva poliitika professor aastast 2001, kandidaaditöö anglo-ameerika poliitilisest filosoofiast Läti Teaduste Akadeemias 1989 aastal, doktoritöö rahvussuhetest Eestis Tampere Ülikoolis 1998 aastal. Peamised uurimisvaldkonnad rahvussuhted, identiteet ning poliitiline semiootika.

arusaamatuks 40% meestest ja 58% naistest, siis kõrgharidusega vastanute puhul vaid 13% meestest ja 28% naistest. Analoogne muster tuli välja ka küsimuse „Kui raske või kerge on vastaja jaoks poliitilistes küsimustes teatud seisukohta võtta?“ puhul.

Oluliseks poliitilise aktiivsuse näitajaks on **valimas käimine ja liikmelisus erakonnas**. Kõige olulisemaks nimetatud nähtusi mõjutavaks teguriks on kodune keel (eesti või muu) ja kodakondsus. Valimistel on naised mõnevõrra aktiivsemad kui mehed, maainimesed mõnevõrra aktiivsemad kui linnainimesed, kõrgharidusega inimesed mõnevõrra aktiivsemad kui madalama haridustasemega inimesed ning kõrgema sissetulekuga inimesed mõnevõrra aktiivsemad kui madalama sissetulekuga inimesed.

Uurimuse kohaselt kuulub 3% Eesti meestest ja 2 % naistest mõnda erakonda. Haridus suurendab aktiivsust. Näiteks, põhiharidusega meeste seas on partei liikmeid 2% ning kõrgharidusega meeste seas 6%.

TABEL 3-1A. Nõustumine väitega, et enamikku inimesi võib usaldada, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 3-1A. Agreement with statement that most people can be trusted by sex, age and home language (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Enamikku ei saa usaldada/ Most people cannot be trusted (0-3)	20.9	21.4	20.6	17.1	17.4	22.7	15.8	23.0	20.9	20.7	26.6	20.9	18.8	22.3	23.8
Moned saab usaldada moned mitte/ Some people can be trusted some not (4-6)	49.8	51.8	48.2	54.0	48.7	52.9	52.9	51.1	48.6	48.7	43.0	53.1	49.6	49.4	45.8
Enamikku võib usaldada/ Most people can be trusted (7-10)	28.4	25.9	30.4	27.5	33.9	23.9	31.3	25.1	29.6	29.6	28.2	25.5	30.5	26.7	30.1
Ei oska öelda/ Don't know	0.9	0.9	0.9	1.4	0.0	0.5	0.0	0.8	0.9	1.0	2.1	0.4	1.1	1.7	0.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1987	817	1170	162	176	185	230	321	452	149	312	556	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-1B. Nõustumine väitega, et enamikku inimesi võib usaldada, soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABLE 3-1B. Agreement with statement that most people can be trusted by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity												Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education					
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed		Muu/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education								
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N							
Enamikku ei saa usaldada/ Most people cannot be trusted (0-3)	14.0	21.0	18.5	26.3	24.3	19.6	19.0	21.9	20.3	22.2	23.1	23.0	27.4	23.6	21.5	14.0	14.5							
Moned saab usaldada moned mitte/ Some people can be trusted some not (4-6)	49.2	51.7	50.9	51.8	45.5	50.7	49.2	50.6	48.8	54.1	46.0	53.2	48.1	51.2	48.8	51.7	47.6							
Enamikku võib usaldada/ Most people can be trusted (7-10)	36.2	26.1	30.3	21.8	28.5	26.9	31.2	27.2	30.1	23.7	29.7	22.6	23.2	24.6	28.7	32.9	37.7							
Ei oska öelda/ Don't know	0.6	1.2	0.3	0.0	1.7	2.8	0.6	0.4	0.8	0.0	1.2	1.2	1.3	0.5	1.1	1.3	0.2							
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0							
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	552	262	497	186	302	329	505	302	363	213	308	434	499	170	363							

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-1C. Nõustumine väitega, et enamikku inimesi võib usaldada, sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rÜhmitatud.
TABLE 3-1C. Agreement with statement that most people can be trusted by income quartile (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Sissetuleku kvartili/ Income quartile											
	I kvartil/ quartile			II kvartil/ quartile			III kvartil/ quartile			IV kvartil/ quartile		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	N	M	N	N
Enamikku ei saa usaldada/ Most people cannot be trusted (0-3)	27.7	23.8	22.5	20.0	16.9	21.4	15.7	17.6				
Mõned saab usaldada mõned mitte/ Some people can be trusted some not	50.3	47.1	52.1	48.3	56.7	52.2	51.6	42.5				
Enamikku võib usaldada/ Most people can be trusted (7-10)	21.4	28.1	25.4	30.8	25.3	24.8	32.0	39.9				
Ei oska öelda/ Don't know	0.7	1.0	0.0	0.9	1.1	1.5	0.7	0.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	221	188	350	112	192	159	188				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-2A. Arvamus, kas inimesed püüaks vastajat ära kasutada või käituvad ausalt soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABLE 3-2A Opinion whether people try to take advantage or are fair by sex, age and home language (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Enamik püüaks ära kasutada/ Most try to take advantage (0-3)	20.5	23.3	18.2	19.8	18.0	27.7	15.7	23.7	18.4	19.4	20.3	20.2	15.1	29.4	23.8
Mõned kasutaks ära, mõned ausad/ Some try to take advantage, some fair (4-6)	44.1	45.4	43.0	46.4	47.2	45.6	46.1	44.0	42.5	47.1	38.1	48.2	43.5	40.0	42.1
Enamik püüaks käituda ausalt/ Most try to be fair (7-10)	33.5	29.8	36.5	32.4	33.9	26.6	37.0	31.5	36.8	27.6	37.1	30.0	39.0	29.4	31.9
Ei oska öelda/ Don't know	2.0	1.5	2.4	1.4	0.9	0.0	1.2	0.8	2.3	5.9	4.4	1.6	2.4	1.2	2.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1987	817	1170	162	176	185	230	321	452	149	312	556	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-2B. Arvamus, kas inimesed püüaks vastajat ära kasutada või käituvad ausalt, soo, majandusliku aktiivsuse, elukohta ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 3-2B. Opinion whether people try to take advantage or are fair by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education					
	Töötav/ Employed		Muu/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Enamik püüaks ära kasutada/ Most try to take advantage (0-3)	15.5	23.7	17.8	26.7	18.9	22.5	19.2	24.9	16.8	22.1	18.9	22.5	22.5	26.6	18.8	16.3	14.2	
Mõned kasutaks ära, mõned ausad/ Some try to take advantage, some fair (4-6)	43.3	44.6	46.0	47.3	39.6	46.1	46.4	42.7	42.7	47.9	39.0	46.6	40.6	43.7	47.5	48.3	38.8	
Enamik püüaks käituda ausalt/ Most try to be fair (7-10)	40.4	31.1	34.4	22.5	38.0	29.3	33.1	30.4	38.2	29.4	38.2	28.8	33.1	28.2	31.4	34.9	45.5	
Ei oska öelda/ Don't know	0.9	0.6	1.8	3.4	3.5	2.1	1.2	1.9	2.3	.5	4.0	2.2	3.8	1.6	2.3	.5	1.5	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	552	262	497	186	302	329	505	302	363	213	308	434	499	170	363	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-2C. Arvamus, kas inimesed püüaks vastajat ära kasutada või käituvad ausalt, sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABLE 3-2C. Opinion whether people try to take advantage or are fair by income quartile (% of population aged 15+), aggregated 10-points scale.

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile											
	I kvartil/ quartile			II kvartil/ quartile			III kvartil/ quartile			IV kvartil/ quartile		
	M ^a	N ^a		M	N		M	N		M	N	
Enamik püüaks ära kasutada/ Most try to take advantage (0-3)	26.9	18.0	18.0	22.5	19.5	19.5	23.1	17.1	17.1	18.6	15.4	15.4
Mõned kasutaks ära, mõned ausad/ Some try to take advantage, some fair (4-6)	46.8	49.1	49.1	42.6	40.7	40.7	42.1	47.3	47.3	44.0	39.1	39.1
Enamik püüaks käituda ausalt/ Most try to be fair (7-10)	26.0	29.9	29.9	32.4	37.1	37.1	31.4	34.0	34.0	36.0	43.8	43.8
Ei oska öelda/ Don't know	0.3	3.1	3.1	2.4	2.7	2.7	3.5	1.7	1.7	1.4	1.7	1.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	221	221	188	350	350	112	192	192	159	188	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-3A. Huvitatud poliitikast soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-3A. Feeling interested in politics by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugul/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other		
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Väga huvitatud/ Very interested	5.6	6.3	5.0	1.9	4.9	3.4	3.4	7.5	4.9	14.0	6.7	6.3	5.9	6.1	3.3
Üsna huvitatud/ Quite interested	30.9	34.8	27.8	24.1	22.0	31.8	24.6	39.7	30.2	41.8	30.9	36.4	30.5	31.7	23.0
Vähe huvitatud/ Hardly interested	47.0	46.1	47.7	53.0	53.9	52.5	57.7	42.8	47.0	34.0	35.2	45.6	48.0	47.3	47.0
Üldse ei tunne huvi/ Not at all interested	16.5	12.8	19.5	21.0	19.2	12.3	14.3	10.0	17.9	10.2	27.2	11.7	15.6	15.0	26.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	817	1 169	161	176	185	230	322	453	149	310	557	792	260	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-3B. Huvitatud poliitikast soo, majandusliku aktiivsuse, elukooha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-3B. Feeling interested in politics by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education								
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
Väga huvitatud/ Very interested	4.9	5.0	4.3	10.2	5.4	6.5	6.1	7.3	4.4	4.8	4.4	2.7	3.7	5.7	4.7	11.8	6.3
Üsna huvitatud/ Quite interested	25.9	35.4	27.9	36.5	28.6	39.6	28.5	35.2	27.3	30.6	27.7	22.2	21.9	35.5	23.8	47.2	37.3
Vähe huvitatud/ Hardly interested	48.9	48.7	51.2	39.9	42.7	43.2	45.8	45.4	48.2	49.2	49.2	54.5	45.5	46.5	50.5	35.8	45.5
Üldse ei tunne huvi/ Not at all interested	20.2	10.8	16.6	13.3	23.3	10.6	19.5	12.0	20.1	15.4	18.7	20.6	29.0	12.4	21.0	5.2	10.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	552	262	496	186	302	328	506	303	361	213	306	434	500	170	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-3C. Huvitatud poliitikast sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-3C. Feeling interested in politics by income quartile (% of population aged 15+)

	Sissetuleku kvartilid/ Income quartile											
	I kvartil/ quartile			II kvartil/ quartile			III kvartil/ quartile			IV kvartil/ quartile		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N
Väga huvitatud/ Very interested	5.5	1.3	6.6	4.9	5.4	10.1	10.4	6.8				
Üsna huvitatud/ Quite interested	31.0	24.9	32.2	29.4	29.9	22.4	41.0	35.2				
Vähe huvitatud/ Hardly interested	48.7	52.4	48.0	45.0	52.9	50.8	38.7	40.6				
Üldse ei tunne huvi/ Not at all interested	14.7	21.4	13.2	20.8	11.8	16.7	9.9	17.4				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	221	188	349	111	192	159	188				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-4A. Tunne, et poliitika on keeruline, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-4A. Feeling that politics is too complicated to understand by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex						Vanus/ Age												Kodune keel/ Home language									
		Mees/ Male			Naine/ Female			15-24				25-39				40-64				65+				Ainult eesti/ Only Estonian			Muu/ Other		
		M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Mitte kunagi/ Never	6.1	8.2	4.4	7.1	0.7	9.5	4.8	9.1	4.6	5.3	6.0	7.3	3.5	10.1	6.0														
Harva/ Seldom	19.3	23.8	15.6	20.7	18.3	28.3	18.4	23.5	18.2	20.4	7.0	22.4	15.1	26.5	16.5														
Vahetevahel/ Occasionally	38.0	39.4	36.9	45.1	42.2	39.3	41.3	36.6	36.8	39.1	29.2	39.8	40.5	38.5	30.2														
Sageli/ Regularly	26.4	21.1	30.8	18.3	27.7	19.7	28.6	22.5	31.1	23.5	34.5	22.2	29.3	18.9	33.6														
Väga sageli/ Frequently	10.2	7.5	12.3	8.8	11.0	3.2	6.9	8.4	9.2	11.7	23.3	8.3	11.7	6.0	13.6														
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0														
Vastanute arv/ Sample size (n)	1951	812	1 139	160	171	184	224	321	442	147	302	554	776	258	363														

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-4B. Tunne, et poliitika on keeruline, soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).
TABLE 3-4B. Feeling that politics is too complicated to understand by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education								
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhi- ja keskhariduse alla selle/ Basic education or less		Kõrgharidus/ Higher education		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Mitte kunagi/ Never	4.3	9.0	4.6	6.5	5.3	10.9	6.3	9.2	3.3	5.2	3.4	2.4	.6	7.7	3.5	16.3	8.2
Harva/ Seldom	22.2	28.6	19.5	15.4	8.2	31.3	19.1	20.3	14.0	22.1	13.5	13.0	10.7	23.8	10.9	35.8	25.0
Vähetevahel/ Occasionally	41.8	38.0	39.5	39.9	33.0	39.3	37.3	42.7	36.9	35.7	36.2	44.6	30.2	38.8	38.8	34.9	39.1
Sageli/ Regularly	23.1	19.1	28.3	26.2	34.8	13.7	26.6	21.2	33.3	26.4	32.4	26.4	35.3	23.1	34.8	10.0	22.5
Väga sageli/ Frequently	8.6	5.4	8.0	12.0	18.6	4.7	10.6	6.7	12.5	10.6	14.5	13.6	23.2	6.6	12.1	3.0	5.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	215	455	541	260	480	185	296	325	492	302	351	211	296	432	483	169	360

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-4C. Tunne, et poliitika on keeruline, sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).
TABLE 3-4C. Feeling that politics is too complicated to understand by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	6.1	2.9	7.2	4.5	8.0	6.7	11.7	5.2
Harva/ Seldom	21.1	10.2	24.0	11.5	19.0	14.8	26.6	23.1
Vähetevahel/ Occasionally	39.3	33.8	36.2	35.8	37.1	33.9	41.8	42.4
Sageli/ Regularly	23.5	40.3	24.8	33.2	28.4	29.7	15.1	24.0
Väga sageli/ Frequently	9.9	12.7	7.8	15.1	7.6	14.8	4.9	5.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	181	215	188	341	110	188	158	182

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-5A. Poliitikas seisukoha võtmise raskus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-5A. Difficulties in making mind up about political issues by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Väga raske/ Very difficult	8.0	4.8	10.6	6.8	8.2	1.7	4.4	4.8	8.7	7.9	21.1	5.0	9.5	4.4	12.7
Raske/ Difficult	29.3	23.8	33.8	23.6	30.2	21.1	29.9	23.3	34.9	30.4	38.2	23.5	29.3	24.2	42.1
Ei raske ega kerge/ Neither difficult nor easy	40.6	41.8	39.6	45.1	46.5	43.2	45.2	39.3	40.2	41.4	28.9	42.5	43.8	40.5	32.0
Kerge/ Easy	18.4	23.9	13.9	21.1	12.9	27.6	19.2	25.8	13.8	15.6	9.6	24.7	15.0	22.3	11.8
Väga kerge/ Very easy	3.7	5.7	2.0	3.5	2.2	6.4	1.3	6.8	2.4	4.7	2.1	4.3	2.4	8.4	1.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1902	790	1 112	155	164	181	219	313	434	141	295	538	755	252	357

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-5B. Poliitikas seisukoha võtmise raskus soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-5B. Difficulties in making mind up about political issues by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity			Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education							
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education			
				M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Väga raske/ Very difficult	8.0	2.8	6.3	8.3	16.4	3.8	8.4	4.3	11.3	6.1	12.5	9.3	21.5	4.3	9.0	1.1	5.4
Raske/ Difficult	27.1	21.8	31.0	27.1	38.9	17.9	32.8	25.2	35.3	26.7	32.9	33.9	38.3	24.6	37.6	10.8	26.2
Ei raske ega kerge/ Neither difficult nor easy	45.1	40.5	43.4	44.3	32.7	43.4	38.2	41.6	40.1	40.8	40.7	45.3	31.5	43.2	40.6	34.7	43.9
Kerge/ Easy	16.9	28.0	17.7	16.1	9.4	27.4	17.6	22.6	11.4	22.6	12.8	11.6	7.6	22.5	11.0	40.7	21.8
Väga kerge/ Very easy	2.9	7.0	1.6	4.1	2.5	7.5	3.0	6.3	1.8	3.8	1.1	.0	1.2	5.4	1.9	12.8	2.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	207	445	531	251	468	186	290	316	485	288	337	202	282	419	474	169	356

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-5C. Poliitika seisukoha võtmise raskus sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-5C. Difficulties in making mind up about political issues by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	I kvartiil/ quartile			II kvartiil/ quartile			III kvartiil/ quartile			IV kvartiil/ quartile		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N
Väga raske/ Very difficult	6.6	13.7	5.3	12.1	5.7	9.8	2.7	5.5				
Raske/ Difficult	31.6	42.2	24.1	36.2	25.2	31.3	19.1	31.5				
Ei raske ega kerge/ Neither difficult nor easy	41.9	34.9	47.1	38.9	44.7	42.8	37.7	37.4				
Kerge/ Easy	13.3	8.3	20.9	10.5	18.0	14.1	31.8	23.2				
Väga kerge/ Very easy	6.6	1.0	2.7	2.3	6.4	2.1	8.7	2.4				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	174	210	182	329	107	188	159	182				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-6A. Usaldus Eesti Riigikogu vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-6A. Trust in Estonian Parliament by sex, age, home language and economic activity 8(% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex						Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Majanduslik aktiivsus/ Economic activity					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Õpilane/ Student		Töötaev/ Employed		Muu/ Other							
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N						
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	49.4	52.7	46.7	43.1	35.1	57.3	43.9	55.2	52.4	51.0	47.8	50.9	48.6	56.3	43.2	37.4	54.7	47.8	53.7	48.5						
Nii ja naa/ Neither nor (5)	21.5	21.5	21.5	19.1	21.4	18.3	22.5	23.8	21.7	24.7	20.3	21.9	20.6	20.7	23.2	20.4	20.3	22.1	25.1	20.8						
Usaldan/ Trust (6-10)	25.0	23.9	26.0	34.8	34.1	23.9	29.7	20.3	23.4	18.3	21.3	25.3	27.2	21.0	23.9	35.9	24.1	27.0	17.5	22.4						
Ei oska öelda/ Don't know	4.1	1.9	5.8	3.1	9.4	.6	3.9	.7	2.4	5.9	10.5	1.9	3.7	2.0	9.7	6.3	.9	3.1	3.6	8.3						
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0						
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	815	1171	162	176	183	230	322	453	148	312	554	794	261	377	219	456	552	261	498						

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-6B. Usaldus Eesti Riigikogu vastu elukohta, hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-6B. Trust in Estonian Parliament by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education								Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Põhikooli või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkooliduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	48.3	40.7	56.8	50.3	51.4	48.8	54.3	43.7	54.9	50.0	45.3	44.4	56.4	51.6	55.9	48.8	53.2	49.3	43.5	35.2
Nii ja naa/ Neither nor (5)	18.5	25.3	20.8	20.1	24.6	18.7	19.1	20.9	23.4	21.4	19.4	22.1	22.9	16.4	21.8	21.4	25.1	25.4	19.0	24.3
Usaldan/ Trust (6-10)	29.5	28.5	20.9	22.9	23.1	27.6	23.5	23.9	19.5	23.1	35.4	31.4	19.8	25.8	18.6	21.6	20.6	22.6	35.6	37.1
Ei oska öelda/ Don't know	3.7	5.4	1.6	6.7	1.0	4.9	3.1	11.5	2.2	5.5	.0	2.1	1.0	6.2	3.7	8.2	1.0	2.8	1.8	3.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	300	363	213	308	435	500	167	363	183	222	188	350	111	192	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-7A. Usaldus Eesti õigussüsteemi vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku katususe järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-7A. Trust in the legal system by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Majanduslik aktiivsus/ Economic activity								
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	37.4	41.2	34.3	30.6	27.8	47.3	31.6	44.0	38.8	37.4	34.2	38.5	32.8	46.4	37.1	29.5	41.8	35.7	43.7	34.6
Nii ja naa/ Neither nor (5)	17.8	16.9	18.6	14.6	15.9	14.3	20.7	17.3	18.8	23.6	18.1	15.1	17.8	20.3	19.9	14.3	15.5	18.3	21.6	19.7
Usaldan/ Trust (6-10)	36.6	36.2	36.9	50.7	47.7	36.2	41.7	32.5	35.0	26.3	28.2	40.4	39.5	28.1	32.1	50.1	38.8	39.4	24.5	30.5
Ei oska öelda/ Don't know	8.2	5.7	10.2	4.2	8.6	2.2	6.0	6.2	7.5	12.7	19.5	6.0	9.9	5.1	10.9	6.2	3.9	6.6	10.2	15.2
Kokku/ Total (%)	100.00	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1985	815	1170	162	176	183	229	322	453	148	312	554	793	261	377	219	456	551	261	498

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-7B. Usaldus Eesti õigussüsteemi vastu elukoha, hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-7B. Trust in the legal system by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education				Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkohanduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	45.0	37.3	41.1	34.6	38.4	30.0	39.2	31.7	43.7	36.2	37.3	33.9	48.6	39.9	42.3	33.6	36.1	35.3	30.5	28.2
Nii ja naa/ Neither nor (5)	15.0	17.0	19.4	18.2	15.4	21.2	14.3	18.9	18.1	19.1	16.8	17.6	19.1	17.9	16.4	18.3	21.0	18.7	13.3	17.2
Usaldan/ Trust (6-10)	32.1	34.1	35.1	36.2	40.6	41.4	38.1	32.1	33.2	34.8	41.8	43.1	26.1	32.8	35.2	35.3	37.6	34.9	49.1	46.4
Ei oska öelda/ Don't know	7.9	11.6	4.4	11.0	5.6	7.3	8.4	17.3	5.1	9.9	4.1	5.5	6.2	9.4	6.0	12.8	5.2	11.2	7.0	8.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	300	362	213	308	435	499	167	363	183	222	188	350	111	191	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-8A. Usaldus Eesti politsei vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-8A. Trust in the police by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Majanduslik aktiivsus/ Economic activity								
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Töötav/ Employed		Muu/ Other			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	27.6	29.7	25.9	29.0	26.5	25.8	24.8	24.8	33.5	29.4	28.0	20.8	24.0	21.9	40.5	33.2	24.2	28.4	28.6	33.8	23.6
Nii ja naa/ Neither nor (5)	17.6	17.3	17.8	11.1	16.5	21.9	19.0	16.8	19.2	18.4	15.4	18.9	16.6	14.1	20.1	14.2	14.2	17.5	17.1	18.9	19.2
Usaldan/ Trust (6-10)	50.5	50.5	50.4	58.4	52.2	50.7	54.2	47.2	46.5	47.8	52.0	54.4	56.1	42.9	40.1	57.9	57.9	52.0	51.0	43.2	48.3
Ei oska öelda/ Don't know	4.4	2.6	5.9	1.4	4.7	1.6	2.0	2.5	4.9	5.9	11.8	2.6	5.4	2.4	6.7	3.7	3.7	2.1	3.3	4.1	9.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1984	815	1169	162	176	183	230	322	453	148	310	554	792	261	377	219	456	552	261	496	496

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-8B. Usaldus Eesti politsei vastu elukoha, hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-8B. Trust in the police by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education				Sissetuleku kvartil/ Income quartile											
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Põhi- ja keskhari- duse vahel/ Between basic and higher education		Põhi- ja keskhari- duse vahel/ Between basic and higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile					
	M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	34.3	33.8	29.7	24.2	26.3	18.3	31.0	25.0	30.0	25.7	27.5	26.7	35.6	32.1	29.0	22.9	24.0	23.6	24.2	21.7
Nii ja naa/ Neither nor (5)	16.1	17.7	17.4	18.0	17.9	17.7	15.7	18.7	19.3	17.7	13.7	17.4	15.2	15.6	19.3	19.9	21.5	16.4	12.7	16.6
Usaldan/ Trust (6-10)	44.3	40.8	51.2	53.0	54.3	59.0	51.8	47.0	47.4	50.3	56.8	53.1	46.9	48.1	50.1	50.5	51.1	53.2	59.2	56.5
Ei oska öelda/ Don't know	5.3	7.8	1.7	4.8	1.5	5.0	1.4	9.3	3.3	6.3	2.0	2.8	2.2	4.2	1.7	6.7	3.5	6.7	3.9	5.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	300	361	213	307	435	499	167	363	183	221	188	349	111	192	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-9A. Usaldus Eesti poliitikute vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-9A. Trust in politicians by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex				Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				Majanduslik aktiivsus/ Economic activity			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	65.5	67.8	63.6	58.5	60.0	71.6	68.7	70.9	65.7	65.5	57.9	66.0	62.2	71.2	66.2	57.5	70.4	68.5	67.1	59.1
Nii ja naa/ Neither nor (5)	17.0	17.4	16.6	16.7	16.5	14.1	13.5	18.9	18.1	20.1	17.2	18.1	17.8	16.0	14.4	15.8	16.1	14.4	20.5	19.7
Usaldan/ Trust (6-10)	12.7	12.4	12.9	19.2	14.2	12.6	14.4	9.8	11.8	9.3	12.4	13.7	15.4	9.7	8.4	19.0	11.9	13.0	9.3	11.7
Ei oska öelda/ Don't know	4.9	2.5	6.9	5.6	9.3	1.7	3.5	4	4.4	5.1	12.5	2.1	4.7	3.1	11.0	7.7	1.6	4.1	3.1	9.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1985	814	1171	162	176	182	230	322	453	148	312	553	794	261	377	219	455	552	261	498

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-9B. Usaldus Eesti poliitikutest vastu elukoha, hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-9B. Trust in politicians by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education						Sissetuleku kvartil/ Income quartile							
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkohanduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	66.6	66.7	72.0	65.1	64.0	57.2	64.6	57.6	70.8	64.1	63.9	67.2	66.6	67.3	70.8	62.8	67.1	65.2	62.7	60.0
Nii ja naa/ Neither nor (5)	16.8	15.4	15.2	15.0	20.3	20.7	19.3	16.2	16.3	17.3	17.9	16.0	18.9	15.3	14.6	16.8	16.5	18.1	21.4	18.5
Usaldan/ Trust (6-10)	13.0	10.8	11.3	11.7	13.1	17.4	13.4	14.7	10.2	11.6	16.6	13.3	11.5	9.7	12.8	12.4	13.8	12.4	12.6	17.6
Ei oska öelda/ Don't know	3.6	7.1	1.6	8.1	2.6	4.8	2.6	11.5	2.7	7.0	1.7	3.5	3.0	7.7	1.8	8.0	2.5	4.3	3.3	4.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	299	363	213	308	435	500	166	363	183	222	188	350	111	192	157	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-10A. Usaldus Eesti poliitiliste parteide ja erakondade vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-10A. Trust in political parties by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents				Sugu/ Sex				Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				Majanduslik aktiivsus/ Economic activity			
	Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other	
	M ^a	N	M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	69.0	67.6	70.9	67.6	62.7	56.3	74.5	73.6	74.8	71.4	64.8	63.5	69.6	66.2	73.2	70.0	54.1	74.9	73.7	67.6	64.6	
Nii ja naa/ Neither nor (5)	15.1	14.9	14.9	15.3	15.1	21.7	14.7	10.0	13.6	14.8	18.2	16.9	15.5	17.8	13.7	10.9	19.2	14.2	12.0	16.6	17.2	
Usaldan/ Trust (6-10)	9.4	9.1	9.7	9.1	15.9	11.7	9.1	12.2	8.6	7.5	5.3	7.3	10.9	9.9	7.4	7.7	18.2	8.8	8.6	6.9	8.1	
Ei oska öelda/ Don't know	6.4	4.5	4.5	7.9	6.3	10.3	1.7	4.3	2.9	6.3	11.7	12.3	4.0	6.1	5.7	11.4	8.5	2.1	5.7	9.0	10.0	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1983	1170	813	1170	162	176	182	230	322	452	147	312	553	793	260	377	219	455	551	260	498	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-10B. Usaldus Eesti poliitiliste parteide ja erakondade vastu elukoha, hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-10B. Trust in political parties by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/Education				Sissetuleku kvartiiil/ Income quartile											
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Põhi- ja keskhari- duse vahel/ Basic education or less and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiiil/ quartile		II kvartiiil/ quartile		III kvartiiil/ quartile		IV kvartiiil/ quartile					
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	67.8	68.3	73.1	70.1	70.5	62.7	67.0	57.4	72.3	67.7	71.4	74.7	69.2	69.1	72.8	67.9	70.4	68.8	67.1	66.9
Nii ja naa/ Neither nor (5)	14.5	15.3	14.1	13.1	16.0	18.8	15.4	16.8	14.6	16.0	14.8	13.4	17.9	11.4	13.3	18.7	11.1	17.4	17.8	13.3
Usaldan/ Trust (6-10)	10.9	8.7	9.4	6.9	9.2	13.1	13.0	11.6	7.8	8.0	11.0	8.9	8.5	8.2	8.6	7.2	12.0	6.5	11.4	13.6
Ei oska öelda/ Don't know	6.8	7.6	3.3	9.9	4.2	5.4	4.6	14.2	5.2	8.3	2.8	3.0	4.4	11.3	5.2	6.2	6.5	7.3	3.8	6.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	328	505	299	363	211	308	435	500	167	362	182	222	187	350	111	191	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-11A. Usaldus Euroopa Parlamendi vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-11A. Trust in the European Parliament by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents				Sugu/ Sex				Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				Majanduslik aktiivsus/ Economic activity			
	Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	25.6	27.6	23.9	20.5	20.0	32.6	21.9	29.2	29.3	24.2	19.8	26.8	22.5	29.2	26.4	19.1	29.8	25.9	26.7	22.6
Nii ja naa/ Neither nor (5)	16.1	17.1	15.3	14.5	18.3	21.8	18.6	17.3	14.8	11.7	11.2	17.1	16.5	17.0	13.1	13.6	17.4	17.0	17.8	13.9
Usaldan/ Trust (6-10)	26.5	28.4	24.9	48.5	40.5	23.5	30.7	26.0	20.0	16.0	17.1	29.1	24.0	26.9	26.7	46.8	29.4	25.4	17.0	19.3
Ei oska öelda/ Don't know	31.8	26.9	35.8	16.5	21.2	22.1	28.8	27.6	36.0	48.1	51.9	26.9	36.9	26.9	33.8	20.5	23.4	31.7	38.5	44.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	815	1171	162	176	183	230	322	453	148	312	554	794	261	377	219	456	552	261	498

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-11B. Usaldus Euroopa Parlamendi vastu elukoha, hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-11B. Trust in the European Parliament by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education				Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	25.5	22.4	29.0	24.2	27.5	25.4	22.7	21.0	31.0	21.7	24.7	28.9	30.3	28.4	26.0	23.5	28.7	24.7	22.4	21.1
Nii ja naa/ Neither nor (5)	16.3	15.0	16.9	14.9	17.9	16.5	17.1	12.8	16.8	16.0	17.9	16.3	18.2	14.6	16.1	13.3	17.2	13.5	18.3	18.7
Usaldan/ Trust (6-10)	29.8	28.1	28.0	25.6	27.7	19.9	30.1	22.6	25.8	25.6	32.9	25.8	25.0	22.4	19.6	20.9	27.8	24.6	34.7	30.2
Ei oska öelda/ Don't know	28.4	34.5	26.0	35.4	26.9	38.2	30.2	43.6	26.4	36.7	24.5	29.0	26.5	34.6	38.3	42.3	26.3	37.2	24.7	30.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	300	363	213	308	435	500	167	363	183	222	188	350	111	192	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-12A. Usaldus ÜRO vastu soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-12A. Trust in WHO by sex, age, home language and economic activity (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Majanduslik aktiivsus/ Economic activity										
	Mees/ Male		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Kõik vastajad/ All respondents	20.5	23.1	18.4	23.1	18.4	21.8	15.7	25.3	18.1	23.6	21.6	19.5	15.7	23.1	16.5	23.1	22.0	19.5	23.6	20.5	21.8	16.7
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	13.5	14.3	12.9	14.3	12.9	10.4	15.0	18.5	14.4	13.3	12.4	14.8	11.0	12.3	13.0	18.1	12.8	11.0	15.3	12.8	15.0	12.9
Nii ja naa/ Neither nor (5)	35.2	38.7	32.3	38.7	32.3	52.7	42.8	36.8	38.3	36.3	29.8	29.3	23.6	38.2	31.6	39.5	33.6	49.6	38.0	34.9	33.1	25.7
Usaldan/ Trust (6-10)	30.8	23.9	36.4	23.9	36.4	15.2	26.6	19.4	29.3	26.8	36.2	36.3	49.7	26.3	39.0	19.2	31.6	19.9	23.2	31.8	30.1	44.7
Ei oska öelda/ Don't know	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	815	1171	162	176	183	230	322	453	148	312	554	794	261	377	219	456	552	261	498		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 3-12B. Usaldus ÜRO vastu elukohta, hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).
TABLE 3-12B. Trust in WHO by place of residence, education and income quartile (% of population aged 15+).**

	Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education						Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkhariduse vahel/ Between basic and higher education		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei usalda/ Don't trust (0-4)	22.9	19.1	24.0	19.2	22.3	16.4	22.8	15.3	23.4	16.5	22.7	23.2	25.0	20.6	23.4	20.1	22.3	17.4	21.1	16.0
Nii ja naa/ Neither nor (5)	14.5	12.6	14.2	12.9	14.3	13.4	8.1	11.1	16.3	14.4	16.5	12.3	13.2	9.1	15.6	11.7	16.6	17.9	13.4	12.6
Usaldan/ Trust (6-10)	42.1	34.8	39.0	32.9	35.6	28.1	39.2	28.1	36.0	30.0	44.9	38.4	34.2	29.0	33.1	28.4	35.4	28.4	48.1	42.6
Ei oska öelda/ Don't know	20.5	33.5	22.7	35.0	27.8	42.1	29.9	45.5	24.3	39.1	15.9	26.1	27.5	41.4	27.9	39.8	25.7	36.4	17.4	28.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	300	363	213	308	435	500	167	363	183	222	188	350	111	192	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 3-13A. Valimas käimine 2003. aasta märtsis soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).
TABLE 3-13A. Voted last national elections in March 2003 by sex, age and home language (% of population aged 15+).**

	Sugu/ Sex						Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	50.5	50.5	45.0	55.0	21.3	28.6	48.7	62.8	52.2	61.3	51.7	55.6	57.1	66.5	21.9	34.0		
Ei/ No	35.1	35.1	38.1	32.7	45.9	46.0	41.2	30.6	33.9	28.7	32.9	31.9	36.4	29.9	41.4	37.8		
Pole valimisõigus/ Not eligible to vote	14.4	14.4	16.9	12.3	32.8	25.4	10.1	6.5	13.9	9.9	15.4	12.6	6.5	3.6	36.8	28.2		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	1979	1979	814	1165	162	176	183	229	322	451	147	309	553	792	261	373		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-13B. Valimas käimine 2003. aasta märtsis soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-13B. Voted last national elections in March 2003 by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education								
	Töötav/ Employed		Muu/Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas		Põhi- ja keskhariiduse alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariiduse vahel/ Between basic and higher		Kõrghariidus/ Higher education		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Jah/ Yes	17.0	49.6	63.8	48.2	53.8	40.8	56.0	42.0	51.4	51.7	59.2	23.0	32.7	48.5	51.3	61.4	75.9
Ei/ No	45.7	36.9	27.5	38.6	35.0	37.9	28.5	36.1	34.0	40.5	36.2	47.3	45.1	38.1	36.1	27.6	19.4
Pole valimisõigus/ Not eligible to vote	37.3	13.5	8.7	13.3	11.3	21.3	15.6	21.9	14.6	7.8	4.6	29.7	22.2	13.4	12.7	11.0	4.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	456	549	260	495	186	300	329	505	299	360	213	305	434	499	167	361

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-13C. Valimas käimine 2003. aasta märtsis sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-13C. Voted last national elections in March 2003 by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile							
	I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	40.7	44.0	47.8	52.2	47.0	58.8	53.1	75.7
Ei/ No	44.1	40.2	35.2	34.3	28.9	29.8	35.5	19.8
Pole valimisõigus/ Not eligible to vote	15.1	15.8	16.9	13.5	24.0	11.4	11.3	4.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	222	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-14A. Poliitilise partei või erakonna liikmelisus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-14A. Membership in political party by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language							
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
				M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Jah/ Yes	2.3	3.0	1.7	2.6	2.4	3.3	1.1	3.1	2.1	2.1	3.1	1.1	3.9	2.2	1.4	0.6
Ei/ No	97.7	97.0	98.3	97.4	97.6	96.7	98.9	96.9	97.9	96.9	98.9	98.9	96.1	97.8	98.6	99.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1987	817	1 170	162	176	184	229	322	453	149	312	556	794	261	376	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-14B. Poliitilise partei või erakonna liikmelisus soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-14B. Membership in political party by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education					
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other			Muu linn/ Other town			Maa/ Rural areas			Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher education			Kõrghariduse/ Higher education			
			M ^a	N	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	1.9	3.6	1.6	2.7	1.4	1.7	.3	2.7	2.2	4.5	2.5	1.8	2.1	2.5	1.2	5.9	2.0	
Ei/ No	98.1	96.4	98.4	97.3	98.6	98.3	99.7	97.3	97.8	95.5	97.5	98.2	97.9	97.5	98.8	94.1	98.0	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	551	262	498	186	302	329	505	302	363	213	308	435	500	169	362	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-14C. Poliitilise partei või erakonna liikmelisus sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-14C. Membership in political party by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile							
	I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	2.3	3.0	4.5	1.1	3.0	.8	5.0	2.3
Ei/ No	97.7	97.0	95.5	98.9	97.0	99.2	95.0	97.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	222	188	350	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-15A. Kuulumine diskrimineeritud gruppi soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-15A. Being a member of discriminated group by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Mees/ Male	Naine/ Female	25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other				
			M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N			
Jah/ Yes	10.6	11.3	10.0	8.3	7.8	11.6	8.9	12.5	11.4	12.0	10.4	3.1	3.2	27.7	22.8
Ei/ No	89.4	88.7	90.0	91.7	92.2	88.4	91.1	87.5	88.6	88.0	89.6	96.9	96.8	72.3	77.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1962	808	1 154	160	172	184	229	318	448	146	305	555	789	253	365

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-15B. Kuulumine diskrimineeritud gruppi soo, majandusliku aktiivsuse, elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-15B. Being a member of discriminated group by sex, economic activity, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education								
	Töötav/ Employed		Muul/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
Jah/ Yes	5.8	10.4	9.7	16.3	11.2	15.2	12.3	14.6	12.1	4.7	3.8	7.5	10.7	12.1	11.0	13.7	8.2
Ei/ No	94.2	89.6	90.3	83.7	88.8	84.8	87.7	85.4	87.9	95.3	96.2	92.5	89.3	87.9	89.0	86.3	91.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	455	544	256	490	185	299	323	496	300	359	208	299	432	496	168	359

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-15C. Kuulumine diskrimineeritud gruppi sissetuleku järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-15C. Being a member of discriminated group by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiiil/ Income quartile							
	I kvartiiil/ quartile		II kvartiiil/ quartile		III kvartiiil/ quartile		IV kvartiiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	13.5	8.2	13.3	12.7	11.1	6.7	6.6	9.0
Ei/ No	86.5	91.8	86.7	87.3	88.9	93.3	93.4	91.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	181	218	186	344	110	192	158	186

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-16A. Vastaja grupi diskrimineerimise põhjus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-16A. Reason for discrimination of respondent's group by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents
Nahavärv või rass/ Colour or race	0.0
Rahvus/ Nationality	46.9
Religioon/ Religion	0.8
Keele/ Language	60.5
Etniline grupp/ Ethnic group	1.3
Vanus/ Age	14.1
Sugu/ Gender	5.0
Seksuaalne orientatsioon/ Sexuality	1.6
Puue/ Disability	5.1
Muu/ Other	12.7
Vastanute arv/ Sample size (n)	193

TABEL 3-17A. Nõustumine väitega, et kui tahad teha raha, ei saa alati käituda ausalt, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-17A. Agreement with statement that if you want to make money, you can't always act honestly by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodume keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Olen täiesti nõus/ Agree strongly	4.9	6.3	3.8	5.4	6.2	4.8	4.2	8.9	3.1	3.4	3.0	5.5	3.5	7.8	4.4
Olen nõus/ Agree	31.6	37.4	26.8	45.2	33.2	40.4	32.2	36.1	29.4	24.8	13.3	33.8	23.7	44.5	32.3
Pole poolt ega vastu/ Neither agree nor disagree	21.7	22.3	21.3	23.9	22.3	22.8	27.4	21.9	20.5	20.0	16.2	23.7	21.8	19.5	20.4
Ei ole nõus/ Disagree	28.9	24.9	32.1	21.6	27.6	23.9	25.7	23.7	31.7	34.1	41.7	26.2	32.4	22.4	31.7
Ei ole üldse nõus/ Disagree strongly	6.7	4.8	8.2	1.2	4.9	4.2	4.8	5.5	8.4	9.3	13.3	5.9	11.3	2.8	2.7
Ei tea/ Don't know	6.2	4.4	7.8	2.7	5.8	3.9	5.6	4.0	6.9	8.5	12.4	5.0	7.3	3.1	8.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1 170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-18A. Nõustumine väitega, et seadusest peab alati täpselt kinni pidama soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-18A. Agreement with statement that one should always obey law by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Olen täiesti nõus/ Agree strongly	10.7	8.2	12.6	7.0	10.3	6.8	7.1	8.7	10.7	11.3	22.3	8.6	14.1	7.6	10.0		
Olen nõus/ Agree	51.1	47.8	53.9	42.7	51.9	43.8	49.8	50.5	55.7	54.9	56.1	47.2	52.4	48.9	56.5		
Pole poolt ega vastu/ Neither agree nor disagree	23.2	26.5	20.5	29.0	21.4	32.2	28.9	24.8	20.8	17.1	11.7	27.0	20.2	25.5	21.0		
Ei ole nõus/ Disagree	10.0	12.2	8.3	15.3	11.1	13.9	10.6	10.9	9.4	8.1	2.5	12.5	8.1	11.5	8.5		
Ei ole üldse nõus/ Disagree strongly	1.2	1.4	1.0	2.9	0.7	0.0	0.5	1.5	0.8	1.9	2.1	1.0	1.2	2.3	0.7		
Ei tea/ Don't know	3.8	3.9	3.7	3.1	4.6	3.3	3.0	3.6	2.7	6.7	5.4	3.7	3.9	4.2	3.3		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-19A. Nõustumine väitega, et mõnikord võib seadusest mööda vaadata, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-19A. Agreement with statement that it's alright to ignore law occasionally by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Olen täiesti nõus/ Agree strongly	1.5	2.0	1.1	2.0	0.7	3.4	1.4	1.2	1.2	1.6	0.9	1.7	1.0	2.6	1.3		
Olen nõus/ Agree	19.2	23.6	15.6	22.7	18.3	23.3	14.6	28.3	18.3	13.5	10.5	25.1	17.8	20.8	11.6		
Pole poolt ega vastu/ Neither agree nor disagree	25.7	26.5	25.1	29.9	28.5	29.4	33.3	23.9	22.6	23.5	19.1	27.1	23.8	25.4	27.3		
Ei ole nõus/ Disagree	40.0	36.0	43.3	36.2	36.3	34.6	40.6	34.2	44.2	42.6	49.2	34.8	41.7	38.3	46.2		
Ei ole üldse nõus/ Disagree strongly	8.8	7.5	9.9	4.6	11.3	7.1	6.3	7.9	8.9	11.0	13.7	7.0	11.1	8.6	7.6		
Ei tea/ Don't know	4.7	4.4	5.0	4.6	5.0	2.2	3.9	4.5	4.7	7.8	6.6	4.4	4.5	4.3	6.0		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1170	162	176	185	229	322	453	149	312	557	793	261	377		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-20A. Nõustumine väitega, et ärid on huvitatud ainult kasumi saamisest, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 3-20A. Agreement with statement that businesses are only interested in profit by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other					
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Olen täiesti nõus/ Agree strongly	12.8	13.9	11.8	8.7	6.5	11.3	5.3	16.5	15.6	19.2	15.5	14.1	12.5	13.6	10.5				
Olen nõus/ Agree	35.9	35.4	36.3	34.4	38.6	33.3	28.0	34.0	39.7	44.2	37.1	33.9	33.7	38.2	41.1				
Pole poolt ega vastu/ Neither agree nor disagree	21.5	23.5	19.9	27.0	16.6	25.8	26.8	24.0	20.0	13.2	15.6	24.0	20.8	22.5	18.3				
Ei ole nõus/ Disagree	21.1	20.5	21.6	23.5	26.5	24.5	34.0	20.0	18.2	10.4	12.2	22.4	25.3	16.8	15.0				
Ei ole üldse nõus/ Disagree strongly	1.1	1.5	0.7	1.4	1.8	2.8	1.0	1.2	0.3	0.0	0.5	1.4	0.5	1.6	1.2				
Ei tea/ Don't know	7.6	5.2	9.6	5.1	10.0	2.3	4.9	4.3	6.2	13.0	19.1	4.1	7.2	7.3	14.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	817	1 169	162	175	184	229	322	453	149	312	556	792	261	377				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-21A. Viimase viie aasta jooksul teenindaja poolt enam antud raha endale jätmise soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 3-21A. Keeping change from shop assistant or waiter when given too much in past 5 years by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other					
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Mitte kunagi/ Never	55.4	52.1	58.1	47.5	48.5	52.8	55.2	52.2	61.5	56.7	61.9	50.7	58.1	54.9	58.1				
Üks kord/ Once	8.0	9.2	7.1	13.7	16.9	14.3	10.2	6.1	4.2	2.0	2.3	10.5	7.3	6.5	6.7				
Kaks korda/ Twice	3.4	4.0	2.8	8.8	6.3	4.9	4.8	2.5	1.8	0.0	0.4	4.5	3.0	3.0	2.6				
3 või 4 korda/ 3 or 4 times	0.7	0.9	0.5	2.6	1.6	0.6	0.0	0.7	0.6	0.0	0.0	1.2	0.6	0.4	0.3				
5 või enam korda/ 5 times or more	0.7	0.7	0.7	1.2	2.1	1.7	0.9	0.0	0.2	0.0	0.4	1.0	0.7	0.0	0.7				
Kogemus puudub/ No experience	31.8	33.1	30.8	26.2	24.6	25.7	28.9	38.6	31.8	41.3	35.0	32.0	30.3	35.1	31.6				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	1951	804	1 147	156	174	182	222	318	445	148	306	552	783	252	364				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-22A. Altkäemaksu nõudmine riigiametniku poolt viimase 5 aasta jooksul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikut).
TABLE 3-22A. Public official asking bribe in the past 5 years by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age												Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24			25-39			40-64			65+			Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	64.4	62.1	66.2	60.2	56.7	64.7	74.6	62.5	63.5	58.9	69.2	63.8	68.1	58.9	62.8				
Üks kord/ Once	5.7	6.4	5.1	4.3	3.6	8.4	3.9	6.9	7.5	4.2	3.5	4.8	3.0	9.5	9.0				
Kaks korda/ Twice	1.4	2.3	0.7	0.7	1.4	2.5	0.6	3.3	0.8	1.4	0.4	2.1	0.4	2.7	1.3				
3 või 4 korda/ 3 or 4 times	0.5	0.7	0.4	0.0	0.7	0.5	0.0	1.0	0.5	0.9	0.3	0.8	0.1	0.3	0.9				
5 või enam korda/ 5 times or more	0.3	0.4	0.1	0.0	0.0	1.1	0.0	0.4	0.3	0.0	0.0	0.2	0.2	0.8	0.0				
Ei tea/ Don't know	27.7	28.1	27.4	34.7	37.5	22.7	21.0	26.0	27.4	34.6	26.7	28.3	28.2	27.7	26.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	818	1 168	162	175	185	229	322	453	149	311	557	792	261	376				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 3-23A. Sularahas maksmine ilma tšekita esmargiga mitte maksta käbemaksu viimase 5 aasta jooksul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikut).

TABLE 3-23A. Paying cash with no receipt to avoid VAT in the past 5 years by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age												Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24			25-39			40-64			65+			Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	46.9	44.1	49.2	44.4	49.9	45.7	48.6	42.8	49.1	44.2	49.3	42.2	48.7	47.8	50.0				
Üks kord/ Once	3.6	4.0	3.2	4.4	1.2	2.8	4.4	5.1	4.2	2.9	1.9	4.3	2.6	3.4	4.4				
Kaks korda/ Twice	4.4	5.4	3.5	5.8	2.5	8.0	6.2	4.7	4.3	2.0	0.6	7.6	4.0	1.3	2.7				
3 või 4 korda/ 3 or 4 times	3.8	4.7	3.0	4.0	3.4	5.5	4.2	5.7	3.1	1.6	1.4	5.5	3.8	3.3	1.5				
5 või enam korda/ 5 times or more	4.2	5.6	3.0	1.4	1.1	12.0	3.3	4.0	5.2	3.8	0.6	6.4	3.4	3.9	2.3				
Kogemus puudub/ No experience	33.4	32.1	34.5	34.5	38.4	23.3	30.1	34.1	31.5	40.0	40.7	31.0	34.6	34.4	34.3				
Ei oska öelda/ Don't know	3.8	4.1	3.6	5.5	3.6	2.7	3.2	3.7	2.6	5.4	5.5	3.1	2.9	5.9	4.9				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	1981	816	1 165	161	175	184	229	322	450	149	311	555	791	261	374				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 3-24A. Liialdatud nõude esitamise sotsiaalse viimase 5 aasta jooksul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 3-24A. Claiming falsely government benefit by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age								Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	70.6	70.0	71.1	64.4	69.6	73.3	73.6	71.8	72.3	66.9	67.7	71.5	72.7	67.3	68.2
Üks kord/ Once	0.6	0.3	0.9	0.0	0.7	0.6	2.2	0.3	0.7	0.0	0.3	0.4	0.6	0.0	1.6
Kaks korda/ Twice	0.1	0.0	0.2	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3
3 või 4 korda/ 3 or 4 times	0.1	0.1	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0
5 või enam korda/ 5 times or more	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
Kogemus puudub/ No experience	28.5	29.5	27.7	34.8	28.5	26.1	23.7	27.8	26.9	33.1	32.0	28.1	26.5	32.3	29.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1961	808	1 153	159	173	183	228	318	447	148	305	551	786	257	367

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

4. TÖÖ JA TOIMETULEK

Ülle Marksoo⁶

Soodsa majanduskeskkonna tingimustes on tööhõive Eestis kasvanud ja tööpuudus langenud alates 2001. aastast. Euroopa Sotsiaaluuringu andmetel oli 2004. aastal Eestis 15.aastaste ja vanemate hulgas **töoga hõivatuid 55%, töötähtaajalisi 3% ja mitteaktiivseid 42%**. Meeste hõivatus on naistega võrreldes kõrgem, kuid võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega on Eestis naiste hõive suhteliselt kõrge ja ligilähedane Lissaboni 2010. aastaks seatud eesmärgile.

Töötus on Eestis meestel pisut kõrgem kui naistel ja on olnud juba aastaid probleemiks mitte-eestlaste seas. Vastavalt Euroopa Sotsiaaluuringu andmetele oli 28% meestest ja 23% naistest oma elu jooksul olnud töötut ja otsinud tööd kauem kui 3 kuud. Vanuses 25-64 aastat oli rohkem kui 1/3 elanikest mingi aja jooksul olnud ilma töötut. Töötut olnutest oli kogunud pikaajalist töötutust (töötut 12 kuud ja kauem) 45% meestest ja 44% naistest, üle 40-aastastest isegi rohkem kui pooled. Maaelanike hulgas oli töötuse kestus pikem kui linnas.

Hõivatutest moodustasid palgatöötajad 90% ja ettevõtjad 9%. Seejuures naistest oli ettevõtjaid ainult 6%, meestest 13%. Palgatöötajatest 90% töötas tähtajatu lepinguga, 8% omas tähtajalist lepingut ning 2% töötas ilma lepinguta. 7% praegustest ja endistest töötajatest oli viimase 10 aasta jooksul töötanud ka välismaal vähemalt 6 kuud või kauem.

Koos ületundidega **töötati** keskmiselt 41,7 tundi nädalas. Meeste töönädala pikkuseks oli 43,4 tundi ja naistel 40,3 tundi. Kõige rohkem töötasid 25–39-aastased ja kõrgeimasse tulukvartiili kuuluvad mehed. Ligikaudu 2/5 nii mees- kui naistöötajatest omas võimalust ise otsustada oma töö organiseerimise üle, veidi rohkem kui kolmandikul puudus see võimalus täiesti. Kõrgemapalgalistel inimestel oli suurem otsustusvõimalus oma töö igapäevase organiseerimise üle, tööd hinnati vaheldusrikkamaks ja võimalused enese tööalaseks täiendamiseks olid suuremad. Oma töö tempo üle oli võimalus ise otsustada 44% meestest ja 42% naistest, lisaks sai ligi 1/4 töötajatest valida mõningal määral töötamise kiirust.

Järjest rohkem pööratakse tähelepanu töötajate **koolitusele**. Oma tööalaste teadmiste parandamiseks osales viimase 12 kuu jooksul kursustel, loengutel või konverentsidel 22% meestest ja 29% naistest. Kõige rohkem täiendasid oma teadmisi 25–39-aastased, sh naiste hulgas ulatus koolitust saanute osatähtsus koguni 46%-ni.

Küsimusele, kas **töö ohustab küsitlute tervist** ja turvalisust, vastas jaatavalt 28% meestest ja 17% naistest. Enim hindasid oma töötingimusi tervist kahjustavateks madalalpalgalised mehed.

Vastavalt sotsiaaluuringule oli kuu keskmine leibkonna netosissetulek 2004. aastal 7782 krooni (497 EUR). Kõrgeim sissetulek oli 25–39-aastaste (10 354 EEK) ja pealinna Tallinna leibkondades (9818 EEK). Maapiirkondades oli sissetulek Tallinnaga võrreldes 29% võrra madalam. Ainult pooled kõigist vastanutest väitsid, et saavad oma sissetulekuga hakkama. 31% sai hakkama raskustega, 13% väga suurte raskustega. Kõige suuremad toimetuleku raskused olid üle 40-aastastel, mitte-eestlastel ja linnaliste asulate (v.a Tallinn) elanikel. Kuna keskmine palgatase Eestis on madal, siis isegi töötamine ei taga alati leibkonna rahuldavat

⁶ Ülle Marksoo, inimgeograafia magister (2000), TÜ Geograafia Instituudi doktorant. Uurimisteemadeks on regionaalne tööpuudus ja pikaajaline töötus. Töökoht: sotsiaalministeerium, tööpoliitika info ja analüüsi osakonna nõunik. Peamised tegevused on seotud tööturu statistika ja analüüsiga, töövaldkonna uuringute koordineerimisega, rahvusvahelise koostööga tööturu küsimustes. 1999.aasta Elutingimuste uuringu NORBALT projekti juht. Alates 2003.aastast Euroopa Tööhõive Seirekeskuse (European Employment Observatory) korrespondent.

toimetulekut. Töötavatest inimestest vastas koguni 36%, et neil on raske või isegi väga raske hakkama saada.

Uuring näitas, et kõrgema sissetulekuga töötajad on kindlamad oma töökoha püsivuse suhtes. Seevastu madalama sissetulekuga leibkonnad on suurtes toimetulekuraskustes ning risk töötuks jääda on neil märksa suurem.

**TABEL 4-1A. Hõivestaatus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-1A. Employment status by sex, age and home language (% of population aged 15+).**

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age								Kodune keel/ Home language			
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Töötaja/ Employed	54.8	60.4	36.2	25.4	88.9	72.8	70.9	74.3	12.0	7.9	60.9	51.5	59.4	47.8
Töötu/ Unemployed	3.0	4.1	1.5	1.5	5.0	3.9	6.4	2.4	0.0	0.0	2.5	1.5	7.3	2.9
Mitteaktiivne/ Non-active	42.2	35.4	62.3	73.1	6.1	23.3	22.6	23.4	88.0	92.1	36.6	47.0	33.3	49.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1960	808	159	170	184	224	321	447	144	311	549	778	259	374

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

**TABEL 4-1B. Hõivestaatus sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-1B. Employment status by income quartile (% of population aged 15+).**

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile		I kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Töötaja/ Employed	44.4	40.4	44.0	44.0	32.5	67.7	51.4	88.5	82.8			
Töötu/ Unemployed	12.4	4.8	2.1	1.0	1.0	0.0	1.3	0.6	0.0			
Mitteaktiivne/ Non-active	43.3	54.8	53.9	66.5	66.5	32.3	47.2	10.9	17.2			
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
Vastanute arv/ Sample size (n)	181	220	186	348	109	191	158	181				

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-2A. Kõrgeim omandatud haridus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 4-2A. Highest level of education by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Algharidus või vähem/ Primary or less	6.7	5.7	7.4	16.2	10.9	0.5	0.0	0.4	1.4	15.2	21.7	5.7	7.0	5.8	8.3		
Põhiharidus/Lower secondary or second stage of basic	17.4	18.6	16.5	45.7	36.7	8.2	5.3	10.0	9.2	23.1	25.0	20.3	17.2	15.4	15.2		
Keskharidus, kutseharidus pärast põhihariduse omandamist/ Upper secondary	41.7	48.9	35.8	32.1	40.1	60.3	38.6	54.8	36.3	35.1	29.5	48.2	34.1	50.1	38.8		
Keskkoolljargne haridus, kuid mitte kõrgharidus/ Post secondary, non-tertiary	6.3	5.2	7.2	2.5	3.7	4.7	10.6	7.5	9.3	3.8	2.8	5.0	6.0	5.7	9.2		
Ülikooliharidus, magistriõpingud, mis kestavad nominaalajas alla 6 aastat/ First stage of tertiary	26.4	20.5	31.2	2.7	8.6	25.7	40.6	25.2	42.3	22.9	20.1	20.0	32.9	21.3	28.0		
Magistriõpingud (kokku vähemalt 6 aastat), doktoriõpingud/ Second stage of tertiary education	1.5	1.1	1.9	0.7	0.0	0.5	4.9	2.1	1.5	0.0	0.9	0.8	2.7	1.6	0.5		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377		

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-2B. Kõrgeim omandatud haridus sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 4-2B. Highest level of education by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile															
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile					
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Algharidus või vähem/ Primary or less	7.6	9.7	7.6	10.5	3.6	5.7	1.3	2.4	19.2	19.2	21.8	18.9	15.4	16.1	9.8	8.3
Põhiharidus/Lower secondary or second stage of basic	55.1	43.4	48.8	38.9	61.3	38.9	44.1	25.9	7.2	7.3	5.0	6.9	3.6	8.9	5.1	4.3
Keskharidus, kutseharidus pärast põhihariduse omandamist/ Upper secondary	10.2	20.4	16.1	23.5	13.9	29.2	37.7	54.5	0.6	0.0	0.7	1.2	2.2	1.2	1.9	4.7
Keskkoolljargne haridus, kuid mitte kõrgharidus/ Post secondary, non-tertiary	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	183	222	188	350	112	192	159	188
Ülikooliharidus, magistriõpingud, mis kestavad nominaalajas alla 6 aastat/ First stage of tertiary																
Magistriõpingud (kokku vähemalt 6 aastat), doktoriõpingud/ Second stage of tertiary education																
Kokku/ Total (%)																
Vastanute arv/ Sample size (n)																

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-3A. Põhitegevus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
 TABLE 4-3A. Main activity by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex						Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other				
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
Tasustatud töö või ajutiselt eemal/ Paid work	54.0	59.7	49.4	35.5	24.5	88.4	70.9	70.7	73.5	11.6	7.9	60.1	50.4	59.0	47.6			
Õpib või õpingutest ajutisel puhkusel/ Education	11.3	12.1	10.7	58.8	65.2	1.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	13.0	10.0	10.3	11.8			
Töötu ja otsib aktiivselt tööd/ Unemployed and looking for job	3.0	4.2	2.0	1.4	1.4	5.0	3.8	6.7	2.3	0.0	0.0	2.4	1.4	7.6	2.9			
Töötu, kuid ei otsi aktiivselt tööd/ Unemployed and not looking for job	1.9	3.2	0.9	2.3	0.0	2.6	0.9	5.3	1.9	0.0	0.0	3.1	0.5	3.3	1.8			
Püsivalt töövõimetu või invaliidistunud/ Permanently sick or disabled	2.8	4.0	1.9	0.0	0.6	1.7	1.1	8.5	3.4	1.8	1.1	4.8	2.3	2.4	1.3			
Pensionil/ Retired	22.3	15.8	27.6	0.0	0.0	0.0	0.0	8.1	15.7	86.6	90.7	15.6	27.4	16.2	28.2			
Kohustuslikul ühiskondlikult kasulikul tööel või ajateenistusel/ Community or military service	.1	0.1	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0			
Kodune, hoolitseb laste või kellegi teise eest/ Housework, looking after children, others	4.3	0.6	7.4	0.0	8.2	1.2	22.4	0.7	2.7	0.0	0.3	0.6	7.9	0.5	6.3			
Muu/ Other	.2	0.3	0.1	1.3	0.0	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	0.1	0.4	0.2			
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377			

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-3B. Põhitegevus sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-3B. Main activity by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile					
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Tasustatud töö või ajutiselt eemal/ Paid work	43.9	40.0	43.5	32.4	66.4	51.2	87.9	79.6				
Õpib või õpingutest ajutisel puhkusel/ Education	8.7	13.1	6.7	4.5	10.1	5.6	7.0	7.2				
Töö ja otsib aktiivselt tööd/ Unemployed and looking for job	12.7	4.8	2.0	1.0	0.0	1.3	0.6	0.0				
Töötu, kuid ei otsi aktiivselt tööd/ Unemployed and nor looking for job	8.0	4.0	1.2	0.4	0.0	0.0	2.5	0.0				
Püsivalt töövõimetu või invaliidistunud/ Permanently sick or disabled	11.6	5.6	4.8	2.2	1.0	0.0	0.0	1.0				
Pensionil/ Retired	12.6	19.0	41.8	52.6	20.2	39.0	2.1	6.1				
Kohustuslikul ühiskondlikult kasulikul tööil või ajateenistus/ Community or military service	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Kodune, hooldiseb laste või kellegi teise eest/ Household work, looking after children, others	1.2	13.5	0.0	6.8	2.3	2.9	0.0	6.0				
Muu/ Other	0.6	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	222	188	350	112	192	159	188				

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-4A. Töösuhe liik soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 4-4A. Employment relation by sex, age and home language (% of employed population).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M	N	M	N	M	N	M	N
Kõik vastajad/ All respondents	90.1	94.3	87.6	97.7	83.7	92.1	82.6	94.6	91.9	93.9
Palgatöötaja/ Employee	9.4	5.5	11.9	2.3	14.9	7.6	16.4	5.2	7.3	6.1
Eraettevõtja/ Self-employed	0.5	0.2	0.5	0.0	1.4	0.3	1.0	0.3	0.7	0.0
Töötanud perefirma heaks/ Working for own family business	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kokku/ Total (%)	1010	552	221	202	237	350	311	381	147	171

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-4A. Töösuhe liik sissetuleku kvartiili järgi (% töötavast rahvastikust).

TABEL 4-4A. Employment relation by income quartile (% of employed population).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
Paigatöötaja/ Employee	90.5	93.8	96.0	83.9
Eraettevõtja/ Self-employed	8.1	6.2	4.0	15.3
Töötab/nud perefirma heaks/ Working for own family business	1.5	0.0	0.0	0.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	158	175	165	138

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-5A. Töötajate arv eraettevõtjatel soo, vanuse ja kodukeele järgi (% eraettevõtjatest).

TABEL 4-5A. Number of employees self-employed respondent has by sex, age and home language (% of self-employed population).

	Kõik vastajad/ All respondents	
	Ei ole töötajad/ No employees	Kõik vastajad/ All respondents
1 kuni 3 töötajat/ 1 to 3 employees	45.1	23.4
4 kuni 10 töötajat/ 4 to 10 employees	24.1	24.1
Rohkem kui 10 töötajat/ More than 10 employees	7.4	7.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	107	107

TABEL 4-6A. Töölepingu liik soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palga- või perefirma töötajatest).

TABEL 4-6A. Duration of contract by sex, age and home language (% of employees or workers for family business).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Tähtajatut/ Unlimited duration	90.1	88.2	91.9	86.4	89.2	90.1	93.8	86.7	90.4	90.8	94.9
Tähtajaline/ Limited duration	7.7	8.2	7.3	10.1	9.8	6.1	5.5	8.0	8.7	8.5	4.5
Ei ole / ei olnud lepingut/ No contract	2.2	3.7	0.8	3.5	1.1	3.8	.7	5.3	0.9	0.8	0.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	915	394	521	195	198	199	323	259	361	135	160

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-6B. Töölepingu liik sissetuleku kvartili järgi (% palga- või perefirma töötajatest).
TABLE 4-6B. Duration of contract by income quartile (% of employees or workers for family business).

	Sissetuleku kvartilil/ Income quartile			
	I kvartilil/ quartile	II kvartilil/ quartile	III kvartilil/ quartile	IV kvartilil/ quartile
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a
Tähtajatu/ Unlimited duration	84.4	85.0	92.0	91.5
Tähtajaline/ Limited duration	7.7	12.5	7.3	7.5
Ei ole / ei olnud lepingut/ No contract	7.9	2.5	0.7	0.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	145	164	158	117

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-7A. Ettevõtte suurus, kus vastaja töötab, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust).
TABLE 4-7A. Size of establishment where respondent works by sex, age and home language (% of employed or ever employed population).

	Kõik vastajad/ All respondents	Stugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a
Alla 10/ Less than 10	32.9	31.2	34.3	25.9	32.7	33.8	34.9	37.0	24.1	31.8	35.0	36.8	23.8	29.6	
10 kuni/to 24	22.0	25.7	18.9	30.0	26.8	16.3	26.0	19.0	13.3	21.3	25.7	19.7	25.5	17.5	
25 kuni/to 99	25.9	24.6	26.9	25.7	23.7	30.7	21.7	28.2	32.4	21.4	23.3	27.5	27.1	25.8	
100 kuni/to 499	14.6	13.8	15.3	15.9	12.7	15.7	12.6	13.2	21.1	16.8	13.0	13.7	15.4	18.6	
500 või rohkem/ 500 or more	4.6	4.8	4.5	2.4	4.0	3.6	4.8	2.6	9.0	8.7	3.0	2.4	8.2	8.6	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1702	703	999	144	178	225	313	436	141	265	480	689	223	310	

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-7B. Ettevõtte suurus, kus vastaja töötab, sissetuleku kvartili järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust).
TABLE 4-7B. Size of establishment where respondent works by income quartile (% of employed or ever employed population).

	Sissetuleku kvartili/ Income quartile							
	I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Alla 10/ Less than 10	39.1	42.7	23.3	34.0	18.6	38.6	30.9	29.6
10 kuni/to 24	25.7	24.1	25.2	16.1	31.5	18.1	22.2	20.8
25 kuni/to 99	19.1	22.4	26.5	25.3	24.1	18.3	28.1	32.5
100 kuni/to 499	12.4	7.7	18.6	18.8	19.5	19.4	12.8	12.7
500 või rohkem/ 500 or more	3.7	3.2	6.3	5.7	6.3	5.6	5.9	4.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	162	180	170	311	101	171	143	175

a. M=Mees/Male. N=Naine/Female

TABEL 4-8A. Keskmise töötundide arv põhitöökohal nädalas töötajate/ varem töötanute hulgas soo ja teiste taustandmete järgi (v.a. ületunnid).
TABLE 4-8A. Total contracted hours per week among employed/ ever employed by sex and other background categories (overtime excluded).

	Sugu/ Sex			Vastajate arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku / Total	
	15-24	40.21	36.76	
25-39	41.36	38.89	40.11	413
40-64	41.59	39.64	40.52	775
65+	40.26	39.32	39.64	455
Kodune keel/ Home language	41.04	38.77	39.78	1 221
Ainult eesti/ Only Estonian				
Muu/ Other	41.08	38.55	39.84	572
Sissetuleku kvartil/ Income quartile	40.04	39.72	39.84	357
I kvartil/ quartile	40.29	38.81	39.40	518
II kvartil/ quartile	42.74	39.19	40.90	289
III kvartil/ quartile	41.08	38.55	39.84	329
IV kvartil/ quartile	41.16	39.15	40.04	1 793
Kokku/ Total				

TABEL 4-9A. Keskmine töötundide arv põhitöökohal nädalas töötajate/ varem töötanute hulgas soo ja teiste taustandmete järgi (k.a. ületunnid).
TABLE 4-9A. Total worked hours per week among employed/ ever employed by sex and other background categories (overtime included).

	Sugu/ Sex			Vastajate arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku/ Total	
	15-24	41.54	37.26	
25-39	44.10	40.44	42.24	413
40-64	43.92	40.66	42.13	775
65+	42.04	40.51	41.03	455
Kodune keel/ Home language	Ainult eesti/ Only Estonian			1 221
	Muu/ Other			572
	I kvartil/ quartile			357
	II kvartil/ quartile			518
	III kvartil/ quartile			289
	IV kvartil/ quartile			329
Kokku/ Total	43.41	40.30	41.68	1 793

TABEL 4-10A. Välismaal töötamine 6 kuud või kauem viimase 10 aasta jooksul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust).
TABLE 4-10A. Working in another country for a period at least 6 months in the past 10 years by sex, age and home language (% of employed or ever employed population).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		
	M	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Jah/ Yes	10.3	5.0	11.3	15.9	8.2	8.6	3.3	3.6	3.0	10.1	6.0	10.7	3.2
Ei/ No	89.7	95.0	88.7	84.1	91.8	91.4	96.7	96.4	97.0	89.9	94.0	89.3	96.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	729	1 063	150	184	228	322	453	148	307	493	727	236	336

a. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-10B. Välismaal töötamine 6 kuud või kauem viimase 10 aasta jooksul sissetuleku kvartiili järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust).
TABEL 4-10B. Working in another country for a period at least 6 months in the past 10 years by income quartile (% of employed or ever employed population).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	I kvartiil/ quartile			II kvartiil/ quartile			III kvartiil/ quartile			IV kvartiil/ quartile		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	4.6	6.7	10.2	3.0	8.3	3.9	17.3	5.0				
Ei/ No	95.4	93.3	89.8	97.0	91.7	96.1	82.7	95.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	166	191	180	338	102	187	150	179				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-11A. Võimalus otsustada igapäevase töö organiseerimise üle soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABEL 4-11A. Possibility to decide how daily work is organised by sex, age and home language (% of working or ever worked population), aggregated 10-points scale.

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei ole võimalust otsustada/ Have no influence (0-3)	35.2	35.7	34.8	32.1	29.6	26.1	38.3	32.1	41.8	48.2	33.0	32.6	40.8	38.8
Mõningal määral/ To some extent (4-6)	23.6	23.1	24.0	36.7	21.4	27.2	20.8	23.4	24.1	17.8	24.6	24.1	20.3	23.8
Otsustan ise/ Have control (7-10)	40.8	41.0	40.7	30.4	49.0	46.7	40.8	44.5	34.1	31.7	42.1	42.9	38.9	36.5
Ei oska öelda/ Don't know	4	0.2	0.6	0.8	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	2.3	0.4	0.4	0.0	1.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1792	729	1 063	150	184	228	322	453	148	307	493	727	236	336

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-11B. Võimalus otsustada igapäevase töö organiseerimise üle sissetuleku kvartiili järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABEL 4-11B. Possibility to decide how daily work is organised by income quartile (% of working or ever worked population), aggregated 10-points scale.

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Ei ole võimalust otsustada/ Have no influence (0-3)	51.2	40.8	42.3	39.3	42.3	39.7	18.6	22.2
Mõningal määral/ To some extent (4-6)	18.4	27.3	21.3	20.3	28.8	21.3	21.6	23.8
Otsustan ise/ Have control (7-10)	30.0	30.8	36.4	39.5	28.8	38.0	59.8	54.0
Ei oska öelda/ Don't know	0.3	1.1	0.0	0.9	0.0	0.9	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	166	191	180	337	102	187	150	179

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-12A. Töötempo valiku võimalus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.

TABEL 4-12A. Possibility to choose pace of work by sex, age and home language (% of working or ever worked population aged), aggregated 10-points scale.

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex				Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language		
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
			M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	
Ei ole võimalust otsustada/ Have no influence (0-3)	31.3	30.6	31.9	26.5	27.7	22.0	31.9	33.1	36.3	40.4	29.0	30.6	33.7	34.5	
Mõningal määral/ To some extent (4-6)	25.3	25.2	25.5	28.2	24.2	30.3	24.8	22.3	24.9	25.6	25.6	26.7	24.3	23.2	
Otsustan ise/ Have control (7-10)	42.6	43.8	41.6	43.8	48.1	47.0	42.8	44.5	38.3	31.4	44.7	41.8	42.1	41.3	
Ei oska öelda/ Don't know	0.7	0.4	1.0	1.5	0.0	0.7	0.4	0.0	0.5	2.6	0.7	1.0	0.0	1.0	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1792	729	1 063	150	184	228	322	453	148	307	493	727	236	336	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-12B. Töötempo valiku võimalus sissetuleku kvartiili järgi (% töötavast või varem töötanud rahvastikust), 10-palline skaala rühmitatud.
TABLE 4-12B Possibility to choose pace of work by income quartile (% of working or ever worked population), aggregated 10-points scale.

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	I kvartiil/ quartile			II kvartiil/ quartile			III kvartiil/ quartile			IV kvartiil/ quartile		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	N	M	N	N
Ei ole võimalust otsustada/ Have no influence (0-3)	37.8	39.0	34.5	34.8	36.6	35.7	19.9	19.7				
Mõningal määral/ To some extent (4-6)	26.9	27.7	24.9	24.1	25.7	25.0	23.6	25.8				
Otsustan ise/ Have control (7-10)	34.9	32.2	39.8	39.7	37.7	38.5	56.5	54.5				
Ei oska öelda/ Don't know	0.3	1.1	0.8	1.5	0.0	0.9	0.0	0.0				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	166	191	180	337	102	187	150	179				

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-13A. Olnud töötu ja otsinud tööd kauem kui kolm kuud soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 4-13A. Ever unemployed and seeking work for a period more than 3 months by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	25.0	27.9	18.5	13.7	35.1	36.8	37.3	31.2	3.2	2.1	26.9	20.5	29.9	26.7
Ei/ No	75.0	72.1	81.5	86.3	64.9	63.2	62.7	68.8	96.8	97.9	73.1	79.5	70.1	73.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	1170	162	176	185	230	322	453	149	311	557	793	261	377

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-13B. Olnud töötu ja otsinud tööd kauem kui kolm kuud majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 4-13B. Ever unemployed and seeking work for a period more than 3 months by economic activity, type of household and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Leibkonna tüüp/ Type of household						Elukoht/ Place of residence					
	Töötav/ Employed		Muu/ Other		Õpilane/ Student		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	4.0	29.4	29.9	33.9	19.4		36.0	14.3	27.2	29.7	26.1	19.2	21.8	18.4	28.6	27.7	31.7	20.5
Ei/ No	96.0	70.6	70.1	66.1	80.6		64.0	85.7	72.8	70.3	73.9	80.8	78.2	81.6	71.4	72.3	68.3	79.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	458	552	262	497		115	241	319	464	384	465	186	302	329	506	303	362

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-13C. Olnud töötu ja otsinud tööd kauem kui kolm kuud sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-13C. Ever unemployed and seeking work for a period more than 3 months by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	48.9	34.1	20.4	17.8	20.7	21.7	21.4	17.8
Ei/ No	51.1	65.9	79.6	82.2	79.3	78.3	78.6	82.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	222	188	349	112	192	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-14A. Olnud töötu kauem kui 12 kuud, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% nendest kes olid töötu vähemalt 3 kuud).
TABLE 4-14A. Unemployed more than 12 months by sex, age and home language (% ever unemployed for at least 3 months)

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age		Kodune keel/ Home language	
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		Ainult eesti/ Only Estonian	
			M ^a	N ^a	M	N
Jah/ Yes	45.2	44.4	35.5	55.6	44.4	38.2
Ei/ No	54.8	55.6	64.5	44.4	55.6	61.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	218	257	203	124	143	161

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-14B. Olnud töötu kauem kui 12 kuud majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% nendest kes olid töötud vähemalt 3 kuud).
TABLE 4-14B. Unemployed more than 12 months by economic activity, type of household and place of residence (% of ever unemployed for at least 3 months).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity		Leibkonna tüüp/ Type of household		Elukoht/ Place of residence	
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Üksi elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children	Tallinn	Muu linn/ Other town
Jah/ Yes	...	31.4	...	43.7	...	41.8
Ei/ No	...	68.6	...	56.3	...	58.2
Kokku/ Total (%)	...	100.0	...	100.0	...	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	...	134	...	219	...	220

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-14C. Olnud töötu kauem kui 12 kuud sissetuleku kvartili järgi (% nendest kes olid töötud vähemalt 3 kuud).
TABLE 4-14C. Unemployed more than 12 months by income quartile (% of ever unemployed for at least 3 months).

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile		
	I ja II kvartil/ I and II quartile	III ja IV kvartil/ III and IV quartile	25.8
Jah/ Yes	53.4		25.8
Ei/ No	46.6		74.2
Kokku/ Total (%)	100.0		100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	252		129

TABEL 4-15A. Leibkonna kogu nettosissetulek kuus soo ja teiste taustandmete järgi.
TABLE 4-15A. Household's total net income by sex and other background categories.

	Sugu/ Sex			Vastajate arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku/ Total	
Vanus/ Age	9 678.1	8 548.6	9 111.5	338
	10 178.6	10 520.8	10 354.4	415
	7 934.3	7 556.4	7 728.3	775
	4 884.7	4 262.0	4 467.7	461
Kodune keel/ Home language	8 611.7	8 100.9	8 327.1	1 351
	7 559.3	6 087.9	6 724.9	638
Majanduslik aktiivsus/ Economic activity	10 985.0	8 570.8	9 685.4	219
	10 094.5	9 199.3	9 639.1	1 010
	4 282.7	5 290.3	4 922.2	760
	3 497.9	2 912.3	3 116.1	357
Leibkonna tüüp/ Type of household	10 447.7	9 527.2	9 929.7	783
	7 981.7	7 839.3	7 908.0	849
	10 212.3	9 592.6	9 818.4	488
Elukoht/ Place of residence	7 636.4	6 266.7	6 875.4	835
	7 608.3	6 357.8	6 989.1	666
	8 258.9	7 408.0	7 781.9	1 989

TABEL 4-16A. Rahulolu leibkonna sissetulekuga soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-16A. Satisfaction with household income by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Elame mugavalt/ Living comfortably	6.0	5.8	6.1	7.2	8.0	11.4	4.6	4.9	0.9	2.4	6.6	7.6	4.3	3.3
Saame hakkama/ Coping	49.9	51.0	48.9	56.8	54.5	51.9	46.7	47.9	56.0	42.4	55.7	53.8	41.9	40.0
Raske hakkama saada/ Difficult	30.8	28.2	33.0	27.7	25.5	26.2	28.1	33.2	30.9	42.6	26.2	29.5	32.1	39.3
Väga raske hakkama saada/ Very difficult	13.3	14.9	12.0	8.2	12.0	10.6	20.6	14.0	12.2	12.6	11.4	9.1	21.7	17.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1980	813	1 167	158	185	230	322	453	148	309	554	790	259	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-16B. Rahulolu leibkonna sissetulekuga majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 4-16B. Satisfaction with household income by economic activity, type of household and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity						Leibkonna tüüp/ Type of household						Elukoht/ Place of residence					
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
	M ^a	N	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Elame mugavalt/ Living comfortably	9.8	7.2	7.1	0.3	4.5	1.1	2.5	7.8	7.0	5.4	6.9	10.2	9.9	4.3	4.0	4.3	4.4	
Saame hakkama/ Coping	54.7	57.8	56.8	36.5	36.6	50.3	35.4	50.2	49.6	51.9	55.0	52.1	51.2	47.9	47.5	53.7	48.1	
Raske hakkama saada/ Difficult	28.3	25.9	25.7	33.3	43.1	21.6	43.3	27.3	30.7	31.2	30.3	24.0	28.7	31.0	34.4	28.2	36.2	
Väga raske hakkama saada/ Very difficult	7.2	9.1	10.4	29.9	15.8	27.0	18.8	14.7	12.7	11.5	7.9	13.6	10.2	16.7	14.1	13.8	11.3	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	217	457	552	260	494	114	240	317	463	382	464	183	301	329	505	301	361	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-16C. Rahuolu leibkonna sissetulekuga sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 4-16C. Satisfaction with household income by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Elamine mugavalt/ Living comfortably	0.0	0.5	0.7	2.0	3.4	4.9	14.9	17.3
Saame hakkama/ Coping	24.1	20.4	44.8	39.3	58.2	62.1	74.8	69.4
Raske hakkama saada/ Difficult	31.8	46.1	42.7	46.5	35.3	27.0	9.0	11.4
Väga raske hakkama saada/ Very difficult	44.1	33.0	11.8	12.3	3.1	6.0	1.3	2.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	221	188	349	112	192	159	188

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-17A. Töölaste teadmiste parandamiseks kursustel või konverentsidel osalemine soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 4-17A. Taking part in courses, conferences to improve skills by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	21.6	29.3	24.3	28.9	34.3	46.2	18.4	36.5	3.7	2.4	24.6	33.9	15.9	20.8
Ei/ No	78.4	70.7	75.7	71.1	65.7	53.8	81.6	63.5	96.3	97.6	75.4	66.1	84.1	79.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	816	1 168	162	175	183	230	322	452	149	311	555	792	261	376

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-17B. Töölaste teadmiste parandamiseks kursustel või konverentsidel osalemine sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 4-17B. Taking part in courses, conferences to improve skills by income quartile (% of population aged 15+).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	12.1	23.1	10.7	15.9	16.6	26.4	42.5	56.7
Ei/ No	87.9	76.9	89.3	84.1	83.4	73.6	57.5	43.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	183	222	187	348	112	191	159	188

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-18A. Nõustumine väitega, et vastaja töö on vaheldusrikas soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-18A. Agreement with statement that respondent's job has variety, by sex, age and home language (% employees).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex				Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		M	N	M	N
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N				
Ei ole üldse õige/ Not at all true	16.8	17.3	14.7	14.0	17.8	19.6	14.3	12.8	19.6	26.0				
Natuke õige/ A little true	29.2	28.4	30.7	27.1	29.2	29.3	28.8	28.2	32.2	28.8				
Üsna õige/ Quite true	35.0	34.5	36.2	35.0	34.8	34.2	38.5	37.8	30.2	28.2				
Täiesti õige/ Very true	19.1	18.3	18.4	23.9	18.1	16.9	18.4	21.2	18.1	16.9				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	908	388	190	198	198	322	255	360	133	160				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-18B. Nõustumine väitega, et vastaja töö on vaheldusrikas, sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-18B. Agreement with statement that respondent's job has variety by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a
Ei ole üldse õige/ Not at all true	22.3	24.1	23.2	8.1
Natuke õige/ A little true	31.0	24.5	33.8	29.6
Üsna õige/ Quite true	29.6	32.9	24.1	42.8
Täiesti õige/ Very true	17.1	18.4	18.9	19.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	143	163	159	144

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-19A. Nõustumine väitega, et vastaja töö nõuab uute asjade õppimist, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-19A. Agreement with statement that respondent's job requires learning new things by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents		Stugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	
Ei ole üldse õige/ Not at all true	16.5	15.6	17.2	13.2	10.2	18.3	22.1	14.9	10.9	17.0	29.5	
Natuke õige/ A little true	26.1	29.6	22.9	26.9	22.1	32.6	23.5	27.1	23.2	34.0	22.3	
Üsna õige/ Quite true	29.2	27.3	31.0	26.8	35.4	27.8	27.9	28.4	33.2	25.3	26.6	
Täiesti õige/ Very true	28.2	27.4	28.9	33.0	32.3	21.2	26.6	29.5	32.7	23.8	21.6	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	910	391	519	193	198	198	321	256	360	135	159	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-19B. Nõustumine väitega, et vastaja töö nõuab uute asjade õppimist, sissetuleku kvartili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-19B. Agreement with statement that respondent's job requires learning new things by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile			
	I kvartil/ quartile	II kvartil/ quartile	III kvartil/ quartile	IV kvartil/ quartile
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a
Ei ole üldse õige/ Not at all true	23.4	20.7	22.4	10.8
Natuke õige/ A little true	28.8	31.1	21.0	24.2
Üsna õige/ Quite true	21.9	24.1	31.0	33.5
Täiesti õige/ Very true	25.9	24.1	25.7	31.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	142	163	159	144

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-20A. Nõustumine väitega, et vastaja töökoht on kindel, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-20A. Agreement with statement that respondent's job is secure by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N		
Ei ole üldse õige/ Not at all true	8.8	9.7	7.7	10.5	10.0	9.1	5.4	2.7	15.0	23.7		
Natuke õige/ A little true	14.6	11.7	15.7	9.0	13.3	13.5	9.7	6.8	23.5	21.3		
Üsna õige/ Quite true	36.8	35.9	37.7	35.4	35.7	36.3	37.7	34.9	35.2	38.1		
Täiesti õige/ Very true	39.8	42.7	38.8	45.1	40.9	41.1	47.2	55.6	26.3	16.9		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	373	503	186	191	187	312	247	352	126	151		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-20B. Nõustumine väitega, et vastaja töökoht on kindel sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-20B. Agreement with statement that respondent's job is secure by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile				
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a	
Ei ole üldse õige/ Not at all true	19.1	12.8	5.3	2.7	6.2
Natuke õige/ A little true	17.0	18.0	12.4	13.3	7.2
Üsna õige/ Quite true	27.7	38.7	38.9	39.1	33.2
Täiesti õige/ Very true	36.2	30.5	43.5	44.9	53.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	136	156	156	110	143

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-21A. Nõustumine väitega, et vastaja palk sõltub töö efektiivsusest soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-21A. Agreement with statement that respondent's salary depends on effort put into work by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N		
Ei ole üldse õige/ Not at all true	33.1	47.6	26.5	43.6	40.4	50.4	35.3	48.6	29.0	45.6		
Natuke õige/ A little true	19.8	23.0	20.7	24.9	18.7	21.7	16.0	21.7	26.4	25.6		
Üsna õige/ Quite true	22.9	15.0	24.5	15.6	21.2	14.5	22.7	15.0	23.3	14.9		
Täiesti õige/ Very true	24.3	14.4	28.4	15.9	19.7	13.4	25.9	14.7	21.4	13.8		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	387	517	191	198	196	319	254	357	133	160		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-21B. Nõustumine väitega, et vastaja palk sõltub töö efektiivsusest sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-21B. Agreement with statement that respondent's salary depends on effort put into work by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
Ei ole üldse õige/ Not at all true	41.4	49.8	45.1	32.5
Natuke õige/ A little true	22.0	16.0	17.5	26.3
Üsna õige/ Quite true	20.6	20.4	18.2	20.3
Täiesti õige/ Very true	16.0	13.8	19.2	21.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	142	161	159	115

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-22A. Nõustumine väitega, et vastaja saab vajaduse korral toetust ja abi oma kaastöötajatelt soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ palgatöötajatest).
TABLE 4-22A. Agreement with statement that respondent can get support or help from co-workers when needed by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Ei ole üldse õige/ Not at all true	9.9	7.9	11.7	7.0	9.8	8.9	13.0	7.1	11.2	9.2	12.7
Natuke õige/ A little true	24.7	25.5	24.0	21.8	21.7	29.5	25.6	27.6	21.8	21.7	28.2
Üsna õige/ Quite true	40.8	42.6	39.2	43.2	40.8	41.9	38.1	42.3	40.6	43.1	36.4
Täiesti õige/ Very true	24.6	24.0	25.1	28.0	27.7	19.7	23.3	22.9	26.4	26.0	22.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	901	387	514	191	196	196	318	254	356	133	158

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-22B. Nõustumine väitega, et vastaja saab vajaduse korral toetust ja abi kaastöötajatelt sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-22B. Agreement with statement that respondent can get support and help from co-workers when needed by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a
Ei ole üldse õige/ Not at all true	14.6	8.1	14.7	4.7
Natuke õige/ A little true	30.9	29.1	25.0	20.1
Üsna õige/ Quite true	36.7	38.8	37.5	50.4
Täiesti õige/ Very true	17.8	23.9	22.9	24.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	141	161	157	115

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-23A. Nõustumine väitega, et vastaja saab ise otsustada, millal lõpetada, millal tööd alustada, millal lõpetada, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-23A. Agreement with statement that respondent can decide when to start and finish work by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Ei ole üldse õige/ Not at all true	61.0	55.6	65.9	55.2	64.4	56.1	66.9	52.5	60.8	61.0	75.8
Natuke õige/ A little true	16.8	20.0	14.0	20.1	15.5	19.9	12.9	21.1	15.3	18.1	11.5
Üsna õige/ Quite true	12.4	15.6	9.5	14.9	10.2	16.4	9.0	17.0	11.4	13.2	5.7
Täiesti õige/ Very true	9.8	8.8	10.7	9.8	9.8	7.6	11.3	9.4	12.5	7.7	7.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	910	391	519	193	198	198	321	256	359	135	160

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-23B. Nõustumine väitega, et vastaja saab ise otsustada, millal tööd alustada, millal lõpetada, sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-23B. Agreement with statement that respondent can decide when to start and finish work by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
	M ^a	M ^a	M ^a	N ^a
Ei ole üldse õige/ Not at all true	72.7	72.2	64.5	42.5
Natuke õige/ A little true	16.8	12.2	15.0	25.4
Üsna õige/ Quite true	8.6	11.3	9.4	16.1
Täiesti õige/ Very true	2.0	4.4	11.2	16.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	143	163	159	116

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 4-24A. Nõustumine väitega, et vastaja töö ohustab tema tervist ja turvalisust soo, vanuse ja kodukeele järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-24A. Agreement with statement that respondent's health and safety are at risk because of work by sex, age and home language (% of employees).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		M	N
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N		
Ei ole üldse õige/ Not at all true	41.3	31.9	49.6	36.0	53.0	27.4	47.2	31.7	48.9	32.4	50.9		
Natuke õige/ A little true	36.8	40.6	33.5	39.0	31.3	42.4	35.1	42.2	32.3	37.7	35.9		
Üsna õige/ Quite true	14.7	19.0	11.0	16.7	9.9	21.5	11.7	17.7	12.1	21.2	8.7		
Täiesti õige/ Very true	7.1	8.5	5.9	8.4	5.8	8.7	5.9	8.5	6.6	8.6	4.4		
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Vastanute arv/ Sample size (n)	899	383	516	189	197	194	319	252	358	131	158		

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-24B. Nõustumine väitega, et vastaja ohustab tema tervist ja turvalisust, sissetuleku kvartiili järgi (% palgatöötajatest).
TABLE 4-24B. Agreement with statement that respondent's health and safety are at risk because of work by income quartile (% of employees).

	Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
Ei ole üldse õige/ Not at all true	31.4	45.9	36.7	43.7
Natuke õige/ A little true	40.4	34.2	36.0	33.4
Üsna õige/ Quite true	19.2	13.1	19.8	13.5
Täiesti õige/ Very true	9.0	6.8	7.5	9.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	139	161	159	116

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-25A. Õhtuti või öösiti töötamise sagedus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 4-25A. Frequency of working evenings or nights by sex, age and home language (% of working population).

	Kõik vastajad/ All respondents		Stugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	
Kuni kord kuus/ Up to once a month	56.1	52.4	59.7	51.4	55.1	53.5	62.7	55.1	60.6	47.1	58.0	
Mitu korda kuus/ Several times a month	15.7	18.9	12.5	19.0	13.7	18.8	11.6	15.6	11.4	25.5	14.4	
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	28.3	28.7	27.8	29.6	31.2	27.7	25.6	29.3	28.0	27.4	27.6	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1009	457	552	220	202	237	350	310	381	147	171	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-25B. Õhtuti või öösiti töötamise sagedus sissetuleku kvartili järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 4-25B. Frequency of working evenings or nights by income quartile (% of working population).

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile			
	I kvartil/ quartile	II kvartil/ quartile	III kvartil/ quartile	IV kvartil/ quartile
Kuni kord kuus/ Up to once a month	54.4	58.3	51.1	53.8
Mitu korda kuus/ Several times a month	16.6	16.2	15.2	12.7
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	29.0	25.5	33.7	33.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	158	174	165	138

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-26A. Ületundide tegemise sagedus lühiajalise etteteatamisega soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 4-26A. Working overtime at short notice by sex, age and home language (% of working population).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	
Kuni kord kuus/ Up to once a month	73.9	64.4	83.3	61.7	79.9	67.3	85.5	63.9	82.9	65.4	84.1	
Mitu korda kuus/ Several times a month	12.3	16.4	8.2	17.0	9.9	15.8	7.1	16.4	8.1	16.4	8.4	
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	11.7	16.3	7.2	18.1	9.7	14.4	5.5	16.3	8.0	16.3	5.7	
Ei oska öelda/ Don't know	2.1	2.9	1.3	3.3	.5	2.5	1.9	3.4	1.1	1.9	1.8	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1009	457	552	220	202	237	350	310	381	147	171	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-26B. Ületundide tegemise sagedus lühiajalise etteteatamisega sissetuleku kvartili järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 4-26B. Working overtime at short notice by income quartile (% of working population).

	Sissetuleku kvartilid/ Income quartile			
	I kvartil/ quartile	II kvartil/ quartile	III kvartil/ quartile	IV kvartil/ quartile
	M ^a	N ^a	M ^a	N ^a
Kuni kord kuus/ Up to once a month	72.9	78.6	77.5	65.0
Mitu korda kuus/ Several times a month	14.2	9.2	12.0	12.4
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	13.0	11.0	10.1	19.3
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	1.2	0.4	3.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	158	174	165	138

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 4-27A. Erinevate aspektide keskmine tähtsus töö valikul soo, vanuse ja kodukeele järgi (15-70 aastaste hulgas).^a
TABLE 4-27A. Average importance of different aspects when choosing a job by sex, age and home language (among 15-70-years-olds).^a

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^b	N ^b	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Kindel töökoht/ Secure job	4.4	4.4	4.2	4.4	4.5	4.4	4.4	4.5	4.2	4.2	4.4	4.4	4.4	4.4
Suur sissetulek/ High income	4.2	4.1	4.3	4.2	4.3	4.2	4.2	4.1	3.9	3.8	4.2	4.1	4.3	4.3
Head väljavaated edutamiseks/ Good promotion opportunities	3.6	3.6	4.0	4.1	3.7	3.7	3.2	3.4	3.4	3.2	3.4	3.5	3.8	3.8
Töö kus on võimalik kasutada oma initsiatiivi/ Job enabled you to use own initiative	3.8	3.8	4.0	4.1	4.0	3.9	3.7	3.7	3.7	3.5	3.8	3.8	3.9	3.9
Töö mis võimaldab töölaseid ja perekondlike kohustusi kombineerida/ Job allowed you to combine work/family	3.8	3.9	3.7	4.0	3.7	4.1	3.5	3.7	3.6	3.6	3.6	3.9	3.6	3.9
Vastanute arv/ Sample size (n)	1690	960	162	176	185	230	322	453	61	101	493	640	237	320

a. 1 = Üldse ei ole tähtis/ Not important at all. 5 = On väga tähtis/ Very important

b. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

TABEL 4-27B. Erinevate aspektide keskmine tähtsus töö valikul sissetuleku kvartili järgi (15-70-aastaste hulgas).^a
TABLE 4-27B. Average importance of different aspects when choosing a job by income quartile (among 15-70-years-olds).^a

	Sissetuleku kvartil/ Income quartile								
	I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile		
	M	N	M	N	M	N	M	N	
Kindel töökoht/ Secure job	4.5	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.3	4.4
Suur sissetulek/ High income	4.2	4.2	4.2	4.1	4.3	4.1	4.1	4.1	4.0
Head väljavaated edutamiseks/ Good promotion opportunities	3.4	3.6	3.5	3.6	3.5	3.4	3.6	3.6	3.5
Töö kus on võimalik kasutada oma initsiatiivi/ Job enabled you to use own initiative	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	4.0	3.8
Töö mis võimaldab töölaseid ja perekondlike kohustusi kombineerida/ Job allowed you to combine work/family	3.4	3.9	3.4	3.9	3.9	3.7	3.7	3.7	3.8
Vastanute arv/ Sample size (n)	172	200	138	232	93	144	155	181	181

a. 1 = Üldse ei ole tähtis/ Not important at all. 5 = On väga tähtis/ Very important

b. M=Mees/ Male. N=Naine/ Female

5. PEREKOND

Kairi Kasearu⁷

Viimase kümnendi sotsiaaluuringud on toonud päevavalgele uued suundumused Eesti elanikkonna pereloomelises käitumises. Lähtudes uuringu andmetest, on ligi pooled (47,5%) meestest ja kaks viiendikku (39,4%) naistest abielus. Teise suurema grupi moodustavad nii meeste kui naiste seas vallalised, kes ei ole varem abielus olnud. Naiste seas on rohkem lahutatuid ja leskesid, samas abikaasast lahus elavate osakaal ei erine soo lõikes. Võrreldes eestlastega on muukeelsete vastanute hulgas abiellunute osakaal suurem ja vallaliste osakaal väiksem. Osaliselt on see põhjendatav sellega, et eesti keelt koduse keelena kõnelejate hulgas on enim vabas kooselus elavaid inimesi. Antud uuringu andmed näitavad, et vabas kooselus elab meestest 12,5% ja naistest 11,5% küsitletutest, kellest valdava osa moodustavad 15–39-aastased. Siiski registreerimata kooselu ei ole ainult nooremale vanusrühmale iseloomulik kooseluvorm, 40–64-aastaste vastanute seas ulatub vabas kooselus elavate inimeste osakaal kümnendikuni. Põhinedes regionaalsele jaotusele, tuleb esile, et väljaspool pealinna elavate meeste seas on tunduvalt rohkem neid, kes on registreerimata kooselus. Abiellunute osakaal on kõrgeim kõrgharidusega ja madalaim alg- ja põhiharidusega elanike hulgas, seevastu vabas kooselus elavate inimeste osakaal on suurim keskharidusega inimeste seas.

Hinnang lahutusele. Võrreldes naistega on meeste seas rohkem neid, kes leiavad, et laste olemasolul peaksid vanemad kokku jääma ka siis, kui nad ei saa omavahel läbi. Eriti tugevalt tuleb see arvamus esile 65-aastaste ja vanemate vastajate hulgas. Samuti leiab antud väide poolehoidu pigem muukeelsest perest pärit vastanute seas. Enim antud väitega mittenõustujaid on 25-64-aastaste naiste seas. Laste olemasolul vanemate lahutuse mittepooldajate arv väheneb haridustaseme kasvades ja lahutuse mittepooldajad on pigem abieluinimesed kui vabas kooselus elavad ja vallalised (kaasaarvatud lesed ja lahutatud).

Perekond kui prioriteet. Perekonna prioriteediks pidamist pooldas üle nelja viiendiku küsitletutest. Perekonna oluliseks pidamine ei sõltu soost, vanusest, haridusest ega rahvusest. Perekonna olulisusele on raske hinnangut anda lehestunud ja lahutatud meestel. Nendest üks viiendik ei nõustu ega ole ka vastu väitele, et inimese prioriteediks peaks olema tema perekond.

Soovitav laste arv. Üle poole vastajatest soovib oma perekonda kahte last. Samas muukeelsest perest pärit elanikud soovivad sagedamini ühte last. Eestlaste seas kolmandik näeks meeleldi oma peres kolme või enam last. Samuti tahavad kolme ja enam last oma perre pigem vabas kooselus ja abielus olevad inimesed kui vallalised, lahutatud ja lesed.

Töö ja pereelu ühitamine. Pigem mehed kui naised leiavad, et töö ei võimalda pühendada piisavalt aega oma elukaaslasele ja perekonnale. Samuti on meeste seas rohkem neid, kes arvavad, et perekonda häirib nende töö pingelisus. Kuigi enamikul küsitletud meestest (68,5%) ja naistest (62,8%) ei esine mitte kunagi perekondlike kohustuste tõttu tööle keskendumise raskusi, tuleb antud probleem teravamalt esile 25–39-aastaste vanusrühmas. Võrreldes teiste rühmadega on kõige rohkem eesti keelt koduse keelena rääkivate naiste seas neid, kes näevad raskusi perekondlike kohustuste tõttu tööle keskendumises.

Uurimusest järeldub, et kuigi endiselt väärtustatakse perekonda kui prioriteeti, siis perekonna all ei mõisteta enam ainuüksi abielu, mida lahutada ei tohiks – see kehtib aga pigem eestlaste kui mitte-eestlaste kohta.

⁷ Kairi Kasearu on Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonna doktorant. Ta on kaitsnud magistriraadi Tartu Ülikoolis 2004. aastal sotsioloogia erialal. Aastatel 2002-2004 õppis Konstanzi Ülikoolis Saksamaal. Uurimistöe teemadeks on perekonna deinstitutionaliseerumine ja perekonnavormide muutused Eestis ning sotsiaalse ebavõrdsuse põlvkondadevaheline edasikandumine.

TABEL 5-1A. Ametlik perekonnaseis soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 5-1A. Official marital status by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Abielus/ Married	43.0	39.4	1.7	8.3	41.1	47.5	66.3	54.5	72.4	28.7	44.5	37.2	53.2	43.4
Lahus elav, kuigi endiselt ametlikult abielus/ Separated	2.6	2.4	0.7	0.0	1.6	1.9	4.8	4.2	2.5	1.5	2.7	2.1	3.0	3.0
Lahutatud/ Divorced	9.5	11.6	0.0	1.1	5.4	11.5	12.4	17.7	5.6	9.0	7.7	10.7	5.8	13.2
Lesk/ Widowed	11.1	3.2	0.0	0.0	0.5	1.6	2.7	12.9	14.0	51.1	2.8	18.3	4.0	16.0
Pole kunagi abielus olnud/ Never married	33.5	38.9	29.1	97.6	90.2	49.5	37.5	13.6	10.5	5.5	41.4	31.6	34.0	24.5
Keeldus või ei oska öelda/ Refuse or don't know	0.3	0.6	0.1	0.0	0.4	1.9	0.2	0.2	0.0	0.0	0.9	0.2	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1 171	162	176	185	230	322	453	149	557	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-2A. Tegelik perekonnaseis soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 5-2A. Real marital status by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner	25.7	30.1	22.1	90.4	76.6	28.4	20.6	9.9	8.3	4.4	8.8	31.0	22.4	28.5	21.5
Ilma partnerita lesk või lahutatud/ Widowed, separated and divorced with partner	20.0	10.8	27.5	0.7	1.5	6.1	9.5	15.3	28.3	20.8	60.4	11.0	26.2	10.4	29.9
Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner	11.9	12.5	11.5	7.2	13.5	24.4	22.7	10.7	9.6	2.4	2.9	14.2	14.7	9.1	5.8
Abielus koos abikaasaga elav/ Married with spouse	42.3	46.7	38.8	1.7	8.3	41.0	47.1	64.0	53.9	72.4	27.9	43.9	36.7	52.0	42.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	815	1 171	161	176	183	230	322	453	149	312	554	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-2B. Tegelik perekonnaseis majandusliku aktiivsuse, leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 5-2B. Real marital status by economic activity, type of household and place of residence (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/Economic activity				Leibkonna tüüp/Type of household				Elukoht/Place of residence								
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas		
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M
Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner	95.4	21.6	17.1	19.2	9.6	50.8	22.6	26.7	26.9	27.2	16.7	23.6	26.0	29.0	21.0	36.3	18.7
Ilma partnerita lesk või lahutatud/ Widowed, separated and divorced with partner	.0	8.7	20.3	19.7	43.8	49.2	77.4	3.3	15.3	6.2	15.7	11.4	27.6	9.8	27.3	11.4	27.8
Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner	4.3	16.2	15.0	9.3	8.5	0.0	0.0	17.3	13.8	11.6	14.8	9.5	10.7	13.4	9.3	13.5	16.1
Abielus koos abikaasaga elav/ Married with spouse	.3	53.6	47.6	51.7	38.2	0.0	0.0	52.7	44.0	55.0	52.7	55.6	35.7	47.7	42.4	38.8	37.4
Kokku/Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	218	456	552	262	498	113	242	318	464	384	465	184	302	328	506	303	363

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 5-2C. Tegelik perekonnaseis hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 5-2C. Real marital status by education level and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/Education				Sissetuleku kvartiil/Income quartile									
	Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less	Põhi- ja keskkhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education	I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile			
		M ^a	N ^a		M	N	M	N	M	N	M	N		
Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner	57.7	35.2	24.6	20.2	12.5	15.2	26.1	26.4	23.8	16.7	29.3	15.1	23.8	19.0
Ilma partnerita lesk või lahutatud/ Widowed, separated and divorced with partner	7.8	34.9	14.2	27.4	5.4	22.4	12.7	26.6	12.7	38.0	11.9	33.3	13.5	20.6
Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner	6.4	6.2	15.6	13.4	11.5	12.9	19.3	9.3	10.3	9.6	11.5	7.7	10.6	20.5
Abielus koos abikaasaga elav/ Married with spouse	28.1	23.8	45.6	39.0	70.6	49.5	42.0	37.7	53.2	35.8	47.3	43.9	52.1	39.9
Kokku/Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	434	500	168	363	183	222	187	350	112	192	157	188

a. M=Mees/Male, N=Naine/Female

TABEL 5-3A. Nõustumine väitega, et laste olemasolul peaksid vanemad kokku jääma ka siis, kui nad ei saa läbi, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 5-3A. Agreement with statement that if there are children in home parents should stay together even if they don't get along by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Täiesti nõus või nõus/ Agree strongly or agree	21.1	18.8	23.8	18.8	17.0	15.8	12.1	23.9	16.5	41.6	30.1	19.7	15.6	31.6	24.7
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	19.5	17.1	22.5	17.1	24.2	23.3	17.4	20.6	15.1	20.5	15.4	24.8	16.4	17.9	18.3
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	54.4	59.7	47.9	59.7	43.7	56.8	68.8	50.9	64.6	28.0	45.6	49.1	64.1	45.5	51.7
Ei oska öelda/ Don't know	5.0	4.3	5.9	4.3	2.0	3.4	1.7	4.5	3.9	9.9	9.0	6.4	3.8	5.0	5.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	1 170	817	1 170	162	176	184	230	322	452	149	312	556	793	261

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-3B. Nõustumine väitega, et laste olemasolul peaksid vanemad kokku jääma ka siis, kui nad ei saa läbi hariduse ja tegeliku perekonnaseisu järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 5-3B. Agreement with statement that if there are children in home parents should stay together even if they don't get along by education and real marital status (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education				Tegelik perekonnaseis/ Real marital status									
	Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner				Ilma partnerita/ Isk või lahutatud/ Widowed, separated, divorced		Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner		Abielus koos abikaasaga elav/ Married with spouse	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree strongly or agree	29.4	29.0	22.8	18.6	19.9	11.8	18.7	13.5	21.1	15.0	28.7	22.8	22.8	22.8
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	23.8	22.6	20.7	16.2	25.5	14.3	26.3	21.2	14.3	12.3	22.8	20.0	20.0	20.0
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	36.3	41.2	52.0	61.8	50.7	70.5	47.1	61.0	59.4	67.9	43.3	53.9	53.9	53.9
Ei oska öelda/ Don't know	10.6	7.2	4.5	3.4	4.0	3.4	7.9	4.3	5.2	4.7	5.2	3.4	3.4	3.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	434	499	170	363	236	246	433	224	391	455	455	455

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-4A. Nõustumine väitega, et inimese prioriteediks peaks olema tema perekond soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 5-4A. Agreement with statement that person's family should be main priority in life by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex				Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Täiesti nõus või nõus/ Agree strongly or agree	88.5	87.5	89.3	85.5	87.1	89.0	87.1	87.9	90.4	86.5	91.2	88.1	89.6	86.3	88.9	
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	8.6	9.5	7.9	9.7	9.0	7.7	9.6	10.7	7.4	9.4	6.6	9.2	7.3	10.0	9.1	
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	1.8	1.8	1.7	3.4	2.5	2.2	2.9	1.1	1.9	0.5	0.0	1.1	2.3	3.0	0.6	
Ei oska öelda/ Don't know	1.1	1.2	1.0	1.4	1.4	1.2	0.5	0.3	0.4	3.5	2.1	1.5	0.7	0.7	1.4	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1987	817	1 170	162	176	184	230	322	452	149	312	556	793	261	377	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-4B. Nõustumine väitega, et inimese prioriteediks peaks olema tema perekond hariduse ja tegeliku perekonnaseisu järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 5-4B. Agreement with statement that person's family should be main priority in life by education and real marital status (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education				Tegelik perekonnaseis/ Real marital status							
	Põhi- ja keskkhariduse vahel/ Between basic and higher education		Kõrgharidus/ Higher education		Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner		Ilma partnerita lesk või lahutatud/ Widowed, separated, divorced without a partner		Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner		Abielus koos abikaasaga clav/ Married with spouse	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Täiesti nõus või nõus/ Agree strongly or agree	86.3	89.1	87.3	91.7	89.3	86.4	84.4	80.3	87.1	91.3	92.0	92.1
Ei nõustu ega ole vastu/ Neither nor	9.8	7.3	9.2	5.7	10.1	11.3	9.1	14.6	9.7	7.3	6.9	6.4
Ei ole nõus või ei ole üldse nõus/ Disagree or strongly disagree	2.1	1.2	2.1	1.6	0.6	2.3	4.1	3.8	1.4	1.4	0.3	1.1
Ei oska öelda/ Don't know	1.8	2.3	1.5	1.0	0.0	0.0	2.4	1.3	1.8	0.0	0.8	0.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	434	499	170	363	236	246	433	224	391	455

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-5A. Soovitud laste arv soo, kodukeele ja tegeliku perekonnaseisu järgi (% peale 1958 sündinud rahvastikust).
TABLE 5-5A. Wished number of children by sex, home language and real marital status (% of population born after 1958).

	Sugu/ Sex		Kodune keel/ Home language				Tegelik perekonnaseis/ Real marital status						
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Ilma partnerita ja pole kunagi abielus olnud/ Never married without a partner		Elab elukaaslasega, kellega ei ole ametlikult abielus/ Not married with partner		Abielus koos abikaasaga elav/ Married with spouse	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N
1 laps/ 1 child	15.6	15.1	16.2	9.2	12.7	26.1	22.8	16.4	18.6	15.8	8.4	11.5	
2 last/ 2 children	60.2	60.3	60.2	60.7	58.9	59.4	62.8	68.7	67.1	54.4	58.0	55.0	
3 või rohkem last/ 3 or more children	24.1	24.7	23.6	30.1	28.5	14.5	14.4	14.9	14.3	29.8	33.6	33.5	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	877	386	491	258	335	128	156	182	184	146	117	177	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-6A. Nõustumine väitega, et töö ei võimalda pühendada piisavalt aega oma elukaaslele ja perekonnale soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).

TABLE 5-6A. Agreement with statement that job prevents from giving time to partner or family by sex, age and home language (% of working population).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi või peaaegu mitte kunagi/ Never or hardly ever	40.5	38.6	42.3	38.5	43.2	38.7	41.7	38.6	43.5	38.6	39.9
Mõnikord/ Sometimes	29.0	27.6	30.4	26.2	31.7	29.0	29.5	29.0	31.1	24.9	29.0
Sageli või alati/ Often or always	18.6	21.7	15.4	21.8	16.0	21.7	15.0	18.2	13.4	28.7	19.3
Ei ole elukaaslast ega perekonda või ei oska öelda/ No partner or family or don't know	12.0	12.1	11.9	13.5	9.1	10.6	13.7	14.3	11.9	7.8	11.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1007	456	551	219	201	237	350	309	380	147	171

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-7A. Nõustumine väitega, et elukaaslast või perekonda häirib vastaja töö pingelisus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 5-7A. Agreement with statement that partner or family is fed up with pressure of respondent's job by sex, age and home language (% of working population).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M
Mitte kunagi või peaaegu mitte kunagi/ Never or hardly ever	48.1	45.5	50.7	45.7	50.3	45.4	50.9	42.8	50.1	51.3	51.9
Mõnikord/ Sometimes	30.2	30.7	29.8	29.8	32.9	31.5	27.8	32.8	31.6	26.2	26.0
Sageli või alati/ Often or allways	8.8	10.8	6.7	9.8	6.5	11.7	6.9	10.5	6.0	11.4	8.4
Ei ole elukaaslast ega perekonda või ei oska öelda/ No partner or family or don't know	12.9	13.0	12.8	14.6	10.3	11.4	14.3	13.9	12.3	11.1	13.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	958	432	526	199	189	233	337	300	370	132	156

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 5-8A. Perekondlike kohustuste tõttu tööle keskendumise raskuste sagedus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% töötavast rahvastikust).
TABLE 5-8A. Frequency of difficulties in concentrating on work because of family responsibilities by sex, age and home language (% of working population).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M
Mitte kunagi või peaaegu mitte kunagi/ Never or hardly ever	65.7	68.5	62.8	64.3	61.3	72.7	63.8	66.1	60.5	73.7	67.5
Mõnikord/ Sometimes	21.0	18.1	23.8	20.6	28.4	15.6	20.9	19.4	26.0	15.3	19.5
Sageli või alati/ Often or allways	1.4	1.7	1.2	2.1	.7	1.3	1.5	1.3	1.0	2.4	1.6
Ei ole elukaaslast ega perekonda või ei oska öelda/ No partner or family or don't know	11.9	11.7	12.2	12.9	9.6	10.4	13.8	13.2	12.5	8.6	11.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	952	434	529	201	191	233	338	300	370	134	159

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

6. SOTSIAALSED KONTAKTID JA TOETUS

Kairi Kasearu⁸

Varasemad rahvusvahelised uurimused on näidanud, et eri ühiskondades, tulenevalt sotsiaalmajanduslikust ja poliitilisest olukorrast, on eneseabivõrgustike ja sotsiaalsete kontaktide tähendus ja olulisus erinev. Antud uurimus näitas, et kaks viiendikku küsitletutest aitab leibkonda mittekuuluvaid sugulasi, ja neli viiendikku on ise teistelt abisaajaid ehk siis neid, kes ise abistavad teisi vähem kui neid abistatakse. Abiosutajate osakaal on väikseim kõige nooremas ja vanemas vanuserühmas. Ootuspäraselt on vähemalt kord nädalas teisi abistavaid inimesi kõige rohkem maapiirkonnas elavate küsitletute hulgas. Kõige rohkem on 40–64-aastaste inimeste seas neid, kes enda hinnangul ei ole abi saanud. Sugupoolte lõikes tuleb esile, et võrreldes naistega on üksinda elavate meeste seas enim neid, kes leiavad, et neid ei abistata.

Väljaspool leibkonda elavate laste toetamine. Kui meeste hulgas on enim neid, kes toetavad väljaspool leibkonda elavaid lapsi rahaliselt, siis naised pakuvad pigem mitterahalist toetust. Toetuse suurus sõltub küsitletu materiaalsest olukorrast, nii võimaldab kõrgem sissetulek osutada suuremat rahalist toetust.

Täiskasvanud lastelt toetuse saamine. Täiskasvanud lastelt on nii rahalise toetuse kui ka mitterahalise toetuse saajaid rohkem naiste kui meeste seas, eriti tuleb see esile üksi elavate ja madalama sissetuleku kvartiili kuuluvate naiste puhul. Võrreldes rahalise toetusega on Eestis endiselt olulisem mitterahaline toetamine. Siiski ühtse arengujoonena kasvab mõlemat tüüpi toetuse saajate osakaal vanemaealiste inimeste hulgas.

Lähedase inimese olemasolu ja seltskondlik läbikäimine. Enamus vastajatest leidis, et neil on olemas inimene, kellega saab arutada oma isiklike ja intiimseid küsimusi. Samas sellise inimese olemasolu tõenäosus väheneb vanuse kasvades. Sõprade, sugulaste ja töökaaslastega aja veetmise sagedus ei erine meeste ja naiste lõikes. Küll aga veedavad tihedamini sõpradega aega nooremaealised kui vanemaealised. Samuti tuleb esile, et naised hindavad seltskondlikest kohtumistest või üritustest osavõtmise sagedust tihedamaks kui mehed.

Antud uurimustulemused lubavad väita, et sotsiaalseid kontakte ning vastastikust abistamist ja toetamist nii sugulaste kui ka mittesugulaste puhul peetakse oluliseks, samas teistelt abi ja toetuse saamist hinnatakse tihedamaks kui enda poolt võimaldatut.

⁸ Kairi Kasearu on Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonna doktorant. Ta on kaitsnud magistrikraadi Tartu Ülikoolis 2004. aastal sotsioloogia erialal. Aastatel 2002-2004 õppis Konstanzi Ülikoolis Saksamaal. Uurimistöö teemadeks on perekonna deinstitutionaliseerumine ja perekonnavormide muutused Eestis ning sotsiaalse ebavõrdsuse põlvkondadevaheline edasikandumine.

TABEL 6-1A. Leibkonda mittekuuluvate sugulaste (v.a. oma lapsed) aitamise sagedus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust)
TABLE 6-1A. Frequency of unpaid help to relatives outside household by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age								Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Aimult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
				46.8	47.7	46.1	50.5	47.9	43.4	39.4	43.1	41.2	63.8	58.9	47.0	47.9
Mitte kunagi/ Never																
Kuni mitu korda kuus/ Up to several times a month	38.6	39.0	38.3	38.0	39.7	43.2	49.1	41.3	40.1	26.8	24.4	38.2	38.2	40.6	38.4	
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	13.3	11.4	14.9	8.0	12.4	11.2	10.4	14.6	18.1	8.0	15.6	12.7	13.4	8.8	17.6	
Ei oska öelda/ Don't know	1.3	1.9	0.7	3.5	0.0	2.3	1.1	1.1	0.6	1.3	1.1	2.0	0.5	1.7	1.1	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	816	1 170	162	176	184	229	322	453	148	312	556	793	260	377	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-1B. Leibkonda mittekuuluvate sugulaste (v.a. oma lapsed) aitamise sagedus elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-1B. Frequency of unpaid help to relatives outside household by place of residence (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence					
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	45.6	42.8	49.6	45.3	47.0	51.7
Kuni mitu korda kuus/ Up to several times a month	42.5	44.0	39.8	37.8	35.6	31.4
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	10.8	12.8	9.1	15.9	14.4	16.0
Ei oska öelda/ Don't know	1.1	0.3	1.5	1.0	3.1	0.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	184	302	329	505	303	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-2A. Võimalus saada tasuta abi leibkonda mittekuuluvatel inimestelt soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-2A. Possibility to get unpaid help from anyone outside household by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
		N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	76.3	74.2	81.2	85.3	72.6	71.5	72.9	80.4	76.6	76.2	69.7	81.4
Ei/ No	19.8	20.5	13.8	13.9	23.5	25.5	21.2	15.3	20.5	21.3	20.6	15.4
Ei oska öelda/ Don't know	3.9	5.3	2.6	0.9	3.9	2.9	5.8	4.3	3.0	2.5	9.7	3.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	817	176	184	230	322	453	149	312	556	794	261

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-2B. Võimalus saada tasuta abi leibkonda mittekuuluvatel inimestelt soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-2B. Possibility to get unpaid help from anyone outside household by type of household, place of residence and education (% of population aged 15+).

	Leibkonna tüüp/ Type of household				Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education						
	Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Kõrgharidus/ Higher education		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Jah/ Yes	68.9	80.3	78.1	77.8	72.2	77.1	76.7	80.0	72.1	77.7	74.8	76.0	68.1	78.6	76.1	76.9	76.4
Ei/ No	27.6	15.9	17.3	19.7	21.3	20.3	20.1	17.7	21.4	18.8	19.8	21.8	23.0	18.5	19.6	20.5	19.9
Ei oska öelda/ Don't know	3.5	3.8	4.6	2.5	6.5	2.5	3.3	2.2	6.4	3.5	5.4	2.2	8.9	2.9	4.3	2.6	3.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	115	242	318	464	384	465	185	302	329	506	303	363	213	308	434	500	170

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-3A. Leibkonnast eraldi elevate laste rahalise toetuse määr soo, vanuse ja kodukeele järgi (% rahvastikust, kellel on leibkonnast eraldi elavaid lapsi).
TABLE 6-3A. Level of financial support to children not living in household by sex, age and home language (% of population with children living apart from parents' household).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39	40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	
Pajju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	51.6	59.2	46.4	...	59.7	54.1	51.1	35.2	44.0	55.0
Üldiselt mitte/ No support	48.3	40.8	53.4	...	40.3	45.4	48.9	64.8	41.8	45.0
Ei oska öelda/ Don't know	0.1	0.0	0.2	...	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	...	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	864	324	540	...	182	292	120	239	229	379

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-3B. Leibkonnast eraldi elevate laste rahalise toetuse määr elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (% rahvastikust, kellel on leibkonnast eraldi elavaid lapsi).
TABLE 6-3B. Level of financial support to children not living in household by place of residence and income quartile (% of population with children not living in parents' household).

	Elukoht/ Place of residence			Sissetuleku kvartiil/ Income quartile			
	Tallinn	Muu linn/ Other town areas		I kvartiil/ quartile	II kvartiil/ quartile	III kvartiil/ quartile	IV kvartiil/ quartile
		M ^a	N ^a				
Pajju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	48.8	58.0	49.3	48.8	52.7	52.2	41.3
Üldiselt mitte/ No support	51.2	42.0	50.7	51.2	47.3	47.4	58.7
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	159	132	240	154	292	164	148

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-4A. Väljaspool leibkonda elavate täiskasvanute laste mitterahalise toetuse määr soo, vanuse ja kodukeele järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABLE 6-4A. Level of non-financial support to grown up children not living in household by sex, age and home language (% of population with children not living in parents' household).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	Muu/ Other	
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	38.1	30.9	43.1	...	35.3	50.3	30.2	34.9	31.1	36.4	46.0
Üldiselt mitte/ No support	57.0	59.1	55.5	...	58.7	48.5	69.8	65.1	56.8	61.7	51.4
Lapsed pole täiskasvanud või ei oska öelda/ Children not grown up	4.9	10.0	1.5	...	6.0	1.2	0.0	0.0	12.1	1.8	2.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	...	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	861	324	540	...	182	292	120	239	229	379	256

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-4B. Väljaspool leibkonda elavate täiskasvanute laste mitterahalise toetuse määr leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABLE 6-4B. Level of non-financial support to grown up children outside household by type of household and place of residence (% of population with children not living in parents' household).

	Leibkonna tüüp/ Type of household				Elukoht/ Place of residence				
	Üksi elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children	Muu leibkond/ Other household		Tallinn	Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
			M ^a	N ^a		M	N		M
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	31.6	31.0	37.9	48.2	50.3	24.0	41.4	29.8	37.2
Üldiselt mitte/ No support	64.1	58.7	55.4	51.1	46.8	66.4	56.7	57.6	61.7
Lapsed pole täiskasvanud või ei oska öelda/ Children not gro	4.3	10.4	6.7	0.7	2.9	9.6	2.0	12.6	1.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	232	141	215	276	159	132	240	134	199

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-5A. Eraldi elavate täiskasvanute laste poolt saadud rahalise toetuse määr soo, vanuse ja kodukeele järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABEL 6-5A. Financial support from grown up children outside household by sex, age and home language (% of population with children not living in parents' household).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	24.6	16.1	29.9	...	10.7	22.7	26.1	39.9	17.5	29.5	24.1	
Üldiselt mitte/ No support	75.2	83.9	69.8	...	89.3	76.7	73.9	60.1	82.5	70.5	75.3	
Ei oska öelda/ Don't know	0.2	0.0	0.3	...	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	...	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	834	299	535	...	173	291	120	239	208	375	251	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-5B. Eraldi elavate täiskasvanute laste poolt saadud rahalise toetuse määr leibkonna tüübi, elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABEL 6-5B. Financial support from grown up children outside household by type of household, place of residence and income quartile (% of population with children not living in parents' household).

	Leibkonna tüüp/ Type of household				Elukoht/ Place of residence				Sissetuleku kvartii/ Income quartile										
	Üksi elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		I kvartii/ I quartile		II kvartii/ II quartile		III kvartii/ III quartile		IV kvartii/ IV quartile	
		M ^a	N ^a	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	37.1	22.8	15.2	22.9	20.9	16.7	32.6	19.9	28.4	28.5	28.3	24.4	16.3						
Üldiselt mitte/ No support	62.9	77.2	84.8	76.5	79.1	83.3	66.7	80.1	71.6	70.9	71.7	75.6	83.7						
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0						
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0						
Vastanute arv/ Sample size (n)	226	129	204	275	155	123	238	121	197	148	289	161	136						

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-6A. Eraldi elavate täiskasvanute laste poolt saadud mitterahalise toetuse määr soos, vanuse ja kodukeele järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABLE 6-6A. Non-financial support from grown up children outside household by sex, age and home language (% of population with children not living in parents' household).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language			
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	52.6	40.9	60.0	...	39.6	55.1	44.6	66.6	42.6	57.3	54.6
Üldiselt mitte/ No support	47.2	59.1	39.7	...	60.4	44.3	55.4	33.4	57.4	42.7	44.8
Ei oska öelda/ Don't know	0.2	0.0	0.3	...	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	...	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	833	299	534	...	173	290	120	239	208	374	251

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-6B. Eraldi elavate täiskasvanute laste poolt saadud mitterahalise toetuse määr leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% rahvastikust, kellel on väljaspool vanemate leibkonda elavaid lapsi).

TABLE 6-6B. Non-financial support from grown up children outside household by type of household and place of residence (% of population with children not living in parents' household).

	Leibkonna tüüp/ Type of household				Elukoht/ Place of residence				
	Üks elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household	Tallinn		Maa/ Rural areas		
		M ^a	N ^a		M	N	M	N	
Palju toetust või mõningal määral/ A lot or some support	55.3	50.3	45.6	57.4	50.8	35.7	56.3	53.0	62.8
Üldiselt mitte/ No support	44.7	49.7	54.4	41.9	49.2	64.3	42.9	47.0	37.2
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	226	129	204	274	155	123	238	121	196

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-7A. Inimese olemasolu, kellega vastaja saab arutada oma isiklikke ja intiimseid asju, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-7A. Presence of person respondent can discuss own personal and intimate matters with by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age								Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Jah/ Yes	84.3	83.2	85.2	86.9	95.1	87.3	92.3	80.2	83.4	78.4	74.9	83.5	86.1	82.7	83.6
Ei/ No	14.5	15.0	14.0	10.8	4.9	10.4	6.8	18.7	15.9	19.8	23.7	14.8	13.2	15.6	15.5
Ei oska öelda/ Don't know	1.2	1.8	0.8	2.3	0.0	2.3	0.9	1.1	0.7	1.8	1.5	1.8	0.7	1.7	1.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1987	818	1169	162	176	185	230	322	451	149	312	557	793	261	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-8A. Sõprade, sugulaste või töökaaslastega vaba aja veetmise sagedus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-8A. Frequency of spending time with friends, relatives or colleagues by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age								Kodune keel/ Home language				
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Kuni kord kuus/ Up to once a month	31.0	30.9	31.1	6.5	7.0	18.9	20.9	40.3	40.2	61.2	42.1	32.6	32.5	27.6	28.5
Mitu korda kuus/ Several times a month	17.5	17.1	17.9	11.0	7.6	19.7	21.8	20.9	20.3	10.6	17.5	15.7	18.2	19.7	17.4
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	51.3	51.8	50.9	81.9	85.5	61.4	57.3	38.5	39.5	28.2	39.9	51.3	49.1	52.7	54.1
Ei oska öelda/ Don't know	0.2	0.3	0.1	0.6	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.5	0.4	0.2	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1170	162	176	185	230	322	452	149	312	557	794	261	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-8B. Sõprade, sugulaste või töökaaslastega vaba aja veetmise sagedus leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 6-8B. Frequency of spending time with friends, relatives or colleagues by type of household and place of residence (% of population aged 15+).

	Leibkonna tüüp/ Type of household						Elukoht/ Place of residence					
	Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ town		Maa/Rural areas	
	M	N	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N
Kuni kord kuus/ Up to once a month	30.9	32.3	23.3	25.6	38.1	36.4	35.6	31.5	30.0	27.4	28.3	36.1
Mitu korda kuus/ Several times a month	16.3	15.7	19.0	18.7	15.5	18.2	17.5	15.5	15.5	19.4	18.5	18.7
Vähemalt kord nädalas/ At least once a week	52.8	51.6	57.4	55.7	46.1	45.3	46.3	52.9	54.5	53.2	52.8	44.7
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	0.3	0.3	0.0	0.3	0.2	0.6	0.0	0.0	0.0	0.4	0.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Yastanute arv/ Sample size (n)	115	242	319	464	384	464	186	302	329	505	303	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-9A. Sotsiokondlikest kohtumistest või üritustest osavõtmise sagedus võrreldes vastaja eakaaslastega soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+					
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Harvem või palju harvem/ Less or much less	47.8	47.7	47.9	37.1	33.1	36.6	41.7	52.6	49.0	69.3	61.9	48.5	46.5	46.0	50.4
Ümber sama tihti/ About the same	37.3	39.1	35.8	45.5	49.9	48.8	45.8	35.8	32.2	21.0	22.8	41.1	37.5	35.2	32.8
Sagedamini või palju sagedamini/ More or much more	10.8	8.3	12.8	13.4	14.6	9.6	11.0	6.3	14.5	4.2	10.8	8.6	14.6	7.7	9.7
Ei oska öelda/ Don't know	4.1	5.0	3.4	4.0	2.5	4.9	1.4	5.3	4.3	5.5	4.6	1.8	1.4	11.0	7.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Yastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 6-9B. Seltkondlikest kohtumistest või üritustest osavõtmise sagedus võrreldes vastaja eakaaslastega leibkonna tüübi ja elukoha järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).

TABLE 6-9B. Frequency of taking part in social activities compared to others of same age by type of household and place of residence (% of population aged 15+).

	Leibkonna tüüp/ Type of household						Elukoht/ Place of residence					
	Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Harvem või palju harvem/ Less or much less	53.4	54.6	43.7	43.5	49.7	49.3	45.2	42.4	49.7	49.0	47.1	53.3
Umbes sama tihti/ About the same	29.9	22.9	42.6	40.5	38.6	37.2	36.1	39.3	38.5	35.9	42.0	31.1
Sagedamini või palju sagedamini/ More or much more	9.9	17.5	8.6	12.9	7.5	10.4	9.1	12.5	6.4	13.1	9.9	12.9
Ei oska öelda/ Don't know	6.8	5.0	5.1	3.1	4.2	3.1	9.6	5.8	5.5	2.0	0.9	2.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	115	242	319	464	384	465	186	302	329	506	303	363

a. M= Mees/ Male, N=Naine/ Female

7. HOIAKUD NAISTE JA MEESTE TÖÖ JA TÖÖTAMISE SUHTES

Anu Laas⁹

Hoiakuid naiste ja meeste töö ja töötamise suhtes väljendab kõige paremini nõustumine või mittenõustumine väidetega traditsioonilistest sootüüpilistest töödest ning töö- ja pereelu ühitamisest. Erinevused meeste ja naiste hinnangutes ei ole suured, mis viitab soostereotüüpide püsimisele ning naiselikkusest ja mehelikkusest suhteliselt sarnasele arusaamisele ühiskonnas. Väidetega nõustumise osas ilmneb suuremaid erinevusi vanuse ja koduse keele lõikes.

Vanemad inimesed tähtsustavad naise rolli kodu ja pere sfääris rohkem kui noored, nooremate seas on aga suurem hulk oma arvamuse väljaütlemata jätnud vastajaid. Vastajad, kes märkisid oma koduseks suhtluskeeleks eesti keele, väljendasid oma hinnangutes egalitaarsemaid hoiakuid, samas kui muukeelse elanikkonna toetus kuulub pigem traditsioonilistele naiste ja meeste soorollide ja tööde jaotusele.

Kui üldiselt on nõustumise osakaal traditsioonilist soorollihoiakut väljendava väitega, et naine peaks olema valmis vähendama oma palgatööd oma pereelu nimel soo ja vanusgruppide lõikes keskmiselt 57%, siis muukeelse vastajaskonna seas on väitega nõustujaid ligi kolmveerand meestest ja kaks kolmandikku naistest.

Väitega, et mehed peaksid naistega võrdselt vastutama kodu ja laste eest, nõustujate osakaal jääb soo, vanuse ja koduse keele järgi vahemikku 81–93%. Selgub, et võrreldes varasemate Eestis läbi viidud uuringutega on **hoiakud** naiste ja meeste soorollidesse ja töösse muutunud egalitaarsemaks.

Lahkarvamuste sagedus **kodutööde jaotamisel** elukaaslasega esineb keskmiselt igal neljandal naisel ja mehel. Probleemid on sagedasemad nooremate vastajate gruppide hulgas, vanemates vanusegruppides aga seevastu avaldub enam väljakujunenud rutiiniga leppimist. Muukeelsetes kodudes jääb kodutööde jaotamise osas tugevalt peale naise arvamus või otsustatakse neid asju koos, samas kui muukeelsete meesvastajate arvates otsustavad kodutööde jaotuse üle pigem naine ja mees võrdselt.

Töö valikul peavad karjäärivõimalusi ja **edutamist oluliseks** noored. Naistel püsib edutamissoov meeste omast veidi kõrgem kuni pensionieani. Huvitav on see, et üle 40-aastastel meestel on võrreldes noorematega edutamissoov oluliselt kahanenud, mida võib ehk seletada meeste kiirema karjääriredelil liikumisega. Üksielamine ei motiveeri karjääritegemist, pigem on karjäärile väga motiveeritud lastega leibkondade naisvastajad. Muukeelse koduse keelega vastajatele on edutamisevõimalus töö valikul olulisem kui kodus eesti keelt kõnelevatele vastajatele.

Seoses **laste eest hoolitsemisega** nähakse negatiivset mõju karjäärile pigem seoses osalise koormusega töötamise korral kui kodus oldud perioodi tõttu. Enamik (79% vastajatest) ei pea lastega seonduvat karjääri takistavaks, kuid iga viies seoses lapse eest hooldamisega osalise koormusega töötanud naisvastaja näeb selles takistusi.

⁹ Anu Laas on Tartu Ülikooli sotsioloogia- ja sotsiaalpoliitika osakonna teadur ning mitmete naiste ja meeste tööhõivet puudutavate Euroopa Liidu projektide juht. Uurimisvaldkonnaks on soospekti erinevad käsitlused ja arvestamine riiklikes poliitikates. Avaldanud töid soosotsioloogia ja ettevõtluse valdkonnas.

TABEL 7-1A. Nõustumine väitega, et naine peaks olema valmis vähendama oma pereelu nimel soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).

TABEL 7-1A. Level of agreement that woman should be prepared to cut down on paid work for sake of family by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	55.1	57.8	49.8	49.6	50.5	50.3	56.7	62.4	66.5	63.1	46.6	53.9	71.3	65.0
Pole arvamust või ei ole (tõlde) nõus/ Neither nor or disagree	40.3	39.1	45.3	47.9	47.4	48.5	37.6	36.0	27.9	29.4	47.3	42.6	26.9	32.8
Ei oska öelda/ Don't know	4.6	3.1	4.9	2.4	2.2	1.2	5.7	1.7	5.7	7.5	6.1	3.5	1.8	2.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	817	1170	162	176	184	230	322	452	149	312	556	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-1B. Nõustumine väitega, et naine peaks olema valmis vähendama oma pereelu nimel majandusliku aktiivsuse ja leibkonna tüübi järgi (% 15+ aastasest rahvastikust).

TABEL 7-1B. Agreement with statement that woman should be prepared to cut down on paid work for sake of family by economic activity and type of household (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Leibkonna tüüp/ Type of household						
	Õpilane/ Student	Töötav/ Employed	Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household		
			M	N	M	N	M	N	M	N	
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	47.6	56.0	54.4	56.7	64.5	47.2	55.8	57.0	56.5	55.6	60.2
Pole arvamust või ei ole (tõlde) nõus/ Neither nor or disagree	48.0	40.5	44.2	36.7	30.4	45.6	39.4	39.9	41.2	39.2	36.7
Ei oska öelda/ Don't know	4.4	3.6	1.3	6.6	5.1	7.2	4.8	3.2	2.3	5.2	3.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	551	262	498	115	242	318	463	384	465

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 7-2A. Nõustumine väitega, et mehed peaksid naistega võrdset vastutama kodu ja laste eest soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 7-2A. Agreement with statement that men should take as much responsibility as women for home and children by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
	Mees/ Male	Naine/ Female	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	88.0	91.9	81.1	89.6	91.3	92.7	90.3	92.4	85.3	92.0	89.0	91.6	86.1	92.6
Pole arvamust või ei ole (üldse) nõus/ Neither nor or disagree	10.4	7.2	17.1	9.9	8.2	7.3	8.6	7.2	9.9	5.1	9.3	7.9	12.4	5.8
Ei oska öelda/ Don't know	1.6	0.9	1.8	0.5	0.5	0.0	1.1	0.3	4.8	2.9	1.7	0.5	1.5	1.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	817	1170	162	176	184	230	322	452	149	312	556	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 7-2B. Nõustumine väitega, et mehed peaksid naistega võrdset vastutama kodu ja laste eest majandusliku aktiivsuse ja leibkonna tüübi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 7-2B. Agreement with statement that men should take as much responsibility as women for home and children by economic activity and type of household (% of population aged 15+).

	Majanduslik aktiivsus/ Economic activity				Leibkonna tüüp/ Type of household							
	Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household			
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	86.5	90.6	91.8	84.9	92.5	86.7	89.0	88.5	91.5	87.9	93.9	
Pole arvamust või ei ole (üldse) nõus/ Neither nor or disagree	12.2	8.8	8.0	11.4	5.6	12.1	9.7	10.3	8.0	9.9	5.0	
Ei oska öelda/ Don't know	1.3	0.6	0.1	3.7	1.9	1.2	1.4	1.2	0.5	2.2	1.1	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	457	551	262	498	115	242	318	463	384	465	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-3A. Nõustumine väitega, et töökohtade nappuse korral peaks meestel olema eelisõigus tööd saada soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 7-3A. Agreement with statement that men should have more right to job than women when jobs are scarce by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Estonian		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Nõus või täiesti nõus/ Agree or strongly agree	39.1	30.8	36.9	32.7	31.8	23.4	41.5	30.5	49.0	36.9	34.3	29.6	48.3	33.1
Pole arvamust või ei ole (tõlde) nõus/ Neither nor or disagree	57.4	65.7	59.2	63.2	66.4	76.6	55.3	66.9	43.7	55.3	61.4	66.6	49.6	63.9
Ei oska öelda/ Don't know	3.5	3.5	3.9	4.0	1.7	0.0	3.1	2.6	7.3	7.8	4.2	3.8	2.1	3.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	817	1170	162	176	184	230	322	452	149	312	556	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-4A. Majapidamistööde jaotamisel elukaaslasega lahkavamate esinemise sagedus soo, vanuse, kodukeele ja majandusliku aktiivsuse järgi (% elukaaslasega elavast rahvastikust).

TABEL 7-4A. Frequency of disagreement with partner on how to divide household work by sex, age, home language and economic activity (% of population living with partner).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				Majanduslik aktiivsus/ Economic activity					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Õpilane/ Student		Töötav/ Employed		Muu/ Other	
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi või vähem kui kord kuus/ Never or less than once a month	69.4	70.3	65.4	61.7	68.6	71.9	79.9	67.8	67.8	74.7	70.1	66.7	68.6	78.5	69.4	
Kord kuus kuni kord nädalas/ Once a month to once a week	25.3	25.4	31.1	30.9	25.9	22.6	15.9	27.3	27.2	22.1	21.2	28.6	24.8	18.1	24.6	
Mitu korda nädalas või iga päev/ Several times a week or every day	5.3	4.3	3.5	7.4	5.5	5.6	4.2	4.9	5.1	3.2	8.7	4.7	6.6	3.4	6.0	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1059	481	135	198	239	286	201	322	396	159	182	317	348	163	221	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-5A. Palgatööle kuluvast etuukaaslaselaga laakarvamuste esinemise sagedus soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% etuukaaslaselaga elavast rahvastikutust).

TABEL 7-5A. Frequency of disagreement with partner on time spent on paid work by sex, age, home language and type of household (% of population living with partner).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				Leibkonna tüüp/ Type of household						
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40+		Ainult eesti/ Only Estonian		Lastega leibkond/ Household with children		Üksi elav/ Lives alone		Muu leibkond/ Other household			
				M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Mitte kunagi või vähem kui kord kuus/ Never or less than once a month	81.4	82.0	80.9	71.1	72.9	88.8	86.9	82.2	79.9	81.5	82.8	-	-	78.2	76.4	87.0	86.2
Kord kuus kuni kord nädalas/ Once a month to once a week	16.2	15.3	17.0	25.0	24.2	9.3	11.5	15.5	18.6	15.1	13.8	-	-	18.1	20.4	11.6	12.9
Mitu korda nädalas või iga päev/ Several times a week or every day	2.4	2.7	2.2	3.9	2.9	1.9	1.6	2.3	1.5	3.4	3.4	-	-	3.7	3.2	1.4	0.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	876	389	487	132	194	257	293	258	335	131	152	-	-	202	255	187	232

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-6A. Otsustamine kodutööde jaotamise küsimustes (kelle sõna jääb peale) soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% etuukaaslaselaga elavast rahvastikutust).

TABEL 7-6A. Making decisions on how to divide housework (who gets his way) by sex, age, home language and type of household (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				Leibkonna tüüp/ Type of household							
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Lastega leibkond/ Household with children		Üksi elav/ Lives alone		Muu leibkond/ Other household		
				M ^a	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Alati või tavaliselt mina/ Always or usually me	16.3	5.0	27.2	6.1	27.2	4.5	26.3	15.6	5.8	19.6	3.4	41.5	-	-	3.1	26.4	6.8	27.8
Võrdselt/ About equal	67.9	69.7	66.2	71.7	64.5	68.6	68.9	65.8	69.5	74.4	70.1	50.5	-	-	68.8	66.7	70.6	65.7
Tavaliselt või alati etuukaaslane/ Usually or always partner	15.3	24.5	6.6	21.4	7.9	26.4	4.8	17.6	23.3	5.8	26.5	8.0	-	-	27.1	6.6	21.9	6.5
Alati või tavaliselt keegi teine/ Always or usually someone else	0.5	0.9	0.1	0.8	0.4	0.5	0.0	1.1	1.3	0.2	0.0	0.0	-	-	1.0	0.3	0.7	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1056	482	574	133	196	240	282	205	320	392	162	182	-	-	213	260	269	314

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-7A. Leibkonna keskmine kodustele töödele kuuluv tundide arv tavalisel nädalapäeval soo ja teiste taustandmete järgi (vastaja elab partneriga).

TABLE 7-7A. Average time spent on housework in household on typical working day by sex and other background categories (respondent lives with partner).

	Sugu/ Sex			Vastanute arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku/ Total	
Vanus/ Age				
15-39	3.61	3.61	3.61	337
40-64	3.72	3.39	3.55	533
65+	4.54	4.63	4.58	209
Kodune keel/ Home language				
Ainult eesti/ Only Estonian	3.93	3.63	3.78	730
Muu/ Other	3.66	3.69	3.68	349
Leibkonna tüüp/ Type of household				
Üksi elav/ Lives alone				-
Lastega leibkond/ Household with children	3.84	3.70	3.77	486
Muu leibkond/ Other household	3.83	3.61	3.72	593
Kokku	3.84	3.65	3.74	1 079

TABEL 7-8A. Leibkonna keskmine kodustele töödele kuuluv tundide arv nädalavahetustel soo ja teiste taustandmete järgi (vastaja elab partneriga).

TABLE 7-8A. Average time spent on housework in household on typical weekend by sex and other background categories (respondent lives with partner).

	Sugu/ Sex			Vastanute arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku/ Total	
Vanus/ Age				
15-39	5.30	5.52	5.42	337
40-64	5.68	5.68	5.68	533
65+	5.32	4.90	5.13	209
Kodune keel/ Home language				
Ainult eesti/ Only Estonian	5.86	5.81	5.84	730
Muu/ Other	4.79	4.90	4.85	349
Leibkonna tüüp/ Type of household				
Üksi elav/ Lives alone				-
Lastega leibkond/ Household with children	5.63	5.87	5.75	486
Muu leibkond/ Other household	5.36	5.18	5.26	593
Kokku	5.49	5.51	5.50	1 079

TABEL 7-9A. Osa leibkonna nädalapäeval koduste töödele kuluvast ajast, mille vastaja ise kulutab kodustele töödele, soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi
 (% elukaaslasega elavast rahvastikust).

TABLE 7-9A. Respondent's proportion of time spent by household on housework on working day by sex, age, home language and type of household (% of population living with partner).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Leibkonna tüüp/ Type of household					
		Mees/ Male		15-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household			
		M	N	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Üldse mitte, peaaegu üldse mitte/ None or almost none	8.1	15.8	0.7	19.4	1.2	13.6	0.0	9.3	12.2	0.7	22.5	0.7	-	-	19.3	0.3	12.4	1.1			
Kuni 1/4 / Up to 1/2	19.9	35.0	5.5	32.3	5.0	39.2	6.3	17.8	34.2	6.2	36.3	4.2	-	-	35.3	5.9	34.6	5.2			
Üle 1/4, kuni 1/2 sellest ajast/ More than 1/4, up to 1/2	28.9	38.1	20.1	41.3	16.8	34.8	19.2	36.7	41.8	21.1	31.3	18.2	-	-	35.0	17.2	41.2	22.9			
Üle 1/2, kuni 3/4 sellest ajast/ More than 1/2, up to 3/4	21.3	8.6	33.4	6.2	31.4	9.3	35.4	20.4	9.9	33.5	6.3	33.1	-	-	8.6	30.0	8.7	36.4			
Üle 3/4, kuid vähem kui kogu aja/ More than 3/4, less than all	10.1	1.6	18.1	0.8	21.8	1.6	18.1	5.6	0.9	17.2	2.9	20.0	-	-	0.8	23.6	2.4	13.1			
Kogu või peaaegu kogu aja/ All or nearly all of time	11.8	0.9	22.1	0.0	23.8	1.6	21.0	10.1	1.0	21.3	0.7	23.8	-	-	1.0	23.0	0.8	21.3			
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	100.0	100.0	100.0	100.0			
Vastanute arv/ Sample size (n)	1066	483	583	134	199	239	286	208	323	399	160	184	-	-	213	265	270	318			

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-10A. Osa leibkonna nädalapäeval koduste töödele kuluvast ajast, mille vastaja elukaaslane kulutab kodustele töödele, soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% elukaaslasega elavast rahvastikust).
TABLE 7-10A. Respondent partner's proportion of time spent by household on housework on working day by sex, age, home language and type of household (% of population living with partner).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age				Kodune keel/ Home language				Leibkonna tüüp/ Type of household							
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Üldse mitte, peaaegu üldse mitte/ None or almost none	9.9	0.4	18.9	0.8	20.2	0.0	18.2	8.5	0.2	18.1	0.7	20.5	-	-	0.0	19.6	0.8	18.2
Kuni 1/4 / Up to 1/2	24.1	5.4	41.8	2.8	50.9	7.3	40.9	12.5	5.3	40.3	5.7	44.8	-	-	5.3	51.4	5.6	33.0
Üle 1/4, kuni 1/2 sellest ajast/ More than 1/4, up to 1/2	28.4	25.8	30.9	22.1	24.7	24.7	30.1	41.3	27.3	31.6	23.0	29.4	-	-	24.2	22.2	27.4	38.9
Üle 1/2, kuni 3/4 sellest ajast/ More than 1/2, up to 3/4	20.8	36.0	6.3	35.4	2.2	37.1	8.7	23.0	39.7	7.3	29.2	4.4	-	-	31.9	4.6	40.1	7.9
Üle 3/4, kuid vähem kui kogu aja/ More than 3/4, less than all	8.4	16.4	0.7	18.5	0.3	17.5	1.2	5.5	14.6	0.8	19.8	0.5	-	-	19.5	0.9	13.4	0.5
Kogu või peaaegu kogu aja/ All or nearly all of time	8.5	15.9	1.4	20.4	1.7	13.3	0.8	9.2	12.8	1.9	21.5	0.4	-	-	19.1	1.4	12.7	1.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1062	481	581	133	197	238	286	208	323	399	158	182	-	-	212	264	269	317

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 7-11A. Töökoha kindluse olulisus töö valikul soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% peale 1934 sündinud rahvastikust).
TABLE 7-11A. Importance of job to be secure when choosing a job by sex, age, home language and type of household (% of population born after 1934).**

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				Leibkonna tüüp/ Type of household							
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		M	N	M	N
Üldse ei ole tähtis/ Not important at all	0.4	0.3	0.5	0.7	0.4	0.0	0.0	0.4	0.5	1.3	0.0	0.4	0.9	0.8	0.0	0.7	0.2	0.0	1.1	
Ei ole tähtis/ Not important	1.7	1.7	1.6	3.5	1.6	0.5	2.7	1.0	0.9	3.9	1.5	2.2	2.1	0.7	2.1	1.7	2.4	1.5	0.8	
Ei ühtegi teist/ Neither nor	2.0	2.7	1.4	4.4	1.1	3.9	1.2	1.5	1.6	0.8	3.0	1.6	2.3	0.9	2.6	2.2	1.2	3.6	0.8	
On tähtis/ Important	47.5	49.2	45.9	53.2	46.5	41.4	46.0	50.3	42.9	61.7	50.0	44.1	47.7	49.1	49.2	46.3	43.1	52.3	48.5	
On väga tähtis/ Very important	48.4	46.0	50.6	38.2	50.4	54.2	50.1	46.8	54.1	32.2	45.5	51.7	46.9	48.6	46.1	49.1	53.1	42.6	48.7	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1677	724	953	161	176	184	230	321	450	155	488	634	236	319	220	315	451	318	373	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 7-12A. Suure sissetuleku olulisus töö valikul soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% peale 1934 sündinud rahvastikust).
TABLE 7-12A. Importance of high income when choosing a job by sex, age, home language and type of household (% of population born after 1934).**

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language				Leibkonna tüüp/ Type of household							
	Kõik vastajad/ All respondents	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone	Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		M	N		
Üldse ei ole tähtis/ Not important at all	0.4	0.3	0.4	0.7	0.0	0.5	0.0	0.0	0.6	1.1	0.0	0.1	0.9	1.0	0.3	0.7	0.3	0.0	0.6	
Ei ole tähtis/ Not important	3.1	2.3	3.8	1.4	3.9	1.6	2.9	2.3	3.5	7.4	2.5	4.2	1.8	3.0	3.8	1.0	3.4	3.1	4.2	
Ei ühtegi teist/ Neither nor	7.3	5.9	8.6	2.6	7.2	5.8	7.3	7.4	7.9	15.0	6.1	10.3	5.7	5.7	11.8	2.6	6.3	9.0	9.4	
On tähtis/ Important	56.0	56.1	55.9	54.1	51.3	48.8	56.3	61.0	58.5	56.5	59.9	59.7	48.8	49.2	56.1	51.8	56.4	59.5	56.4	
On väga tähtis/ Very important	33.2	35.4	31.3	41.2	37.5	43.3	33.5	29.4	29.5	20.0	31.5	25.7	42.9	41.1	28.0	43.9	33.6	28.3	29.3	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1676	726	950	162	175	184	230	321	448	156	490	632	236	318	220	316	450	318	372	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 7-13A. Heade edutamise väljavaadete olulisus töö valikul soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% peale 1934 sündinud rahvastikust).
TABLE 7-13A. Importance of good promotion opportunities when choosing a job by sex, age, home language and type of household (% of population born after 1934).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Leibkonna tüüp/ Type of household					
	Mees/ Male		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Üldse ei ole tähtis/ Not important at all	2.3	2.5	2.2	0.7	0.4	1.6	0.6	3.4	2.9	7.1	2.9	2.6	1.7	1.6	2.6	1.7	1.5	3.7	2.7	
Ei ole tähtis/ Not important	15.2	15.1	15.2	6.7	6.2	10.5	9.6	22.7	21.3	18.8	17.7	17.2	10.3	11.8	18.1	13.5	12.0	17.5	17.1	
Ei ühtegi teist/ Neither nor	21.3	22.8	20.1	10.5	8.6	22.9	21.2	29.3	23.5	23.7	24.9	20.8	18.7	18.8	27.6	20.8	18.0	24.1	19.8	
On tähtis/ Important	44.5	42.5	46.2	55.1	56.1	42.7	52.6	35.4	39.8	40.5	41.8	48.9	43.8	41.5	37.8	44.5	49.8	39.7	46.2	
On väga tähtis/ Very important	16.7	17.1	16.3	27.0	28.7	22.3	16.0	9.3	12.4	10.0	12.7	10.5	25.5	26.3	14.0	19.5	18.7	15.0	14.3	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1664	718	946	162	175	183	230	317	445	152	484	629	234	317	218	314	451	314	367	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 7-14A. Negatiivne mõju karjäärile lapse hooldamisega seoses täiesti kodune olemise pärast soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% kunagi töötanud lapsega naistest, kes seoses lapse eest hooldamisega on olnud täiesti kodune).

TABLE 7-14A. Negative consequences for career because of being full-time at home to care for children by sex, age, home language and type of household (% of ever worked women with child ever been full-time at home to care for children).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Leibkonna tüüp/ Type of household					
	Mees/ Male		15-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Üksi elav/ Lives alone		Lastega leibkond/ Household with children		Muu leibkond/ Other household			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Kindlasti või ilmselt jah/ Definitely or probably yes	11.3	-	11.3	-	16.7	-	11.8	-	3.3	-	12.6	-	8.9	-	2.9	-	17.8	-	6.3	
Ilmselt või kindlasti mitte/ Probably or definitely not	87.4	-	87.4	-	81.9	-	87.2	-	94.8	-	85.7	-	90.5	-	95.9	-	81.2	-	91.9	
Ei oska öelda/ Don't know	1.3	-	1.3	-	1.4	-	1.0	-	1.9	-	1.7	-	0.6	-	1.2	-	1.0	-	1.8	
Kokku/ Total (%)	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	760	-	760	-	186	-	389	-	185	-	515	-	245	-	134	-	336	-	290	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 7-15A. Negatiivne mõju karjäärile lapse hooldamisega seoses osalise koormusega töötamise pärast soo, vanuse, kodukeele ja leibkonna tüübi järgi (% kunagi töötanud lapsega naistest, kes seoses lapse eest hooldamisega töötanud osalise koormusega).

TABLE 7-15A. Negative consequences for career because of working part-time to care for children by sex, age, home language and type of household (% of ever worked women with child ever worked part-time to care for children).

	Kõik vastajad/ All respondents
Kindlasti või ilmselt jah/ Definitely or probably yes	19.9
Ilmselt või kindlasti mitte/ Probably or definitely not	78.7
Ei oska öelda/ Don't know	1.4
Kokku/ Total (%)	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	146

8. TURVALISUS

Julia Aru¹⁰

Turvalisus on oluline elukeskkonna kvaliteedi näitaja. 29% eestimaalstest on kokku puutunud varguse või füüsilise kallaletungiga viimase viie aasta jooksul, kuna nad ise või mõni nende leibkonna liikmetest on olnud ohver. Suuremat ohvrite osakaalu on märgata ainult 25–39-aastaste meeste seas (34%). Eakad inimesed (65-aastased ja vanemad) on langenud agressiooni ohvriks harvemini (17%). Selged on regionaalsed erinevused. Kõige rohkem on vägivallaga kokku puutunud Tallinna elanikud (45% meestest ja 34% naistest või nende leibkonna liikmed). Kallaletungide osakaal on väiksem teistes linnades ja kõige väiksem maal (20% meeste ja 22% naiste seas).

Lisaks tegelikule turvalisusele, on inimese jaoks väga oluline ka subjektiivselt tunnetatud turvatunne. Mehed tunnevad ennast turvalisemalt kui naised. Näiteks oma kodu ümbruses üksinda jalutades tunnevad end turvaliselt 70% meestest ja 49% naistest. Vanuse lõikes on turvatunne kõige suurem noortel meestel (80%), kõige ebaturvalisemalt tunnevad ennast eakad inimesed (turvatunne 47% meeste ja 44% naiste seas). Turvalisuse tunne on suurem eesti kodukeelega inimestele elukeskkonnas. Tallinna elanikud tunnevad ennast kõige ebaturvalisemalt (turvatunne 47% meestest ja 31% naistest), maaelanikud kõige turvalisemalt (turvatunne 90% meestest ja 78% naistest).

¹⁰ Julia Aru töötab Tervise Arengu Instituudis Krooniliste Haiguste Ennetamise Osakonnas analüütikuna ja õpib Tartu Ülikoolis Matemaatilise Statistika Instituudi magistrantuuris. Huvivaldkonnaks statistikas on valikuuringud.

TABEL 8-1A. Vargus või füüsiline kallalretung vastajale või muu leibkonna liikmele viimase viie aasta jooksul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 8-1A. Burglary or assault with respondent or other member of household last 5 years by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Elukoht/ Place of residence										
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas				
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Jah/ Yes	27.6	28.7	26.7	31.0	30.8	34.1	29.9	28.1	29.1	17.1	17.1	17.1	28.5	26.3	29.0	27.4	45.4	33.7	25.6	19.6	22.5	
Ei/ No	72.4	71.3	73.3	69.0	69.2	65.9	70.1	71.9	70.9	82.9	82.9	82.9	71.5	73.7	71.0	72.6	54.6	66.3	74.4	76.5	80.4	77.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1981	815	1 166	160	175	185	230	322	450	148	311	555	789	260	377	186	302	328	504	301	360	360

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 8-2A. Turvalisuse tunne jalutamas üksinda oma kodu ümbruses pimedal ajal soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABEL 8-2A. Feeling of safety of walking alone in local area after dark by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Elukoht/ Place of residence										
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas				
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Väga turvaliselt/ Very safe	12.8	18.7	8.0	27.1	9.4	17.9	4.1	17.5	10.6	11.1	6.3	21.2	10.9	13.6	2.6	8.8	2.7	12.7	4.2	32.7	20.6	
Turvaliselt/ Safe	45.9	51.3	41.4	53.0	41.9	57.3	45.0	51.9	41.3	35.9	38.0	54.2	50.4	45.8	25.0	38.4	28.0	54.8	42.4	57.1	57.4	
Mitte eriti turvaliselt/ Unsafe	33.0	24.9	39.7	17.3	43.8	20.9	43.4	24.6	36.3	43.8	38.9	19.5	30.4	35.3	56.8	41.4	54.7	28.6	40.9	8.3	18.3	
Üldse mitte turvaliselt/ Very unsafe	8.3	5.2	10.9	2.6	4.9	3.8	7.6	6.0	11.9	9.2	16.8	5.1	8.4	5.3	15.6	11.4	14.6	3.9	12.5	1.8	3.8	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1950	809	1 141	162	176	185	226	320	450	142	289	552	776	257	365	185	294	322	495	302	352	352

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

9. HARIDUS

Kairi Talves¹¹, Hans Dsiss¹²

Üldine haridustase on oluline ühiskonna konkurentsivõime näitaja. Enamus Eesti elanikkonnast on kesk- või keskeriharidusega. Alg- või põhiharidust omavad ligi 24% ja kõrgharidust 28% Eesti elanikest. Põhihariduse või sellest vähema haridusega on paljud noored ja eakad inimesed. Noorte domineerimine põhiharidust omavate inimeste seas on mõistetav, kuna paljud neist veel õpivad. Tähelepanuväärne on siiski asjaolu, et põhiharidust omavate noorte seas on poisse rohkem kui tüdrukuid. See võib olla seletatav poiste varasema haridustee pooleli jätmisega. Palju on alg- ja põhiharidusega elanike seas ka üle 65-aastaseid, sest paljudele selles vanuses inimestest oli omal ajal kättesaadav vaid esimese astme haridus. Osaliselt vanusstruktuuri mõjutusena on üldine haridustase linnades kõrgem kui maal, põhiharidusega elanike osa on suurim maapiirkondades (33%) ja kõrgharidusega inimeste osa pealinnas (40%).

Eesti naiste keskmine haridustase on kõrgem kui meestel. Eriti suured erinevused on parimas tööeas meeste ja naiste hariduses – 25–39-aastastest naistest omavad kõrgharidust ligi pooled, meestest vaid iga neljas. Sellised suured erinevused võivad olla tingitud sellest, et mehed siirduvad varem tööturule, naised aga eelistavad pikendada oma haridusteed. Naiste suuremat edu hariduses kinnitab ka fakt, et 15–24-aastaste elanike hulgas on 25% meestest ja 16% naistest omandamas põhiharidust, kõrghariduse puhul on suhe vastupidine – kõrgkoolis õpib 15% meestest ja 30% naistest.

Õppimine on kümnendikule vastanutest peamine tegevus. 90% õppijatest on õpingud 25. eluaastaks lõpetanud. Naisõppurid hindavad noormeestest mõnevõrra suuremaks õppimisega kaasnevat koormust – 16% neidudest arvas, et koormus on liiga suur, samas kui seda arvas vaid 8% noormeestest. Kõige kõrgemalt hinnatakse õppetöö juures kaaslaste olemasolu ja meeldivaid õpperuume, suurimaks probleemiks peetakse õpetajate- ja/või kaasõpilastepoolset halba kohtlemist.

Analüüsidest üldist **rahulolu hariduse praeguse olukorraga** Eestis võib leida märgatavaid erinevusi regioonide lõikes. Maapiirkondade elanikud on märksa rahulolevamad (keskmine 6,7) kui linnadest (keskmine 6,5) ja eriti pealinnast (keskmine 5,6) pärit inimesed. Samuti on mehed rahulolevamad kui naised, eriti kehtib see maapiirkonnast pärit meeste puhul (keskmine meestel 7,1; naistel 6,1). Kokkuvõttes võib märgata huvitavat territoriaalset seost haridustaseme ja haridusega rahulolu vahel, ehk mida madalam on üldine haridustase, seda rahulolevam ollakse haridustasemega Eestis.

¹¹ Kairi Talves on Tartu Ülikooli sotsioloogia magistrant. Uurib naiste ja meeste erinevat konkurentsivõimet ja ettevõtetlust tööjõuturul. Osaleb rahvusvahelises projektis *Stereotüüpe murdes – naised teaduses ja tehnilistel aladel*, mis uurib naiste alaesindatuse põhjuseid kõrgetel akadeemilistel positsioonidel ja tehnilistel aladel.

¹² Hans Dsiss on Tartu Ülikooli sotsioloogia lektor. Mitmete haridusuuringute kaasautor. Peamised uurimistemed on mobiilsus ja haridus.

TABLE 9-1A. Haridus soo, vanuse, kodukeele ja elukoha järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 9-1A. Education by sex, age, home language and place of residence (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Elukoht/ Place of residence								
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas							
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N						
Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less	24.1	24.4	24.0	24.0	61.9	47.6	8.8	5.3	10.4	10.6	38.3	46.7	26.0	24.3	21.2	23.5	17.1	18.4	23.7	21.3	30.6	35.4
Põhi- ja keskhariiduse vahel/ Between basic and higher	47.9	54.1	42.9	42.9	34.7	43.8	65.0	49.2	62.4	45.6	38.9	32.3	53.2	40.2	55.8	48.0	47.8	37.5	59.5	48.2	52.6	42.0
Kõrgharidus/ Higher education	27.9	21.6	33.1	33.1	3.4	8.6	26.3	45.5	27.2	43.8	22.9	21.0	20.8	35.6	23.0	28.5	35.1	44.1	16.8	30.6	16.9	22.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1 171	1 171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377	186	302	329	506	303	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABLE 9-2A. Praegune õppeaste soo, vanuse, kodukeele ja elukoha järgi (% peamise tegevusena õppivast rahvastikust vanuses 15+).
TABLE 9-2A. Level the respondent is studying at now by sex, age, home language and place of residence (% of studying population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex	
	Mees/ Male	Naine/ Female	Mees/ Male	Naine/ Female
Algharidus/ Primary	0.3	0.6	0.6	0.0
Põhiharidus/ Lower level of secondary	20.0	24.6	15.9	9.0
Keskharidus, kutseharidus pärast põhihariduse omandamist/ Upper secondary	48.3	51.4	45.5	29.6
Keskkoollijärgne haridus, kuid mitte kõrgharidus/ Post secondary, non tertiary	8.2	7.4	9.0	0.0
Ülikooliharidus, magistriõpingud, mis kestavad minimaalselt alla 6 aasta/ First stage of tertiary	22.5	14.7	29.6	0.0
Magistriõpingud (kokku vähemalt 6 aastat), doktorõpingud/ Second stage of tertiary education	0.6	1.3	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	98	121	121

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 9-3A. Hariduse praeguse olukorra keskmine hinnang soo ja teiste taustandmete järgi. a

TABLE 9-3A. Average score for state of education in Estonia nowadays by sex and other background categories. a

	Sugu/ Sex			Vastanute arv/ Sample size (n)
	Mees/ Male	Naine/ Female	Kokku/ Total	
Vanus/ Age				
15-24	6.33	5.95	6.14	338
25-39	5.82	5.95	5.88	415
40-64	5.25	5.11	5.18	775
65+	5.21	5.26	5.24	461
Kodune keel/ Home language				
Ainult eesti/ Only Estonian	5.84	5.65	5.73	1 351
Muu/ Other	5.19	5.16	5.17	638
Elukoht/ Place of residence				
Tallinn	5.56	5.61	5.60	488
Muu linn/ Other town	6.58	6.43	6.51	835
Maa/ Rural areas	7.13	6.09	6.69	666
Kokku	5.63	5.48	5.55	1 989

a. 0= Väfa halb/ Very bad, 10= Väga hea/ Very good

TABEL 9-5A. Hinnang õpetöö hulgale soo, vanuse, kodukeele ja elukoha järgi (% peamise tegevusena õppivast rahvastikut vanuses 15+).

TABLE 9-5A. Assessment for amount of work in studies by sex, age, home language and place of residence (% of studying population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex	
	Mees/ Male	Naine/ Female	Mees/ Male	Naine/ Female
Liiga palju teha/ Far too much to do	12.6	8.4	16.4	
Üsna palju teha/ A bit too much to do	34.1	30.8	37.1	
Parasjagu teha/ About the right amount to do	47.3	53.7	41.5	
Üsna vähe teha/ A bit too little to do	6.0	7.1	5.0	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	219	98	121	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 9-4A. Hinnang õpetajate abistamise piisavusele soo, vanuse, kodukeele ja elukoha järgi (% peamise tegevusena õppivast rahvastikust vanuses 15+).

TABLE 9-4A. Assessment for sufficiency of teachers' help by sex, age, home language and place of residence (% of studying population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex	
	Mees/ Male	Naine/ Female	Mees/ Male	Naine/ Female
Jah, alati/ Always	15.7	16.5	14.8	16.5
Jah, sageli/ Often	54.0	52.4	55.9	52.4
Mitte eriti sageli/ Not very often	29.9	30.4	29.4	30.4
Mitte kunagi/ Never	0.4	0.7	0.0	0.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	218	97	97	121

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 9-6A. Keskmine hinnang oma õppeasutuse erinevate aspektidele soo, vanuse, kodukeele ja elukoha järgi (õppijate hulgas).^a
TABLE 9-6A. Average score for different aspects of the place the respondent is studying in (as main activity) by sex, age, home language and place of residence.

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex	
		Mees/ Male	Naine/ Female
Õpperuimid meeldivad/ Premises pleasant	3.76	3.78	3.75
Tundide ja loengute ajal tavaliselt rahulik ja vaikne/ Usually peace/quiet during classes/lectures	3.50	3.43	3.55
Mõni õpetaja kohtleb mind halvasti või ebaõiglaselt/ There are teachers who treat me badly or unfairly	2.45	2.56	2.35
Mõni õpilane kohtleb mind halvasti või ebaõiglaselt/ There are students who treat me badly or unfairly	2.13	2.18	2.09
Õpetajad tunnevad huvi õpilaste käitumisega vastu/ Teachers interested in students	3.57	3.63	3.51
Kui ma midagi kritiseerin, siis õpetajad kuulavad mind ära/ When criticize something teachers listen to what I say	3.56	3.54	3.57
Klassis või kursusel on õpilasi kellel saan abi paluda ja kellega saan aega veeta/ There are students in class/course I can ask/discuss with	4.10	3.97	4.21
Õpingud takistavad mind perekonnaga nii palju aega veeta, kui ma tahaksin/ Studies prevent from time with family as would like to	2.61	2.45	2.75
Perekondlikud kohustused takistavad mul õpingutele nii palju aega kulutamast, kui sooviksin/ Family responsibilities prevent from time on studies as would like to	1.95	1.86	2.03
Vastajate arv/ Sample size (n)	218	98	121

a. 1=Ei ole üldse nõus/ Disagree strongly, 5=Olen täiesti nõus/ Agree strongly

b. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

10. HOIAKUD IMMIGRATIOONI SUHTES

Mare Ainsaar¹³

Immigratsioon on Eesti lähiajaloo tõttu eestimaalaste jaoks suhteliselt hell teema. Kuna võib arvata, et erineva rahvusega inimeste suhtes võivad olla erinevad **hoiakud**, esitati kolm küsimust erineva taustaga inimeste immigratsiooni kohta Eestisse: samast rahvusest ja rassist, teisest rahvusest ja rassist ning kolmas küsimus väljaspool Euroopat vaesematest riikidest tuleva immigratsiooni kohta.

Ootuspäraselt on eestimaalased kõige tolerantsemad endaga samast rahvusest immigrantide suhtes. 19% arvab, et Eesti võiks lubada päris paljudel immigrantidel tulla, 38% nõustub, et mõnedel võiks lubada siia tulla, 28% arvab, et vähestel ning ainult 10% arvab, et üldse ei tohiks immigrante tulla. Teisest rahvusest ja rassist inimeste suhtes ollakse juba palju vähem tolerantsemad. 23% arvab, et teisest rahvusest ja rassist immigrante ei tohiks Eestisse lubada ja 35%, et immigrandid vaestest riikidest väljaspool Euroopat ei ole teretulnud. Seejuures on nooremad, haritumad ning muukeelsed inimesed tolerantsemad.

Ligi 10% vastanutest ei oska **hinnata immigratsiooni mõju** Eestile. Hinnangut omavad inimesed üldiselt ei usu et immigratsiooni mõju Eestile on positiivne. Kõige sagedamini arvatakse, et immigratsioon võiks rikastada Eesti kultuurielu (27%), kuid samas kardetakse, et see ka rikub kultuurielu (31%), mõjub halvasti Eestile kui elupaigale (41%) ja Eesti majandusele (36%). Kartused on suuremad eestikeelsete ning madalama haridusega inimeste seas.

¹³ Mare Ainsaar on Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika osakonna teadur. Ta on kaitsnud magistrikaadi Tartu Ülikoolis geograafia erialal ja doktoritöö sotsiaalpoliitikas Turu Ülikoolis. Teaduslike uurimistööde teemadeks on olnud peamiselt Eesti siseränne ja viimasel kuuel aastal ka sündimuskäitumine ja võrdlev perepoliitika. Mitmete rahvusvaheliste võrdlusuuringute, sh. Euroopa Sotsiaaluuringu koordinaator Eestis.

TABEL 10-1A. Hoiakud Eestis elavate inimestega samast rassist või rahvusest inimeste immigratsiooni suhtes soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikut).

TABEL 10-1A. Attitudes towards immigration of people of same race or ethnic group as people in Estonia by sex, age and home language (% of population aged 15+).

Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Lubama paljudel/ Allow many	22.0	16.0	25.5	26.0	21.3	16.7	22.8	13.9	16.7	11.8	20.3	16.1	25.4	15.7
Lubama mõnedel/ Allow some	37.0	39.3	39.8	43.6	44.0	49.1	34.2	37.8	27.5	29.5	36.1	38.3	38.7	40.9
Lubama vähestel/ Allow a few	27.6	29.1	22.6	22.4	25.0	24.0	28.8	32.8	36.1	32.5	29.4	30.9	24.1	25.8
Üldse mitte lubama/ Allow none	9.6	9.9	6.0	5.8	8.6	6.4	11.0	9.4	12.6	16.5	10.9	10.4	7.1	9.0
Ei oska öelda/ Don't know	3.8	5.8	6.1	2.2	1.1	3.7	3.1	6.1	7.1	9.7	3.3	4.3	4.7	8.7
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	818	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-1B. Hoiakud Eestis elavate inimestega samast rassist või rahvusest inimeste immigratsiooni suhtes elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikut).

TABEL 10-1B. Attitudes towards immigration of people of same race or ethnic group as people in Estonia by place of residence and education (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education					
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education			
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Lubama paljudel/ Allow many	20.6	17.1	24.1	15.0	20.8	16.1	19.5	19.9	21.4	11.2	26.5	19.3
Lubama mõnedel/ Allow some	39.5	44.1	34.8	37.4	37.6	35.7	33.1	33.1	37.8	38.8	39.2	44.3
Lubama vähestel/ Allow a few	28.6	22.8	27.3	32.4	27.2	32.1	28.4	23.7	28.2	34.2	25.2	26.3
Üldse mitte lubama/ Allow none	6.7	9.7	9.9	8.7	11.5	11.9	12.8	15.5	9.6	9.5	6.2	6.2
Ei oska öelda/ Don't know	4.7	6.4	3.9	6.5	2.9	4.2	6.2	7.7	3.0	6.3	2.9	3.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	303	363	213	308	435	500	170	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-2A. Hoiakud teiest rassist või rahvusest inimeste immigratsiooni suhtes soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-2A. Attitudes toward immigration of people of another race or ethnic group by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Sugu/ Sex		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Lubama paljudele/ Allow many	8.5	6.4	12.0	10.1	7.2	8.9	8.9	5.4	5.3	3.0	5.8	7.1	13.8	5.0
Lubama mõnedele/ Allow some	25.0	26.7	32.5	40.0	31.7	31.6	20.3	25.8	14.8	14.4	24.6	25.2	25.9	29.3
Lubama vähestel/ Allow a few	38.2	36.0	35.7	35.0	40.1	40.4	37.3	37.1	40.3	30.8	40.8	38.7	33.1	31.1
Üldse mitte lubama/ Allow none	22.9	24.0	11.8	11.9	18.9	14.6	28.0	25.9	31.7	37.8	23.7	24.6	21.3	22.9
Ei oska öelda/ Don't know	5.4	7.0	8.0	3.0	2.2	4.5	5.3	5.8	7.9	13.9	5.1	4.4	5.9	11.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	818	1170	162	176	185	230	322	453	149	311	557	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-2B. Hoiakud teiest rassist või rahvusest inimeste immigratsiooni suhtes elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-2B. Attitudes toward immigration of people of another race or ethnic group by place of residence and education (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education							
	Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher			Kõrgharidus/ Higher education				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Lubama paljudele/ Allow many	8.0	7.1	11.2	6.9	5.9	4.7	8.2	6.6	7.9	3.8	10.7	9.5
Lubama mõnedele/ Allow some	26.0	29.8	22.9	27.1	26.7	21.8	21.7	23.5	24.3	23.0	30.7	33.7
Lubama vähestel/ Allow a few	38.8	35.7	37.9	36.0	38.0	36.4	36.5	28.0	39.5	41.0	36.9	35.4
Üldse mitte lubama/ Allow none	23.5	20.1	21.2	23.3	24.2	30.1	24.7	29.5	23.6	25.4	18.9	18.1
Ei oska öelda/ Don't know	3.7	7.3	6.7	6.7	5.1	7.0	9.0	12.4	4.8	6.8	2.8	3.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	505	303	363	213	308	435	499	170	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-3A. Hoiakud väljaspool Euroopast asuvatest vaesematest riikidest inimeste immigratsiooni suhtes soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 10-3A. Attitudes towards immigration of people from poorer countries outside Europe by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age										Kodune keel/ Home language	
	M ^a	N ^a	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
			M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Lubama paljudel/ Allow many	5.4		6.6	4.4	10.8	9.0	3.9	3.8	7.0	3.9	4.8	2.7	4.4	4.4	10.8	4.5
Lubama mõnedel/ Allow some	18.3		18.7	18.0	21.4	24.5	21.6	19.4	18.8	18.8	9.4	11.1	18.5	16.4	19.1	21.0
Lubama vähestele/ Allow a few	34.0		33.6	34.3	36.1	42.9	40.3	42.9	28.5	33.0	31.6	22.5	36.3	36.4	28.6	30.4
Üldse mitte lubama/ Allow none	34.8		34.4	35.2	23.8	20.6	30.9	28.5	39.6	36.4	41.7	49.2	35.7	36.9	31.8	32.1
Ei oska öelda/ Don't know	7.5		6.7	8.1	8.0	3.0	3.3	5.4	6.1	7.8	12.4	14.5	5.1	6.0	9.7	12.0
Kokku/ Total (%)	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988		818	1170	162	176	185	230	322	453	149	311	557	793	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-3B. Hoiakud väljaspool Euroopast asuvatest vaesematest riikidest inimeste immigratsiooni suhtes elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 10-3B. Attitudes towards immigration of people from poorer countries outside Europe by place of residence and education (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education					
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkohanduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Lubama paljudel/ Allow many	6.3	5.0	8.8	4.0	4.3	4.2	6.6	6.0	5.4	2.6	9.6	5.6
Lubama mõnedel/ Allow some	23.2	22.1	14.4	17.4	20.3	13.8	18.0	15.5	18.0	15.0	21.3	23.9
Lubama vähestele/ Allow a few	34.8	37.1	34.5	34.3	31.8	30.6	32.1	29.2	33.1	34.3	36.8	37.9
Üldse mitte lubama/ Allow none	29.4	29.1	33.7	35.0	38.9	43.3	32.9	37.3	37.3	39.0	28.8	28.8
Ei oska öelda/ Don't know	6.4	6.7	8.5	9.3	4.7	8.1	10.4	12.1	6.3	9.2	3.5	3.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	505	303	363	213	308	435	499	170	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-4A. Hinnang immigratsiooni mõjule majandusele soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-4A. Assessment of the effect of immigration on economy by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodume keel/ Home language			
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mõjub halvasti/Bad (0-3)	36.0	35.4	30.4	16.3	32.4	29.6	41.6	38.4	40.9	51.6	39.7	36.4	30.4	33.5
Ei ole hea ega halb/ Neither good nor bad (4-6)	47.2	49.2	52.2	63.5	44.8	49.9	40.4	48.9	46.1	37.5	45.1	49.8	44.3	48.0
Mõjub hästi/ Good (7-10)	16.8	15.4	17.4	20.1	22.8	20.5	17.9	12.8	12.9	11.0	15.2	13.8	25.3	18.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1757	1024	147	164	171	212	287	401	128	247	510	708	223	316

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-4B. Hinnang immigratsiooni mõjule majandusele elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-4B. Assessment of the effect of immigration on economy by place of residence and education (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education							
	Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher			Kõrgharidus/ Higher education				
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	N	M	N	M	N	
Mõjub halvasti/Bad (0-3)	35.8	32.7	35.2	32.9	39.0	42.6	41.2	38.6	38.3	36.3	27.7	32.2
Ei ole hea ega halb/ Neither good nor bad (4-6)	39.9	49.0	46.2	50.6	47.0	47.3	48.7	51.0	45.8	50.3	38.0	46.6
Mõjub hästi/ Good (7-10)	24.3	18.4	18.6	16.5	14.0	10.1	10.1	10.4	15.9	13.4	34.4	21.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	169	269	288	431	276	324	186	248	395	442	152	334

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-5A. Hinnang immigratsioonimõjule kultuurielule soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-5A. Assessment of the effect of immigration on cultural life by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Kahjustab kultuurielu/Cultural life undermined (0-3)	31.4	31.3	31.5	27.9	22.8	26.9	24.1	33.0	34.0	40.5	41.6	34.8	34.9	24.0	24.9
Ei kahjusta ega rikasta kultuurielu / Cultural life ssn t undermined nor enriched(4-6)	41.9	41.3	42.3	41.7	44.7	39.4	43.2	42.7	42.6	40.6	39.3	43.0	42.8	37.6	41.5
Rikastab kultuurielu/ Cultural life enriched (7-10)	26.7	27.4	26.1	30.4	32.5	33.8	32.7	24.3	23.4	18.9	19.1	22.2	22.3	38.4	33.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1799	748	1051	150	164	176	217	295	408	127	262	521	726	227	325

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 10-5B. Hinnang immigratsioonimõjule kultuurielule elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-5B. Assessment of the effect of immigration on cultural life by place of residence and education (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Haridus/ Education							
	Tallinn		Muu linn/ town		Maa/ Rural areas		Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Kahjustab kultuurielu/Cultural life undermined (0-3)	33.2	33.2	28.9	27.0	32.4	36.3	36.7	34.0	31.4	33.4	25.0	27.5
Ei kahjusta ega rikasta kultuurielu / Cultural life ssn t undermined nor enriched(4-6)	35.2	39.8	42.7	44.3	44.3	42.7	41.6	43.8	43.2	43.4	36.3	40.0
Rikastab kultuurielu/ Cultural life enriched (7-10)	31.6	27.1	28.4	28.7	23.3	21.0	21.7	22.2	25.4	23.2	38.7	32.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	172	270	294	459	282	322	191	263	397	448	160	340

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 10-6A. Hinnang immigratsioonile mõjule üldiselt Eestile kui elupaigale soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-6A. Assessment of the effect of immigration generally on Estonia as place to live by sex, age and home language (% of population aged 15+).**

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Kõik vastajad/ All respondents		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Halvemaks elupaigaks/ Worse place to live (0-3)	39.7	41.3	27.0	25.8	33.4	29.6	45.4	45.8	55.7	57.7	40.3	42.0	38.3	39.9
Ei tee halvemaks ega paremaks/ Don't make worse nor better(4)	47.2	48.5	56.7	54.0	52.8	58.4	41.9	46.7	36.8	37.2	50.7	48.7	39.4	48.1
Paremaks elupaigaks/ Better place to live (7-10)	11.5	13.1	16.3	20.2	13.8	12.0	12.8	7.5	7.5	5.1	9.0	9.2	22.3	12.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1727	1008	146	158	168	209	286	390	119	251	513	707	206	301

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 10-7B. Hinnang immigratsioonile mõjule üldiselt Eestile kui elupaigale elukoha ja hariduse järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 10-7B. Assessment of the effect of immigration generally on Estonia as place to live by place of residence and education (% of population aged 15+).**

	Elukoht/ Place of residence						Haridus/ Education								
	Muu linn/ Other town			Maa/ Rural areas			Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less			Põhi- ja keskkohanduse vahel/ Between basic and higher			Kõrgharidus/ Higher education		
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N
Halvemaks elupaigaks/ Worse place to live (0-3)	44.8	43.6	37.4	35.3	38.4	47.3	40.5	44.2	42.7	43.4	31.6	37.1	37.1	37.1	37.1
Ei tee halvemaks ega paremaks/ Don't make worse nor better(4)	44.3	43.8	45.9	55.1	50.9	45.0	47.1	48.1	44.2	45.3	54.7	52.7	52.7	52.7	52.7
Paremaks elupaigaks/ Better place to live (7-10)	10.9	12.6	16.7	9.6	10.7	7.7	12.4	7.7	13.1	11.4	13.6	10.2	10.2	10.2	10.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	166	265	279	424	274	319	182	252	382	425	155	331	331	331	331

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

11. TERVIS

Taavi Lai¹⁴

Iga riigi seisukohalt on oluline tema rahvastiku tervislik seisund, mille üheks väljendusviisiks on inimeste **rahulolu oma tervisliku seisundiga**. Rahvastiku kui terviku kohta on kõige informatiivsem üldine tervislik seisund ja selle erinevad tahud. Rohkem kui 87% vastanutest arvab, et nende tervislik seisund on rahuldav või parem. 97–98% kuni 40-aastastest vastanutest jagab seda seisukohta, kuid vanuse suurenedes langeb ka hinnang oma tervisele. Kodusest keelest lähtuvalt olulisi erinevusi üldises tervisehinnangus ei ole. Piirkondlikult hindavad oma tervist parimaks Tallinna ja halvimaks maapiirkondade elanikud. Sissetulekul põhineva jaotuse puhul hindab oma tervist ootuspäraselt kõige paremaks suurima sissetulekuga neljandik vastanutest, samas kui ülejäänute vahel puuduvad olulised erinevused.

Üldtervisliku seisundi komponentidest oli vaatluse all **8 valdkonda**: (1) kehaline seisund, (2) kehalisest seisundist tingitud piirangud igapäevaelus, (3) emotsionaalsest seisundist tingitud piirangud igapäevaelus, (4) sotsiaalne toimetulek, (5) valu, (6) energia ja väsimus, (7) vaimne heaolu ning (8) terviseseisund üldiselt. Esimese viie skaala puhul näitab maksimaalne tulemus 100 häirete puudumist. 6–8 skaala puhul on tegemist bipolaarsete jaotustega kus häirete puudumisele vastab tulemus 50 ning alles sellest väiksemad väärtused viitavad probleemide esinemisele samas kui 50-st suuremad väärtused viitavad lisanduvale positiivsele efektile.

Kõigil nimetatud skaaladel, välja arvatud vaimne heaolu, ilmnevad meeste paremad hinnangud oma tervisele. Suurim erinevus sugude vahel ilmneb emotsionaalsest seisundist tingitud igapäevaelu piirangute valdkonnas vanusrühmas 15–24 aastat, kus erinevus on 10 palli (meestel vastavalt 87 ja naistel 77).

Sissetuleku kvartiilidele põhineva jaotuse juures hindavad oma tervist parimaks suurema sissetulekuga isikud, kes näiteks kehalise seisundi skaalal hindavad oma tervist keskmiselt 93 palliga ülejäänute 83 palli vastu. Olulised erinevused ilmnevad veel kehalisest seisundist tingitud igapäevaelu piirangute (87 palli ülejäänute 75 vastu) ja valu skaaladel (86 palli ülejäänute 77 vastu).

Regionaalsel võrdlusel ilmneb, et kehalise seisundi, sellest tingitud igapäevaelu piirangute ja valu skaaladel langeb hinnang oma tervisele koos asula suuruse vähenemisega. Näiteks kehalise seisundi skaalal kaotavad Tallinna elanikud enda hinnangul maksimaalsest võimalikust 11%, muude linnade elanikud 13% ja maapiirkondade elanikud 16%. Piirkondlikud erinevused kehalisest seisundist tingitud piirangute skaalal on veelgi suuremad (vastavalt 17%, 21% ja 24% kaotust võrreldes maksimaalsega) ning väiksemaid erinevusi Tallinna elanike kasuks ilmneb veel teisteski valdkondades.

¹⁴ Taavi Lai on lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ja töötab Tartu Ülikooli Tervishoiu Instituudis, kus tegeleb rahvastiku tervisliku seisundi ning sellest tulenevate tervishoiu vajaduste uurimisega. Erialaliselt eriti oluliseks hindab terviseriskidest tingitud haiguskoormuse ja sekkumiste kulu-efektiivsuse analüüsi alast uurimistööd, kuna see annab otsese võimaluse tervisekaotuse ärahoidmiseks ja seeläbi rahvastiku tervise parandamiseks.

TABEL 11-1A. Hinnang oma tervisele soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 11-1A. Self-assessed health by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Väga hea/ Very good	7.9	7.8	7.9	19.7	21.9	9.5	11.6	2.7	4.5	2.0	0.5	9.5	10.0	4.6	4.1
Hea/ Good	40.0	42.8	37.7	62.5	56.8	58.5	59.6	34.8	33.9	8.4	10.8	40.7	38.5	46.9	36.4
Rahuldav/ Fair	39.3	38.4	39.9	16.7	19.9	30.3	25.6	47.6	50.0	59.1	50.9	38.6	37.3	38.2	44.8
Halb/ Bad	9.9	8.1	11.3	1.1	1.4	1.7	3.2	11.1	10.0	21.9	27.6	8.1	10.9	8.2	12.2
Väga halb/ Very bad	2.9	2.8	3.1	0.0	0.0	0.0	0.0	3.9	1.7	8.6	10.1	3.2	3.3	2.0	2.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1986	817	1 169	162	176	185	230	321	452	149	311	556	793	261	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 11-1B. Hinnang oma tervisele elukoha ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 11-1B. Self-assessed health by place of residence and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence				Sissetuleku kvartil/ Income quartile									
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/Rural areas		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Väga hea/ Very good	7.8	8.6	8.4	7.4	7.2	7.9	5.6	7.5	7.5	3.9	4.3	6.0	9.6	8.4
Hea/ Good	47.7	41.4	40.5	36.5	41.9	34.9	31.6	33.4	32.0	28.0	39.5	32.3	57.8	47.1
Rahuldav/ Fair	36.2	40.4	40.8	40.1	37.4	39.2	41.3	44.3	45.3	44.4	45.4	44.4	30.6	39.8
Halb/ Bad	7.2	7.8	7.0	12.5	10.1	14.0	15.5	11.1	12.5	18.1	5.4	13.1	1.3	4.3
Väga halb/ Very bad	1.0	1.9	3.4	3.4	3.4	4.0	6.0	3.7	2.7	5.5	5.3	4.2	0.8	0.4
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	301	329	506	302	362	183	221	188	350	112	191	159	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 11-2A. Tervise erinevate aspektide keskmised indeksid soo, vanuse ja kodukeele järgi (skaala – vt tekst).
TABLE 11-2A. Average indices of health by sex, age and home language (see text for scale).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						
	Sugu/ Sex		15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other				
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N			
Kehaline seisund/ Physical functioning	89.88	83.62	97.98	96.18	97.61	94.39	88.92	87.54	87.54	66.99	58.82	89.37	83.39	90.86	84.03
Kehalised piirangud igapäevaelus/ Role limitations due to physical health	82.10	76.11	92.76	87.21	90.65	86.81	79.55	81.31	81.31	58.19	50.32	81.33	76.26	83.58	75.84
Emotsionaalsed piirangud igapäevaelus/ Role limitations due to emotional problems	82.91	76.77	87.73	77.29	87.67	82.06	80.63	79.71	73.16	66.73	66.73	81.80	76.76	85.04	76.79
Energia ja väsimus/ Energy and fatigue	41.57	41.03	46.04	47.49	44.63	44.89	39.84	40.98	34.20	33.13	33.13	40.44	40.53	43.77	41.93
Vaimne heaolu/ Emotional well-being	45.04	45.06	46.78	47.15	45.91	45.84	43.83	44.37	44.22	44.02	44.02	44.74	44.93	45.63	45.30
Sotsiaalne toimetulek/ Social functioning	85.27	79.12	91.94	86.08	88.53	85.74	83.97	81.56	73.19	64.32	64.32	85.20	79.52	85.38	78.41
Valu/ Pain	82.81	76.71	89.81	88.69	88.38	84.96	80.31	77.91	69.16	58.93	58.93	82.09	76.93	84.20	76.30
Üldtervislik seisund/ General health	62.71	59.42	70.33	67.72	67.85	64.94	59.35	58.96	51.31	49.39	49.39	63.42	62.13	61.33	54.46
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	1171	162	176	185	230	322	453	149	312	312	557	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 11-2B. Tervise erinevate aspektide keskmised indeksid elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (skaala – vt tekst).
TABLE 11-2B. Average indices of different aspects of health by place of residence and income quartile (see text for scale).**

	Elukoht/ Place of residence						Sissetuleku kvartiil/ Income quartile									
	Tallinn			Muu linn/ Other town			Maa/ Rural areas		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Kehaline seisund/ Physical functioning	91.96	86.00	89.86	84.15	88.38	79.73	88.38	84.15	85.61	84.34	84.12	76.25	87.84	80.49	95.93	89.82
Kehalised piirangud igapäevaelus/ Role limitations due to physical health	84.97	81.34	82.76	74.35	79.24	72.01	79.24	74.35	72.80	77.59	76.92	66.72	80.68	73.66	89.38	83.78
Emotsionaalsed piirangud igapäevaelus/ Role limitations due to emotional problems	84.93	76.23	84.64	77.02	79.45	77.09	79.45	77.02	82.72	76.95	78.89	74.80	78.19	73.47	86.74	80.01
Energia ja väsimus/ Energy and fatigue	42.71	41.53	41.40	41.69	40.92	39.38	40.92	41.69	40.26	41.62	40.02	38.37	40.62	39.14	42.56	43.14
Vaimne heaolu/ Emotional well-being	44.30	44.79	45.12	45.75	45.50	44.36	45.50	45.75	45.44	44.72	44.06	43.76	45.12	45.67	45.60	45.56
Sotsiaalne toimetulek/ Social functioning	87.07	81.61	85.09	77.86	84.15	77.84	84.15	77.86	81.03	76.46	83.05	75.38	84.50	76.90	89.68	83.80
Valu/ Pain	83.74	79.56	84.09	75.70	80.66	74.55	80.66	75.70	78.67	76.86	78.46	70.74	81.45	73.15	88.83	82.26
Üldtervislik seisund/ General health	62.73	59.08	61.71	59.14	63.82	60.29	63.82	59.14	60.01	58.66	59.86	55.44	62.88	58.47	65.82	62.77
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	506	303	363	303	506	183	222	188	350	112	192	159	188

a. M= Mees/ Male, N=Naine/ Female

12. TERVISHOID

Taavi Lai¹⁵

See, kuidas inimesed tajuvad ja hindavad oma tervislikku seisundit, mõjutab olulisel määral tervishoiuteenuste kasutamist ja nendega rahulolu. Nii hakkab koos üldise tervisehinnangu langusega pärast 24. eluaastat langema ka rahulolu Eesti tervishoiusüsteemiga kuni vaid ligikaudu 50% isikutest on sellega rahul 40–64 eluaastateks.

Regionaalses võrdluses oma tervist kõige paremini hinnanud Tallinna elanikud on samas tervishoiusüsteemi olukorrast halvimal arvamusel (47%), samas kui võimalusi perearsti valikul hindab neist halvaks vaid 37% vastanutest maapiirkondade 43% vastu.

Oma terviseprobleemidega abi saamise puhul ilmneb ootuspäraselt, et kergest tervisehäirest eelistab enamik vastanutest kas ise või sõprade-tuttavate abiga jagu saada (vastavalt 37% ja 31%) ning arsti vastuvõtule või apteekri poole pöörduks viivitamata vastavalt 14% või 16% vastanutest. Raskema seisundiga, nagu näiteks tugev seljavalu, eelistab kohe arstilt abi otsida 68% isikutest ning sõprade-tuttavate roll on langenud 15%-le. Mitme terviseprobleemi koosinemisel eelistakse nende kõigiga ühe arsti poole pöörduda 48%, erinevate arstide poole 46% ja selget eelistust antud küsimuses ei oma 6% vastanutest. Arstilt saadud juhiseid uue ravimi kohta mäletab või on saanud 80% vastanutest, kellest 77% neid ka täidab (ravimit ei osta 5%, ostab aga ei tarvita 4% või tarvitab juhiseid eirates 15%).

¹⁵ Taavi Lai on lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ja töötab Tartu Ülikooli Tervishoiu Instituudis, kus tegeleb rahvastiku tervisliku seisundi ning sellest tulenevate tervishoiu vajaduste uurimisega. Erialaliselt eriti oluliseks hindab terviseriskidest tingitud haiguskoormuse ja sekkumiste kulu-efektiivsuse analüüsi alast uurimistööd, kuna see annab otsese võimaluse tervisekaotuse ärahoidmiseks ja seeläbi rahvastiku tervise parandamiseks.

TABEL 12-1A. Hinnang Eesti tervishoiusteemi olukorrale soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-1A. Assessment of the state of health services system in Estonia by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Elukoht/ Place of residence						
	Mees/ Male		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Kõik vastajad/ All respondents	42.1	42.0	23.7	23.5	41.9	42.2	50.0	48.3	47.0	44.2	39.2	39.1	48.3	47.2	47.8	46.4	42.1	41.4	38.4	37.1	
Halb/ Bad (0-3)	39.5	38.2	40.5	38.2	39.0	40.1	34.7	37.2	35.1	37.0	41.1	42.8	32.6	36.2	37.5	40.6	35.5	40.2	41.8	40.6	
Keskmine/ Average (4-6)	18.4	19.5	17.6	22.7	19.1	17.7	15.3	14.5	17.9	18.8	19.7	18.1	19.1	16.6	14.7	12.9	22.4	18.4	19.7	22.3	
Hea/ Good (7-10)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Kokku/ Total (%)	1928	786	1 142	150	172	180	228	311	441	145	301	541	773	245	369	176	295	315	491	295	356

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-2A. Esimesena nõu või ravi küsimine tugeva kurgu valu korral soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-2A. First asking for help in case of very sore throat by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kedegi/ Nobody	37.2	32.1	41.4	21.9	16.9	29.4	33.5	39.9	50.2	30.2	51.3	32.9	40.3	30.4	43.4
Sõbra või pereliikme/ Friends or family	31.2	43.4	21.2	61.8	64.1	45.2	20.6	34.7	9.7	37.2	11.1	42.0	20.8	45.9	21.9
Apteekri/ Pharmacist, chemist or drug store	16.1	10.7	20.5	6.1	11.6	12.7	30.0	10.0	22.4	15.3	14.4	10.8	22.1	10.6	17.4
Arsti/ Doctor	14.4	13.1	15.4	10.2	7.4	10.4	14.6	15.0	15.3	17.3	21.9	13.6	15.7	12.2	14.9
Meditsiiniõde/ Nurse	.5	0.1	0.7	0.0	0.0	0.6	0.5	0.0	0.8	0.0	1.2	0.2	0.4	0.0	1.3
Interneti/ Internet, web	.3	0.3	0.2	0.0	0.0	0.5	0.5	0.4	0.3	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.7
Meditsiinilise infoliini/ Medical helpline	.2	0.2	0.2	0.0	0.0	0.6	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	0.2
Mõne muu ravi/raja poole/ Other practitioner	.3	0.1	0.4	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.4	0.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1981	815	1 166	162	176	185	230	320	451	148	309	555	789	260	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-2B. Esimesena nõu või ravi küsimine tugeva kurgi valu korral elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-2B. First asking for help in case of very sore throat by place of residence and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence										Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	Tallinn		Muu linn/ Other town				Maa/Rural areas				I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kellegi/ Nobody	39.6	41.6	25.1	39.4	34.4	44.1	36.8	38.6	34.4	46.9	32.5	43.4	31.8	39.5				
Sõbra või pereliikme/ Friends or family	33.4	21.7	51.1	21.9	41.9	19.5	34.0	21.8	42.5	16.1	46.7	21.2	43.0	19.9				
Apteekri/ Pharmacist, chemist or drug store	13.4	20.4	11.6	22.6	7.6	17.4	10.8	19.0	11.7	19.0	5.6	18.0	12.0	25.6				
Arsiti/ Doctor	13.0	14.7	11.0	14.4	15.7	17.9	16.4	19.0	11.4	16.1	14.1	15.7	12.4	13.8				
Meditsiiniõde/ Nurse	0.0	0.0	0.4	1.3	0.0	0.8	0.7	0.4	0.0	1.3	0.0	0.4	0.0	0.5				
Interneti/ Internet, web	0.6	0.7	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	1.1	0.7	0.7	0.0				
Meditsiinilise infoliini/ Medical helpline	0.0	0.3	0.4	0.2	0.0	0.0	0.7	0.6	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0				
Mõne muu ravija poole/ Other practitioner	0.0	0.6	0.4	0.2	0.0	0.3	0.7	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.6				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	186	302	329	502	300	362	183	220	187	348	112	192	158	188				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-3A. Esimesena nõu või ravi küsimine tugeva seljavalu korral soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-3A. First asking for help in case of serious backache by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kellegi/ Nobody	8.5	7.6	9.3	4.6	3.7	5.9	6.7	9.3	10.9	10.1	12.9	6.3	9.8	10.0	8.3
Sõbra või pereliikme/ Friends or family	15.0	21.5	9.8	37.5	27.5	22.6	7.4	13.4	5.6	18.6	6.6	20.8	10.4	22.7	8.6
Apteekri/ Pharmacist, chemist or drug store	4.4	3.5	5.2	0.7	3.7	2.1	6.1	5.0	5.1	6.1	5.4	2.3	4.6	5.7	6.2
Arsiti/ Doctor	68.4	64.0	72.0	55.4	61.4	63.4	75.1	69.1	74.3	63.4	72.6	67.9	72.2	56.6	71.6
Meditsiiniõde/ Nurse	0.3	0.1	0.4	0.0	0.7	0.0	0.0	0.4	0.4	0.0	0.6	0.2	0.5	0.0	0.2
Interneti/ Internet, web	0.2	0.3	0.2	0.7	1.1	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.0	0.2
Meditsiinilise infoliini/ Medical helpline	0.2	0.3	0.1	0.0	0.0	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.0	0.5	0.3
Mõne muu ravija poole/ Other practitioner	2.9	2.7	3.1	1.1	1.9	4.9	4.7	2.4	3.8	1.8	1.5	1.8	2.3	4.5	4.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1968	810	1158	160	175	185	226	319	448	146	309	550	784	260	374

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-3B. Esimesena nõu või ravi küsimine tugeva seljavalu korral elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-3B. First asking for help in case of serious backache by place of residence and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence						Sissetuleku kvartiil/ Income quartile							
	Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		I kvartiil/ quartile		II kvartiil/ quartile		III kvartiil/ quartile		IV kvartiil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kellegi/ Nobody	9.5	9.3	6.4	8.7	7.4	10.1	8.1	10.9	10.0	9.7	8.7	10.6	5.1	8.0
Sõbra või pere liikme/ Friends or family	18.5	9.6	22.9	7.6	22.0	13.3	17.3	11.4	19.3	8.9	17.3	9.7	19.5	7.5
Apteekri/ Pharmacist, chemist or drug store	4.6	8.0	4.6	4.7	1.4	2.3	4.2	4.8	5.1	6.5	4.8	5.6	2.8	3.6
Arsti/ Doctor	61.9	67.8	62.5	77.0	67.2	69.8	67.1	70.6	62.0	71.1	65.0	71.7	68.6	73.1
Meditsiiniõde/ Nurse	0.6	0.3	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0	0.4	0.0	0.7	0.0	0.0	0.7	0.7
Interneti/ Internet, web	0.6	0.3	0.3	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	0.4	0.0	0.7
Meditsiinilise infoliini/ Medical helpline	0.0	0.3	0.4	0.0	0.4	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.6
Mõne muu ravija poole/ Other practitioner	4.3	4.4	2.8	2.0	1.5	3.1	2.7	2.0	3.6	3.1	2.2	2.1	2.7	5.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	185	299	327	499	298	360	179	218	185	347	112	191	158	186

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-4A. Tegevus kui arst viimati määras ravimit, mida vastaja pole varem kasutanud, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 12-4A. Action when doctor last prescribed medicine respondent not had before by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language							
		Mees/ Male		Naine/ Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other	
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Ei osanud apteegist välja/ Didn't collect from pharmacy	3.7	3.7	3.7	3.7	3.3	4.7	7.5	3.6	2.6	3.0	1.3	3.0	2.9	5.1	5.1	5.1	
Ma osisin ravimi välja, kuid ei kasutanud/ Collected but didn't use	3.0	2.2	3.7	1.6	4.1	2.5	3.1	2.8	2.8	2.8	2.8	2.5	3.2	1.7	4.7	4.7	
Ma kasutasin seda, kuid mitte nii nagu retsept ette nägi/ Used but not exactly as prescribed	11.7	13.1	10.6	8.7	13.7	8.7	15.0	11.3	12.5	10.3	10.3	14.1	10.7	11.0	10.3	10.3	
Ma kasutasin ravimit täpselt nii, nagu see oli määratud/ Used exactly as prescribed	61.9	56.4	66.4	53.9	65.2	54.0	66.1	68.9	74.8	74.8	74.8	55.6	67.2	57.8	64.9	64.9	
Ei mäleta viimast korda/ Can't remember last occasion	17.5	22.1	13.8	16.1	23.5	13.4	22.9	15.4	11.7	9.8	9.8	22.3	14.1	21.8	13.2	13.2	
Ei ole kunagi saanud arstilt retsepti/ Never had prescription from doctor	2.1	2.5	1.9	2.4	4.0	1.0	1.5	1.1	1.0	1.0	1.0	2.5	1.9	2.5	1.8	1.8	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	1970	807	1 163	159	175	180	228	321	451	147	309	550	789	257	374	374	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-4B. Tegevus kui arst viimati määras ravimit, mida vastaja pole varem kasutanud, elukoha ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABEL 12-4B. Action when doctor last prescribed medicine respondent not had before by place of residence and income quartile (% of population aged 15+).

	Elukoht/ Place of residence												Sissetuleku kvartil/ Income quartile											
	Tallinn			Muu linn/ Other town			Maa/ Rural areas			I kvartiil/ quartile			II kvartiil/ quartile			III kvartiil/ quartile			IV kvartiil/ quartile					
	M ^a	N ^a	N	M	N	N	M	N	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N			
Ei osanud apteegist välja/ Didn't collect from pharmacy	3.4	4.4	3.2	4.3	4.6	1.8	4.6	4.1	4.6	2.9	2.2	5.1	1.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3		
Ma osisin ravimi välja, kuid ei kasutanud/ Collected but didn't use	1.6	5.1	2.5	3.2	2.3	2.7	2.3	3.5	2.3	4.8	0.8	2.7	4.7	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	
Ma kasutasin seda, kuid mitte nii nagu retsept ette nägi/ Used but not exactly as prescribed	11.2	9.6	15.8	11.6	11.4	10.2	12.9	11.5	14.1	11.1	17.9	10.7	12.7	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	9.0	
Ma kasutasin ravimit täpselt nii, nagu see oli määratud/ Used exactly as prescribed	58.6	66.5	58.0	66.7	52.8	65.9	55.3	62.1	55.9	68.5	62.8	67.6	57.5	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	
Ei mäleta viimast korda/ Can't remember last occasion	22.5	12.0	18.0	12.5	26.5	18.0	21.8	17.3	22.1	11.9	15.4	12.7	19.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	12.2	
Ei ole kunagi saanud arstilt retsepti/ Never had prescription from doctor	2.7	2.4	2.5	1.7	2.3	1.5	3.0	1.4	1.1	0.8	1.0	1.3	4.5	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	182	300	325	505	300	358	179	218	188	349	111	191	157	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-5A. Valikuvoimaluste piisavus peearssti valikul soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-5A. Sufficiency of choice in choosing regular general practitioner by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Elukoht/ Place of residence								
		Mees/ Naine/ Male Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
On piisavalt valikuvoimalusi/ Enough choice	56.4	52.9	59.3	42.7	69.1	53.8	51.8	56.2	59.3	56.7	59.7	55.8	61.6	47.4	55.1	51.0	57.0	56.8	63.5	49.9	55.9
Ei ole piisavalt valikuvoimalusi/ Not enough choice	35.4	36.9	34.2	38.4	21.1	39.0	42.6	36.1	35.4	33.0	33.4	35.9	32.3	38.9	37.8	36.1	37.4	30.4	27.5	44.9	40.5
Ei oska öelda/ Don't know	8.1	10.2	6.5	18.9	9.8	7.2	5.6	7.6	5.3	10.3	6.8	8.3	6.1	13.7	7.1	13.0	5.7	12.7	9.0	5.2	3.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1988	818	1 170	162	176	185	230	322	453	149	311	557	794	261	376	186	302	329	505	303	363

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 12-6A. Arsti valik igapäevaste terviseprobleemide korral soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-6A. Choice of doctor for everyday health problems by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			Elukoht/ Place of residence								
		Mees/ Naine/ Male Female		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas		
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Sama arsti juures kõikide oma terviseprobleemidega/ Same for all health problems	47.8	48.5	47.2	59.4	47.9	37.0	36.2	47.8	47.0	56.9	57.4	52.6	52.6	40.7	37.3	49.8	42.1	39.7	42.5	57.9	61.1
Erinevate arstide juures, olenevalt tervisehäda/ Different doctors for different problems	45.9	42.8	48.5	31.2	47.6	53.1	59.7	43.9	48.5	36.2	38.7	38.1	43.4	51.7	57.9	45.1	54.9	50.3	53.8	32.2	31.9
Ei oma eelistusi/ No preference either way	6.3	8.7	4.3	9.4	4.6	9.9	4.1	8.2	4.6	6.9	4.0	9.3	4.0	7.6	4.8	5.1	2.9	10.0	3.7	9.9	7.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1950	794	1 156	154	173	180	228	314	447	146	308	541	787	253	369	181	300	323	499	290	357

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

**TABEL 12-7A. Viimasel aastal arstiga konsulteerimiste arv soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 12-7A. Number of times respondent consulted doctor in the past year by sex, age and home language (% of population aged 15+).**

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language						Elukoht/ Place of residence					
	Sugu/ Sex		15-24		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other		Tallinn		Muu linn/ Other town		Maa/ Rural areas	
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Mitte kunagi/ Never	31.4	18.7	29.1	20.2	35.4	19.7	34.5	21.3	19.2	12.5	30.1	18.1	34.0	19.8	32.4	17.2	30.2	19.8	32.1	18.9
Üks või kaks korda/ Once or twice	38.8	37.1	44.8	40.8	44.5	38.5	34.1	42.7	32.6	24.2	38.8	36.9	38.8	37.3	38.0	38.1	39.9	33.5	38.2	41.2
3-5 korda/ 3-5 times	17.4	23.3	16.8	21.0	14.5	27.3	17.0	19.0	24.3	28.2	18.4	24.7	15.3	20.9	15.3	23.4	17.4	24.0	18.9	22.2
6-10 korda/ 6-10 times	8.0	10.6	5.0	9.3	3.8	7.2	11.1	9.6	11.4	16.1	7.9	10.4	8.1	10.9	10.5	10.8	7.2	10.8	6.9	9.8
Rohkem kui 10 korda/ More than 10 times	4.5	10.3	4.4	8.7	1.7	7.3	3.4	7.4	12.4	19.1	4.8	9.9	3.7	11.1	3.9	10.4	5.3	11.9	3.9	7.8
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	816	1166	160	176	185	229	322	452	149	309	556	790	260	376	186	302	328	505	302	359

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

13. RELIGIOON

Alar Kilp¹⁶

Eestis on usuga seotud pigem muukeelne kõrges eas kõrgemalt haritud ja suurema sissetulekuga naine.

2004. aasta uuring näitas küllaltki ootuspäraselt, et naised on meestest usulembesemad. 28% naistest ja 15% meestest peab ennast mõne kindla usu või usulahu tunnistajaks, 76% naistest ja 58% meestest on käinud usuga seotud teenistustel (siin ei ole arvestatud laulatusi, matuseid) ning väljaspool usuga seotud teenistusi on usuga seotud rituaalidest osa võtnud või palvetanud 51% naistest ja 29% meestest.

Üle 65-aastased inimesed on usklikumad kui nooremad. Üllatuslikuks võib pidada 25–39 aastaste huvi usu vastu. Sellele vanusrühmale on usk olulisem kui 15–24- või 40–64-aastastele. Nende erinevuste olemust võib seletada asjaoluga, et oletatavasti muutub varajases keskeas ja pensioneas olevatele inimestele usk olulisemaks või et religiooni tähtsus erineb põlvkondade kaupa.

Madalama ja kõrgema haridusega meeste ja naiste usklikkuse tase on suhteliselt sarnane. Üllatav on vaid see, et konkreetse usu või usulahu tunnistajaid on rohkem kõrgema haridusega meeste seas ning haridustaseme kasvades on nii meeste kui naiste seas vähem neid, kes mitte kunagi usuga seotud teenistustel ei käi. Üldiselt paistab seos haridusega olevat siiski suhteliselt nõrk ja on pigem kujutatav U-seosena, sest paralleelselt kõrgema haridusega inimeste suuremale usulisele kuuluvusele ja teenistustel käimisele, on igapäevaselt palvetajaid või usuga seotud rituaalidest osavõtjaid rohkem ka madalama haridusega meeste ja naiste seas.

Erineva sissetuleku tasemega inimeste seas on ühtemoodi nii usklikke kui ka neid, kes omavad usulist kuuluvust. Oodatavaks ei saa aga pidada tõika, et pigem käivad usulistel teenistustel suurema sissetulekuga mehed, sest kahe kõrgema sissetuleku kvartiili seas on oluliselt rohkem neid mehi, kes usulistel teenistustel käivad.

Kui Eestit on traditsiooniliselt peetud luterliku (protestantliku) usutraditsiooniga maaks, siis sotsiaaluuringu kõige üllatavamaks leiuks on tulemus, et rohkem kui pooled mingi usu tunnistajatest – 54% – peavad end õigeusklikuks, millest võib järeldada, et protestantism on Eesti usumaastikul muutunud usuliseks vähemuseks. Seda tulemust aitab seletada usklikke inimeste päritolu – inimesed, kellele eesti keel ei ole kodukeeleks, on oluliselt usklikumad nendest, kelle koduseks keeleks on eesti keel. Muukeelsete elanike seas on mitmeid kordi rohkem neid, kes peavad end ka kindla usu või usulahu tunnistajateks (meestest 26% ja naistest 47%) kui eesti keelt kodukeelena rääkivate elanike seas (vastavalt 9% ja 18%). Kui eestikeelsetest usu või usulahu tunnistajatest enamus on protestandid (õigeusklikke on 12%), siis muukeelsetest on rohkem kui neli viiendikku õigeusklikud. Muukeelsed on ka sagedasemad usulistel teenistustel käijad, innukamad usuga seotud rituaalidest osavõtjad ja sagedasemad palvetajad kui eestikeelsed inimesed.

Minevikus kindlasse usku või usulahku kuulunud, kuid praegusel hetkel usulise kuuluvuseta inimesi iseloomustavad sarnasused uskuvate inimestega – nende seas on rohkem muukeelseid kui eestikeelseid inimesi, naisi rohkem kui mehi ja ka vanemaealisi rohkem kui nooremaid.

¹⁶ Alar Kilp (36) on Tartu Ülikooli üldpoliitoloogia lektor. Ta lõpetas TÜ usuteaduskonna (2000), kaitses TÜ poliitoloogia osakonnas magistritöö (2002) ning jätkab õpinguid TÜ poliitoloogia doktorantuuris teemal "Kirik ja poliitika üheksas postkommunistlikus Euroopa riigis". Teadustöö põhisuundadeks on religioon ja poliitika ning poliitiline filosoofia.

TABEL 13-1A. Usklikkus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 13-1A. Religiosity by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
	Sugu/ Sex		15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
	Mees/ Male	Naine/ Female	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Pole usklik/ Not religious (0-3)	64.7	46.4	70.4	48.9	63.6	49.9	67.6	50.4	51.2	35.1	72.9	55.3	49.1	30.3
Kuskil vahepeal/ In between (4-6)	25.3	33.9	21.6	34.6	24.7	30.8	23.6	33.1	35.9	37.6	20.2	31.5	35.1	38.1
Usklik/ Religious (7-10)	10.0	19.7	8.0	16.5	11.7	19.3	8.8	16.5	12.9	27.3	7.0	13.2	15.8	31.6
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	813	1 168	162	176	185	230	320	453	146	309	553	792	260	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-1B. Usklikkus hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 13-1B. Religiosity by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education				Sissetuleku kvartil/ Income quartile									
	Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskhariduse vahel/ Between basic and higher education		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile	
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Pole usklik/ Not religious (0-3)	71.2	43.1	64.2	48.5	58.7	46.1	64.8	46.1	62.9	42.7	59.1	46.0	65.3	46.8
Kuskil vahepeal/ In between (4-6)	19.5	37.0	26.5	32.6	28.8	33.3	23.3	35.8	26.9	34.5	31.6	33.5	23.1	34.1
Usklik/ Religious (7-10)	9.3	19.9	9.3	18.9	12.6	20.6	11.9	18.1	10.2	22.8	9.3	20.5	11.7	19.1
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	306	430	499	170	363	182	221	185	349	112	192	158	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-2A. Mõne kindla usu või usulahu tunnistamine soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 13-2A. Belonging to particular religion or denomination by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Naine/ Male/ Female		15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian		Muu/ Other			
		M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N		
Jah/ Yes	22.5	15.2	28.5	9.7	18.8	13.9	21.0	14.9	26.2	25.5	45.7	9.5	18.2	26.0	47.4
Ei/ No	77.1	84.7	71.0	89.5	81.2	86.1	78.4	85.1	73.8	74.5	52.8	90.5	81.6	73.5	51.7
Ei oska öelda/ Don't know	0.3	0.1	0.5	0.7	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.2	0.4	0.9
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1989	818	1 171	162	176	185	230	322	453	149	312	557	794	261	377

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-2B. Mõne kindla usu või usulahu tunnistamine hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 13-2B. Belonging to particular religion or denomination by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education						Sissetuleku kvartil/ Income quartile								
	Põhi- ja keskhariduse alla selle/ Basic education or less		Kõrgharidus/ Higher education		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile		
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
Jah/ Yes	12.0	30.2	16.0	16.0	26.2	16.6	30.3	15.3	27.6	14.4	33.1	20.2	30.6	14.8	25.8
Ei/ No	88.0	68.7	83.8	83.4	73.5	83.4	69.4	84.7	72.1	85.0	66.6	79.8	68.8	85.2	74.2
Ei oska öelda/ Don't know	0.0	1.1	0.3	0.3	0.3	0.0	0.3	0.0	0.4	0.7	0.3	0.0	0.6	0.0	0.0
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	308	435	500	170	363	183	222	188	350	112	192	159	188	188

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-3A. Usk või usulahk, mille tunnustajaks vastaja ennast peab, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% mõne usku või usulahku kuuluvast rahvastikust).
TABLE 13-3A. Religion or denomination respondent belongs to at the moment by sex, age and home language (% of population belonging to some religion).

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age			Kodune keel/ Home language		
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-39	40-64	65+	Ainult eesti/ Only Estonian		
							Muu/ Other	Muu/ Other	Muu/ Other
Katoliiklus/ Roman Catholic	2.7	2.4	2.8	3.7	2.1	2.5	4.3	1.6	1.6
Protestantism/ Protestant	34.7	31.8	36.0	31.4	29.4	43.3	75.6	6.0	6.0
Õigeusk/ Eastern Orthodox	54.2	54.5	54.1	55.3	55.9	51.5	11.6	84.2	84.2
Muu kristlik usk või usulahk/ Other Christian denomination	6.7	8.7	5.9	7.1	10.3	2.8	7.3	6.3	6.3
Islami usk/ Islam	0.8	2.0	0.3	1.0	1.4	0.0	0.0	1.4	1.4
Muu mittekristlik usk või usulahk/ Other non-Christian religion	0.8	0.5	0.9	1.4	0.9	0.0	1.2	0.5	0.5
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	447	123	324	115	158	174	201	246	246

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-4A. Mõne kindla usu või usulahu tunnustamine minevikus soo, vanuse ja kodukeele järgi (% praegu mingi usku ega usulahku mittekuuluvast rahvastikust).
TABLE 13-4A. Belonging to particular religion or denomination in the past by sex, age and home language (% of population not belonging to particular religion or denomination at the moment)

	Kõik vastajad/ All respondents	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language					
		Mees/ Male	Naine/ Female	15-24		25-39		40-64		Ainult eesti/ Only Estonian					
				M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N		
Jah/ Yes	9.9	8.9	10.8	5.6	8.1	6.7	13.0	10.3	8.5	15.2	15.7	2.8	4.2	23.4	29.7
Ei/ No	90.1	91.1	89.2	94.4	91.9	93.3	87.0	89.7	91.5	84.8	84.3	97.2	95.8	76.6	70.3
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	1535	692	843	147	147	160	184	274	340	111	172	502	646	190	197

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-5A. Usk või usulahk, mille tunnustajaks vastaja on pidanud ennast varem, soo, vanuse ja kodukeele järgi (% minevikus mingi usku kuulanud rahvastikut).
TABLE 13-5A. Religion or denomination respondent belonged to in the past by sex, age and home language (% of population belonged to some religion in the past).

	Kõik vastajad/ All respondents	
Katoliiklus/ Roman Catholic	3.0	
Protestantism/ Protestant	18.4	
Õigeusk/ Eastern Orthodox	72.7	
Muu kristlik usk või usulahk/ Other Christian denomination	3.5	
Judaism/ Jewish	0.7	
Muu mitte kristlik usk või usulahk/ Other non-Christian religion	1.8	
Kokku/ Total (%)	100.0	
Vastanute arv/ Sample size (n)	142	

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-6A. Usuga seotud teenistustel käimise sagedus (v.a. erilised sündmused) soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikut).
TABLE 13-6A. Frequency of attending religious services apart from special occasions by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Sugu/ Sex		Vanus/ Age						Kodune keel/ Home language			
	Mees/ Male		25-39		40-64		65+		Ainult eesti/ Only Estonian			
		Naine/ Female	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N
Iga päev/ Every day	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2
Rohkem kui kord nädalas/ More than once a week	0.6	1.3	0.7	1.4	0.5	1.0	0.6	1.1	0.3	0.9	1.1	2.0
Kord nädalas/ Once a week	1.1	3.7	0.0	3.0	1.1	2.0	1.6	2.8	0.8	3.0	1.7	4.9
Vähemalt kord kuus/ At least once a month	2.4	7.3	1.1	3.4	2.7	4.9	1.8	7.3	2.1	3.9	3.0	13.4
Ainult erilistel pühadel/ Only on special holy days	23.7	35.6	20.0	27.7	19.7	36.2	28.1	36.6	25.7	37.7	20.0	31.8
Veel harvem/ Less often	30.0	27.9	26.6	36.3	34.5	35.7	28.5	25.3	25.9	24.9	37.8	33.4
Mitte kunagi/ Never	42.2	24.0	51.6	28.2	41.4	20.3	39.4	26.0	45.2	29.4	36.4	14.2
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vastanute arv/ Sample size (n)	816	1 168	162	175	185	230	321	452	555	792	261	376

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-6B. Usuga seotud teenistustel käimise sagedus (v.a. erilised sündmused) hariduse ja sissetuleku kvartiili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).
TABLE 13-6B. Frequency of attending religious services apart from special occasions by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education												Sissetuleku kvartiil/ Income quartile											
	Põhiharidus või alla selle/ Põhi- ja keskhariiduse vahel/ Between basic and higher education				Kõrgharidus/ Higher education				I kvartiil/ quartile			II kvartiil/ quartile			III kvartiil/ quartile			IV kvartiil/ quartile						
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Iga päev/ Every day	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0				
Rohkem kui kord nädalas/ More than once a week	0.6	0.3	0.4	2.0	1.0	1.2	1.7	0.6	0.0	0.0	1.6	0.6	3.1	0.7	0.7									
Kord nädalas/ Once a week	0.0	4.7	0.7	3.7	3.3	3.0	1.2	3.9	0.8	4.7	1.0	2.8	1.7	3.7										
Vähemalt kord kuus/ At least once a month	5.0	7.7	1.5	6.2	1.7	8.4	3.4	6.7	1.7	9.5	2.7	8.1	2.8	7.0										
Ainult erilistel puhadel/ Only on special holy days	18.5	31.7	23.8	35.3	29.4	38.9	19.8	34.7	22.9	38.4	27.2	38.1	29.8	37.0										
Veel harvem/ Less often	22.3	25.9	30.8	27.9	36.6	29.3	22.7	24.9	32.2	23.2	31.9	26.5	31.3	29.4										
Mitte kunagi/ Never	53.7	29.7	42.7	24.6	27.9	19.2	51.2	28.4	42.5	22.6	36.6	21.4	33.7	22.2										
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0										
Vastanute arv/ Sample size (n)	213	306	433	499	170	363	183	220	187	349	111	192	159	188										

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-7A. Usuga seotud rituaalidast osavõtmise või palvetamise sagedus (v.a. usuga seotud teenistustel viibimise ajal) soo, vanuse ja kodukeele järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 13-7A. Frequency of taking part in religious rituals or praying apart from at religious services by sex, age and home language (% of population aged 15+).

	Kõik vastajad/ All respondents		Sugu/ Sex		Vanus/ Age												Kodune keel/ Home language							
	Mees/ Male	Naine/ Female	15-24				25-39				40-64				65+				Ainult eesti/ Only Estonian			Muu/ Other		
			M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Iga päev/ Every day	5.0	2.3	7.2	2.6	1.8	1.1	3.8	1.9	5.5	5.0	16.5	0.7	5.5	5.3	10.2									
Rohkem kui kord nädalas/ More than once a week	2.3	1.3	3.1	0.7	2.2	1.0	2.5	1.5	3.3	2.0	4.1	0.7	1.9	2.5	5.4									
Kord nädalas/ Once a week	3.0	1.4	4.2	0.0	2.3	1.0	4.0	2.1	3.6	2.2	6.6	1.3	3.3	1.5	5.9									
Vähemalt kord kuus/ At least once a month	4.7	2.2	6.7	0.6	5.1	2.2	6.8	2.5	6.2	3.5	8.7	1.5	4.3	3.5	11.2									
Ainult erilistel puhadel/ Only on special holy days	9.2	5.9	12.0	3.6	14.4	5.8	11.1	7.2	10.2	5.4	14.0	4.2	9.4	9.0	16.6									
Veel harvem/ Less often	16.9	16.3	17.5	17.8	18.7	17.2	19.9	13.9	16.6	18.6	15.8	10.9	14.7	26.4	22.5									
Mitte kunagi/ Never	58.9	70.7	49.3	74.7	55.5	71.5	51.9	71.0	54.5	63.3	34.4	80.7	60.9	51.8	28.1									
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0									
Vastanute arv/ Sample size (n)	1979	814	1165	161	175	184	230	322	450	147	310	553	790	261	375									

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

TABEL 13-7B. Usuga seotud rituaalidast osavõtmise või palvetamise sagedus (v.a. usuga seotud teenistustel viibimise ajal) hariduse ja sissetuleku kvartili järgi (% 15+ aastastest rahvastikust).

TABLE 13-7B. Frequency of taking part in religious rituals or praying apart from at religious services by education and income quartile (% of population aged 15+).

	Haridus/ Education										Sissetuleku kvartil/ Income quartile							
	Põhiharidus või alla selle/ Basic education or less		Põhi- ja keskkhariduse vahel/ Between basic and higher		Kõrgharidus/ Higher education		I kvartil/ quartile		II kvartil/ quartile		III kvartil/ quartile		IV kvartil/ quartile					
	M ^a	N ^a	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N				
Iga päev/ Every day	3.0	10.5	2.1	6.8	1.7	5.2	3.1	7.5	3.6	8.0	1.1	10.5	2.5	5.4				
Rohkem kui kord nädalas/ More than once a week	0.3	3.1	1.5	2.7	1.8	3.7	0.6	2.2	1.7	3.6	1.7	3.8	1.3	4.4				
Kord nädalas/ Once a week	0.9	3.9	1.5	5.0	1.8	3.4	1.4	3.4	1.4	6.0	2.7	6.2	1.5	3.4				
Vähemalt kord kuus/ At least once a month	2.3	4.5	1.6	6.2	3.6	9.1	2.9	4.0	1.9	8.5	.9	5.5	2.7	7.2				
Ainult erilistel pühadel/ Only on special holy days	2.6	11.6	6.7	11.9	7.4	12.3	4.4	16.0	3.9	14.5	10.7	7.1	3.4	7.4				
Veel harvem/ Less often	15.2	20.1	16.3	15.3	17.2	18.5	14.2	15.1	12.5	14.7	20.0	18.4	19.0	17.0				
Mitte kunagi/ Never	75.7	46.4	70.2	52.1	66.5	47.9	73.5	51.8	75.1	44.7	62.8	48.6	69.6	55.2				
Kokku/ Total (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0				
Vastanute arv/ Sample size (n)	212	306	433	497	169	362	183	218	187	350	111	191	159	188				

a. M=Mees/ Male, N=Naine/ Female

14. EESTLASTE JA EESTIVENELASTE VÄÄRTUSED TEISTE EUROOPA RAHVASTEGA VÕRRELDES

Anu Realo¹⁷ ja Markku Verkasalo¹⁸

Inimesed peavad enda jaoks tähtsaks erinevaid asju. Ühe inimese jaoks on esmatähtis traditsioonide hoidmine ja turvaline elukeskkond, teise jaoks on kõige olulisem raha ja sotsiaalne positsioon ühiskonnas, kolmas peab aga kõige tähtsamaks vabadust oma asjade ja tegemiste üle otsustada. Ühes ühiskonnas ei mõtle kõik inimesed kunagi täpselt ühte moodi, kuid sellegipoolest saab rääkida ühiskonnas valitsevatest või domineerivatest väärtushinnangutest, mis Euroopa eri nurkades võivad olla märkimisväärselt erinevad.

Tunnustatud kultuuriuuriija Shalom Schwartzi käsitluse kohaselt on võimalik väärtusi kirjeldada kahe suure mõõtme abil, milleks on vastavalt „avatus muutusele – alalhoidlikkus” ja „eneseupitamine – eneseületus”. **Joonisel 1** on esitatud nimetatud väärtusdimensioonide keskmised väärtused 21 Euroopa riigi, sh eraldi eestlaste ja eestivenelaste¹⁹, lõikes.

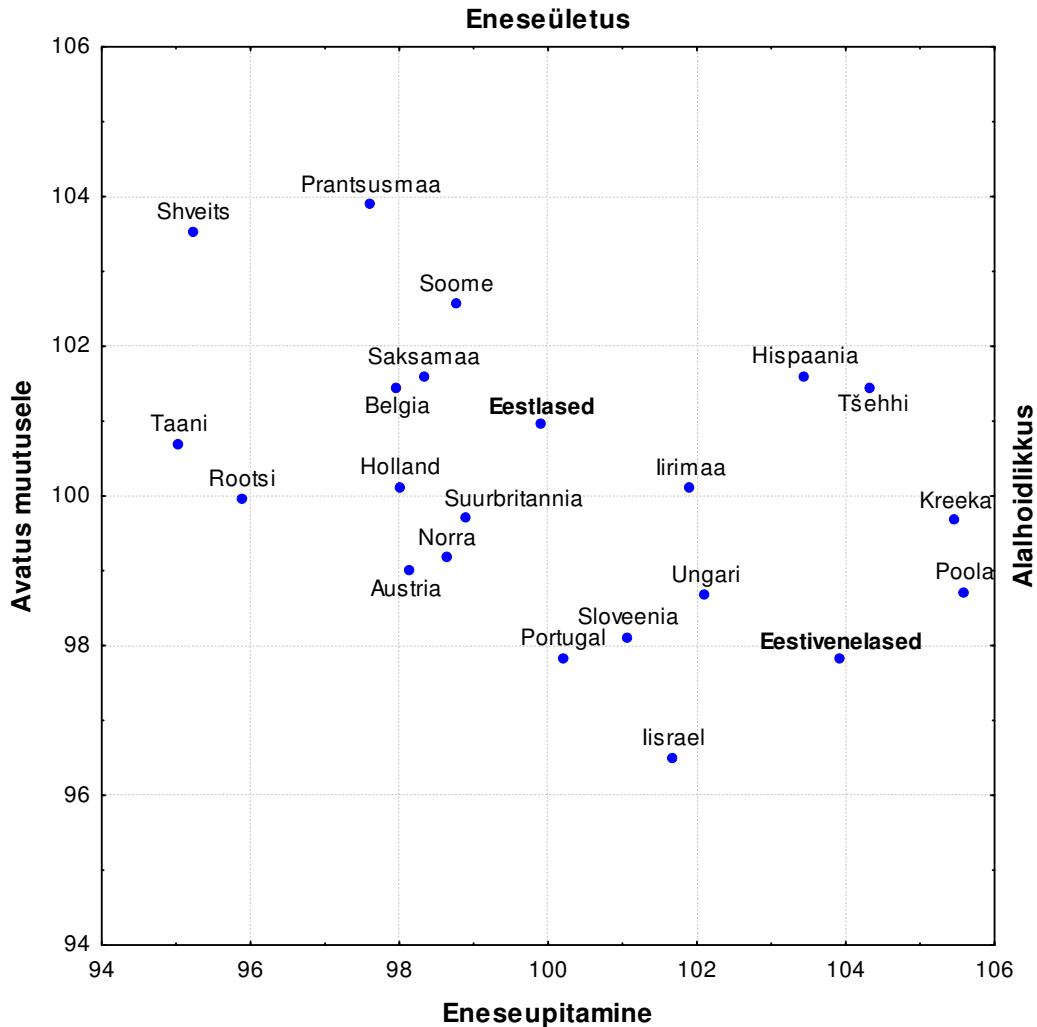
Jooniselt selgub, et eestlased on oma väärtushinnangute poolest n.ö suhteliselt keskmised eurooplased. „Avatus muutusele – alalhoidlikkuse” mõõtmel on skandinaavlased ja lääneeurooplased küll avatumad, elunautivamad ja iseotsustamist rõhutavamad kui eestlased, samas on eestlased vähem alalhoidlikud ja konservatiivsed kui enamik Lõuna- ja Ida-Euroopa maade elanikke. Eneseületuse – eneseupitamise mõõtmel kuuluvad eestlased pigem nende rahvaste sekka, kes peavad tähtsaks võrdsust, sotsiaalset õiglust ning lojaalsust (esirinnas sel mõõtmel asuvad Šveits, Prantsusmaa ja Soome).

Vastupidiselt eestlastele iseloomustab Eestis elavaid venelasi aga sotsiaalse korra, kuulekuse ja traditsioonide väärtustamine, mille poolest sarnanetakse pigem tšehhidele, hispaanlastele, kreeklastele ja poolakatele. Võrdluses nii eestlaste kui teiste Euroopa riikide elanikega peavad eestivenelased küllaltki oluliseks raha, võimu ja edukust, sarnanedes selles suhtes portugallastele ja sloveenlastele.

¹⁷ Anu Realo (PhD) töötab isiksusepsühholoogia vanemteadurina Tartu Ülikooli psühholoogia osakonnas. Põhiliste uurimishuvide hulka kuuluvad isiksus, emotsioonid ja individualism-kollektivism. On avaldanud üle kahekümne artikli rahvusvahelise levikuga ajakirjades ja raamatutes. Koos kolleegidega on toimetanud kaks eestikeelset raamatut: „Isiksusepsühholoogia” (2003) ja „Eesti ja eestlased teiste rahvuste peeglis” (2004).

¹⁸ Markku Verkasalo (PhD) on lektor Helsingi Ülikooli psühholoogia osakonnas. Erilist huvi pakuvad psühholoogiliste nähtuste mõõtmisega seotud probleemid, on aastaid tegelenud väärtuste, sotsiaalse soovitavause ja eneseesitluse uurimisega.

¹⁹ Antud peatükis on „eestivenelased” ühine nimetaja nendele inimestele, kes Eestis läbiviidud Euroopa Sotsiaaluuringu teises voorus soovisid vastata küsimustele vene keeles ($n = 520$). Eestikeelsed intervjuud viidi läbi 1469 inimesega.



Joonis 1: Väärtusdimensioonide „Avatus muutusele – alalhoidlikkus” ja „Eneseületus – eneseupitamine” keskmised väärtused 21 Euroopa riigis. Joonis on kohandatud Markku Verkasalo ja Jari Lipsaneni ettekande „A two dimensional model for presenting values measured with Schwartz’ 21-Item Portrait Questionnaire“ põhjal, mis peeti *European Association for Survey Research (EASR)* esimesel konverentsil Barcelonas, 18. –22. juulil 2005. aastal. Andmed (v.a Eesti kohta) on pärit Euroopa Sotsiaaluuringu esimesest voorust, mis toimus aastatel 2002/2003. Verkasalo ja Lipsaneni joonisele on lisatud eestlaste ja eestivenelaste väärtuste keskmised skoorid, mis on pärit Euroopa Sotsiaaluuringu teisest voorust 2004/2005.